

Beleids- en Begrotingstoelichting

Werk en Sociale economie

Begrotingsuitvoering 2023

**Jo Brouns, Vlaams minister van
Economie, Innovatie, Werk, Sociale
economie en Landbouw**

I. INHOUDSTAFEL

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	5
III. SAMENVATTING	8
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	10
1. Transversale en horizontale doelstellingen	10
2. Overkoepelende strategische doelstellingen	11
SD 1: Meer mensen aan het werk	11
SD 2: Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat	12
SD 3: Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt	12
V. BELEIDSVELD WERK.....	14
1. ISE ACTIVERING	14
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	14
1.2 Operationele doelstellingen	14
OD 1: Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden	14
OD 2: Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven	20
OD 3: Het activeringsbeleid aanscherpen via de controle van de beschikbaarheid van de werkzoekenden	28
OD 4: Een gepersonaliseerde en resultaatgerichte aanpak voorzien voor werkgevers	29
OD 5: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken	30
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	33
1.3.1. Departement WSE	34
1.3.1.1. Ontvangstenartikelen	34
1.3.2. Overige entiteiten onder gezag	50
1.3.2.1 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding	50
2. ISE LOOPBANEN	52
2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	52
2.2 Operationele doelstellingen	52
OD 6: Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden	52
OD 7: Loopbaantransities faciliteren en omkaderen	54
2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	55
2.3.1. Departement WSE	56
2.3.1.1. Ontvangstenartikelen	56
2.3.1.2. Uitgavenartikelen	58
3. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT	66
3.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	66
3.2 Operationele doelstellingen	66
OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen	66
OD 9: Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden	70
3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	71

3.3.1. Departement WSE	72
3.3.1.1. Uitgavenartikelen.....	72
4. ISE THEMA-OVERSCHRIJDEND.....	77
4.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	77
4.2 Operationele doelstellingen	77
OD 10: Het werkgelegenheidsbeleid onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten en de uitvoering van de digibanken.....	77
OD 11: Het werkgelegenheidsbeleid versterken met Europese fondsen	79
OD 12: De dienstverlening vanuit de overheid performant en klantgericht uitbouwen.....	80
4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	83
4.3.1. Departement WSE	85
4.3.1.1 Ontvangstenartikelen	85
4.3.1.2 Uitgavenartikelen.....	89
VI. BELEIDSVELD COMPETENTIES.....	98
1. ISE COMPETENTIES.....	98
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	98
1.2 Operationele doelstellingen	98
OD 13: Een vraag- en toekomstgericht opleidingsaanbod garanderen voor iedereen	98
OD 14: De stap zetten naar een individuele leer- en loopbaanrekening	102
OD 15: Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen.....	103
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	106
1.3.1. Departement WSE	107
1.3.1.1 Uitgavenartikelen.....	107
1.3.2. Overige entiteiten onder gezag.....	115
1.3.2.1 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding.....	115
VII. BELEIDSVELD SOCIALE ECONOMIE.....	117
1. ISE ACTIVERING.....	117
1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	117
1.2 Operationele doelstellingen.....	117
OD 16: Individueel maatwerk invoeren.....	117
OD 17: Collectief maatwerk versterken.....	118
1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	120
1.3.1. Departement WSE	121
1.3.1.1. Uitgavenartikelen.....	121
2. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT	129
2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structuurelement	129
2.2 Operationele doelstellingen.....	129
OD 18: Sociaal ondernemerschap ondersteunen	129
2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar	132
2.3.1. Departement WSE	133
2.3.1.1. Ontvangstenartikelen	133
2.3.1.2. Uitgavenartikelen.....	134
VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD.....	138
1. Apparaat.....	138
1.1 Budgettair kader	138

1.1.1. Ontvangstenartikelen	138
1.1.2. Uitgavenartikelen	140
2. Provisies	144
2.1 Budgettair kader	144
IX. LIJST MET AFKORTINGEN	147
X. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	149
XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'	154
XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'	164
XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'	166

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

In de laatste begrotingsuitvoering van deze legislatuur blik ik graag terug op de vele acties en initiatieven die we in 2023 namen in uitvoering van de beleidsnota. In 2023 bleven we onze kruissnelheid aanhouden en hebben we belangrijke stappen gezet in het realiseren van onze doelstellingen.

Een belangrijke doelstelling uit de beleidsnota was om 120.000 extra werkenden aan de slag te krijgen. Op dit moment (4e kwartaal 2023) is het aantal werkenden met 107.800 toegenomen ten opzichte van het begin van de legislatuur. En onze werkzaamheidsgraad bedraagt 76,8%, een historisch hoog cijfer.

Betekent dit dat we op onze lauweren kunnen rusten? Verre van. Aan de ene kant blijft de krapte onze arbeidsmarkt en onze ondernemingen parten spelen. Aan de andere kant eisen ook verschillende herstructureringen en collectieve ontslagen onze aandacht op. Er is heel wat werk aan de winkel om onze arbeidsmarkt tegelijkertijd meer inclusief en wendbaar te maken.

In mijn inleiding voor de BBT BO 2024 gaf ik al een inkijk in de vijf hefbomen die ik verder wil inzetten om deze uitdagingen aan te gaan en om de werkzaamheidsgraad van 80% binnen bereik te brengen. Samengevat:

- (1) (Nieuw) talent naar de arbeidsmarkt aantrekken (instroom verhogen)
- (2) Talent op de arbeidsmarkt houden en optimaler inzetten (uitstroom tegengaan)
- (3) Inzetten op loopbaan- en talentontwikkeling (opleiding, omscholing en bijscholing)
- (4) Nieuw talent ontdekken (inclusie)
- (5) Talent van buiten Vlaanderen aantrekken (migratie en integratie)

Graag geef ik in deze inleiding voor elk van deze hefbomen de belangrijkste initiatieven mee die we in deze beleids- en begrotingsuitvoering rapporteren voor 2023.

(1) Nieuw talent naar de arbeidsmarkt aantrekken

We bleven ook in 2023 inzetten op de verdere verruiming van de arbeidsmarkt naar niet-beroepsactieven. De talenten van deze mensen bieden kansen zowel voor henzelf als voor de arbeidsmarkt.

- Voor de doelgroep **leefloongerechtigden** realiseerden we een verplichte inschrijving, gekoppeld aan een lokaal activeringspact met bijhorende middelen om meer dan 15.000 leefloongerechtigden aan werk te helpen.
- In samenwerking met VDAB en VVSG was er de oproep '**Capacity building lokale partnerschappen**'. In uitvoering hiervan zijn er verspreid over Vlaanderen 44 lokale partnerschappen gevormd die – op lokaal niveau – effectiever zullen inspelen op de noden van niet-beroepsactieven en kwetsbare werkzoekenden met een complexe problematiek.
- In 2023 kwamen ook de uitbetalingen van de **jobbonus** op kruissnelheid. Ondertussen ontvingen al 967.722 Vlamingen een brief over hun recht op de jobbonus voor refertejaar 2022 en zijn daarvan reeds 914.592 jobbonussen uitbetaald. Ook voor de jobbonusPLUS werden reeds 8.622 zelfstandigen aangeschreven voor refertejaar 2023.

(2) Talent op de arbeidsmarkt houden en optimaler inzetten

Terwijl een toenemend aantal mensen de weg naar de arbeidsmarkt vindt, zien we aan de andere kant nog te veel mensen de arbeidsmarkt verlaten, bijvoorbeeld naar ziekte en invaliditeit. Deze realiteit benadrukt het belang van een duurzame

arbeidsmarkt waarin we mensen niet alleen aan het werk brengen, maar hen ook duurzaam aan het werk houden in werkbaar (loop)banen.

- Te veel mensen blijven uitstromen vanuit werk naar langdurige ziekte en arbeidsongeschiktheid. In 2023 lanceerden we een '**Versnellingsplan voor de re-integratie van personen met gezondheidsuitdagingen in Vlaanderen**' met als doel om de inspanningen te versterken en de vooropgestelde 12.000 trajecten te kunnen behalen.
- In 2023 werd daarnaast versterkt ingezet op **werkbaar werk**. Zo werd verdere bekendheid gegeven aan de werkbaarheidscheque. Via heel wat ESF-acties zetten we daarnaast in op onder andere telewerk, motiverende werkomgevingen en het aanpakken van arbeidsorganisatorische omgevingen. Ook de sectoren ondersteunden we in 2023 bij het inzetten op werkbaar werk. En in uitvoering van het VESOC-akkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' zetten we samen met de sociale partners in op innovatieve projectoproepen.
- Eveneens in uitvoering van het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee', organiseerden we **ronde tafels rond 60+**. Aan de ronde tafel bogen werkgevers en oudere werknemers en werkzoekenden zich vanuit verschillende perspectieven over de diverse aspecten van het arbeidsmarktbeleid ten aanzien van 60-plussers. De sociale partners gaan nu aan de slag gaan met de ideeën die werden aangereikt.

(3) Talent ontwikkelen op de arbeidsmarkt

In het Europees jaar van de vaardigheden zetten we versterkt in op loopbaan- en talentontwikkeling en levenslang leren. Een goed opgeleide beroepsbevolking draagt immers bij aan de welvaart en het welzijn van Vlaanderen. Ondersteund vanuit het 'Vlaamse Veerkracht'-programma werd een boost gegeven aan het leer- en loopbaanoffensief op verschillende fronten:

- Sinds september 2023 kunnen burgers hun '**opleidingstegoed**' – een gepersonaliseerd overzicht van Vlaamse opleidingsincentives – raadplegen op 'Mijn Burgerprofiel'. Mede dankzij effectieve communicatie-inspanningen werd het instrument intussen reeds meer dan 100.000 keer geraadpleegd.
- Eén van de incentives binnen het opleidingsgoed is het Vlaams Opleidingsverlof. Het tijdelijk experiment met het **gemeenschappelijk initiatiefrecht** binnen het Vlaams Opleidingsverlof (VOV) werd verlengd voor schooljaar 2023-2024, zodat ook tijdens dat schooljaar een werknemer maximum 125 uur afwezig mag zijn voor opleidingen die hij zelf kiest, en maximum 125 uur voor opleidingen op voorstel van de werkgever.
- Nog in het kader van Vlaamse Veerkracht kwamen de **competentiechecks**, zowel naar burgers als binnen kmo's op kruissnelheid.
- In september 2023 startten ook de **nieuwe premies kwalificerend werkplekieren** als vereenvoudigde stimulans tot alternerend en duaal leren.
- Samen met het Partnerschap Levenslang Leren werkten we in 2023 verder aan een **sterke leercultuur** met tal van initiatieven en projecten die levenslang leren verder op de kaart moeten zetten in heel Vlaanderen.

(4) Nieuw talent ontdekken

Er is in Vlaanderen heel wat onontgonnen talent dat we kunnen ontdekken als we de inclusiebril opzetten. Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, met een arbeidsbeperking en/of een begeleidingsnood, willen we daarom op maat ondersteunen, in steeds meer werkomgevingen in Vlaanderen. In 2023 zetten we hiervoor enkele belangrijke stappen.

- Op 3 juli 2023 is het **Individueel Maatwerk in werking getreden**. Met de invoering van het systeem voorzien we heel wat tools (zoals een premie en/ of een begeleidingsaanbod op maat) om drempels weg te werken op de werkvloer.

Onder de noemer "pracht van een werkkraft" maakten we het Individueel Maatwerk breder bekend.

- We activeerden daarnaast 1.000 '**Klimaatjobs**' in de sociale economie. Dit zijn bijkomende tewerkstellingsplaatsen in het kader van de circulaire economie waartoe ik mij i.k.v. van het Vlaams Energie- en Klimaatplan heb geëngageerd.
- We werkten verder ook een aangepast subsidiekader uit om te mobiliseren rond **inclusie**, gericht op het bevorderen van de instroom en retentie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Met dit kader zullen we vanaf 2024 een meer geïntegreerde dienstverlening kunnen bieden naar ondernemingen die kwetsbare mensen willen tewerkstellen.

(5) Talent van buiten Vlaanderen aantrekken

Als er onvoldoende talent beschikbaar is in Vlaanderen, moeten we sterker dan ooit overwegen om talent te zoeken in andere regio's binnen ons land, aangrenzende regio's en zelfs in het buitenland, inclusief landen buiten de Europese Unie. We doen dat gericht en zorgvuldig waarbij prioriteit wordt gegeven aan het activeren van eigen talent en talent uit de belendende regio's.

- In 2023 werd een **samenwerkingsakkoord met Wallonië** voorbereid, gelijkaardig aan het samenwerkingsakkoord met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het voorjaar van 2024 wordt de definitieve goedkeuring van dit samenwerkingsakkoord verwacht in het Vlaams Parlement.
- In 2023 werden de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit en competentieversterking met **Noord-Frankrijk** gefinaliseerd. Een actieplan werd voorgelegd aan de bevoegde beleidsdomeinen van Noord-Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen.
- Daarnaast werd werk gemaakt van efficiëntere en snellere procedures om buitenlands talent aan te trekken en Vlaanderen als een aantrekkelijke regio te profileren en werd de knelpuntberoepenlijst met middengeschoolde profielen waarvoor een vermoeden van tekort geldt, in 2023 uitgebreid van 22 naar 29 functies, met nieuwe profielen zoals autobuschauffeur en metser. Dit alles ging hand in hand met onder andere een gerichte / versterkte controle van migratieaanvragen en een aangescherpte informatie-uitwisseling tussen diverse overheden.

Tenslotte bereiden we ons met de entiteiten binnen het domein ook voor op de toekomst.

- In de loop van 2023 werd van start gegaan met een externe onderzoekopdracht 'De rol van VDAB op de arbeidsmarkt van de toekomst'. Het onderzoek kwam er op mijn vraag en werd intussen opgeleverd. Het focust op de kerntaken van VDAB en op de wijze waarop VDAB zich in functie van haar kerntaken kan organiseren.
- Het departement WSE bereidde zich voor op de samenvoeging van de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie, Werk en Sociale Economie en Landbouw en Visserij tot één economische cluster die op 1 januari 2024 werd gerealiseerd.

Daarnaast werd ook sterk ingezet op de voorbereiding van het Belgisch EU-voorzitterschap, via de organisatie van tal van conferenties en de inhoudelijke voorbereiding van thema's en discussies.

III. SAMENVATTING

TOTAAL – WERK EN SOCIALE ECONOMIE, excl. DAB's, excl. apparaatsuitgaven en programma B

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	256.364	1.000	0	4.097.976	4.096.644
1e BA-JR	256.364	1.000	0	4.128.578	4.169.433
BU	282.923	-56	0	3.972.953	3.983.608

PROGRAMMA JD – WERK

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	256.233	1.000	0	3.182.627	3.182.338
1e BA-JR	256.233	1.000	0	3.202.966	3.226.757
BU	282.521	-56	0	3.080.259	3.078.121

PROGRAMMA JE – SOCIALE ECONOMIE

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	131	0	0	650.676	650.804
1e BA-JR	131	0	0	658.474	669.269
BU	402	0	0	624.519	631.242

PROGRAMMA JF – COMPETENTIES

(duizend euro)					
2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e BA	0	0	0	264.673	263.502
1e BA-JR	0	0	0	267.138	273.407
BU	0	0	0	268.175	274.245

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

Het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024

Voor de volgende luiken van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) verwijzen we naar OD 1 Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden:

de Vlaamse jobbonus (p.15), het luik 'Werk als hefboom in de strijd tegen de armoede' (p.19 e.v.), de inschrijvingsstrategie naar inburgeraars (p.18), de nieuwe contactstrategie van VDAB (p.14), de samenwerking VDAB-AgII (p.18).

Voor de volgende luiken van het VAPA verwijzen we naar OD 2 Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven:

het verbreden van de activeringsstrategie naar o.m. niet-beroepsactieven (p.21), de samenwerking VDAB-lokale besturen (p.26) en de samenwerking VDAB-RIZIV (p.22).

Voor de ESF-oproep rond inclusieve ondernemingen en het platform rond inclusief ondernemen verwijzen we naar OD 8 Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen – luik Ondersteuning tijdens maatschappelijke transitie (p.68).

Het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan

We verwijzen naar OD 2 Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven voor de ESF-oproep 'Lokale partnerschappen voor jongeren' en voor de jongerenprojecten binnen de ESF-oproep 'Outreach & Activering' (p.24).

Het Horizontaal Integratie- en gelijke kansenbeleidsplan

We verwijzen voor de onderliggende acties naar de respectievelijke plaatsen verderop in deze BBT:

- voor taalbeleid naar het talenplan onder OD 1 Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden – luik 'Werk als hefboom tot inburgering en integratie' (p.18)
- voor de ESF-oproep 'Inclusieve ondernemingen' naar OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen – luik Ondersteuning tijdens maatschappelijke transitie (p.68)
- voor de addenda 'Non-discriminatie en inclusie 2021-2022' bij de sectorconvenanten naar OD 9 Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden (p.70)
- voor inclusieve tewerkstelling i.k.v. Individueel Maatwerk naar OD 16 Individueel Maatwerk invoeren (p.117).

Het Strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025

We verwijzen voor de onderliggende acties (beroepsopleidingen en taalwerving door VDAB, inzet van detentieconsulenten bij de uitwerking van het reclasseringsplan en de outreachende acties naar (ex-)gedetineerden naar OD 2 Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven en specifiek naar het luikje 'Gedetineerden en geïnterneerden' (p.25).

De transitieprioriteiten uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling

- Voor de transitieprioriteiten verwijzen we voor wat betreft de prioriteit 'Circulaire economie' naar de groene transitie en groene vaardigheden (p.68 e.v.), Vlaanderen Circulair (p.69), de circulaire jobs in de sociale economie (p.118) en de circulaire hubs (p.130);
- de prioriteit 'Leven, leren en werken in 2050' naar het Partnerschap Levenslang Leren (p.104);
- de prioriteit 'Industrie 4.0.' naar de digitale transitie (p.68), de digibanken (p.78), Vlaanderen circulair (p.69), en werkbaar werk (p.69);
- de prioriteit 'Energie en Klimaat' naar het groeipad van de 1000 klimaatjobs in de sociale economie (p.118).

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

De krapte en mismatch op de Vlaamse arbeidsmarkt stellen meer dan ooit scherp op het belang van een hogere werkzaamheidsgraad. Het objectief van 80% werkzaamheidsgraad blijft het streefdoel, de strategische doelstellingen van mijn beleidsnota (2019-2024) blijven de leidraad om dit te verwezenlijken.

SD 1: Meer mensen aan het werk

We willen zoveel mogelijk mensen (her)inschakelen op de arbeidsmarkt. Werk biedt naast een inkomen ook structuur, een sociaal netwerk, een nuttige tijdsbesteding, en nog veel meer. Het hebben van een job is dan ook een enorme meerwaarde. Hoe meer mensen aan de slag, hoe beter we onze welvaart eveneens op peil kunnen houden, hoe sterker onze ondernemingen kunnen groeien en hoe beter we ondersteuning kunnen voorzien voor wie het nodig heeft. Het streefdoel bij de start van deze legislatuur was en blijft 120.000 Vlamingen extra aan een job helpen als weg naar een werkzaamheidsgraad van 80%. Op dit moment (4e kwartaal 2023) zien we een stijging met 107.800 werkenden ten opzichte van het begin van de legislatuur. Om echter verder naar de doelstelling te evolueren, zullen we blijvend moeten inzetten op activering, op een verruiming van de arbeidsmarkt (naar niet-beroepsactieven zoals langdurig zieken, herintreders,...), op doelgerichte RSZ-kortingen voor wie ver van de arbeidsmarkt staat en op initiatieven om werk lonend en aantrekkelijk(er) te maken.

Leeswijzer: U vindt de onderliggende operationele doelstellingen (OD) in uitvoering van deze strategische doelstelling terug onder de respectieve inhoudelijke structurelementen 'activering' (beleidsveld Werk) en 'activering' (beleidsveld Sociale Economie).

SD 2: Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat

Na de coronacrisis stelden ook de Oekraïne- en energiecrisis onze arbeidsmarkt voor uitdagingen. De strategische doelstelling om in een continu en sterk veranderende arbeidsmarkt mensen loopbaanzekerheid te bieden, blijft dan ook een speerpunt in het beleid. We investeren in een arbeidsmarkt op mensenmaat. We maken de omslag naar een echte Vlaamse leercultuur met scholing, omscholing en bijscholing doorheen de hele loopbaan. We stimuleren de leerbereidheid opdat de Vlaamse burgers – cfr. SD3 'Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt' – mee zijn met de verschillende transformaties die plaatsvinden en hun talenten maximaal ontplooiën en inzetten op de werkvloer. We moedigen burgers aan om hun loopbaan in eigen handen te nemen en waar nodig bij te sturen. Op die manier houden we mensen langer, duurzamer en met meer goesting aan de slag, maken we transitie van de ene job naar de andere en tussen diverse levensdomeinen (leren, werken, zorgen, ...) mogelijk. We bieden nieuwe perspectieven bij jobverlies. De hoekstenen van het loopbaanmodel dat we voor ogen hebben, liggen besloten in instrumenten om de loopbaan (bij) te sturen, een actief beleid rond loopbaantransities (met o.a. loopbaancheques en de transitiepunten), een betere combinatie van arbeid en privé (o.a. via dienstencheques en thematische verloven), loopbaandienstverlening en een aantrekkelijk en arbeidsmarktgericht onderwijs- en opleidingsaanbod, krachtige en overzichtelijke (opleidings)incentives en innovatieve leerwegen, waar mogelijk op de werkvloer zelf. Samen met mijn collega bevoegd voor het beleidsdomein Onderwijs maken we werk van een gezamenlijke aanpak in het kader van levenslang leren, over de sectoren en de beleidsdomeinen heen. Het actieplan Levenslang Leren biedt een antwoord op de grote uitdagingen inzake levenslang leren, samen met de betrokken domeinen, de sociale partners en opleidings- en onderwijsverstrekkers, vanuit een gedeelde visie en doelstellingen.

Leeswijzer: U vindt de onderliggende operationele doelstellingen in uitvoering van deze strategische doelstelling terug onder de respectieve inhoudelijke structurelementen 'loopbanen' (beleidsveld Werk) en 'competenties' (beleidsveld Competenties).

SD 3: Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt

Maatschappelijke transitie zoals digitalisering, vergrijzing, migratie, klimaat,... laten hun impact voelen in Vlaanderen met grote verschuivingen en uitdagingen op de arbeidsmarkt tot gevolg. Met het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht', het VESOC-akkoord 'Alle hens aan dek' en het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' hebben we ambitieuze plannen die Vlaanderen aan de top van Europa kunnen brengen. We grijpen het moment om een versnelling hoger te schakelen naar een meer duurzame economie en om te investeren in innovatie, onderwijs en opleiding, ... We willen ondernemingen, sectoren en partnerschappen op de arbeidsmarkt ondersteunen in al deze transitie om hun innovatiekracht te versterken en een positieve bijdrage te leveren aan de verschillende maatschappelijke uitdagingen. We streven naar veerkrachtige ondernemingen die tegelijkertijd inzetten op loopbaanbeleid, de verwerving van noodzakelijke skills, werkplekieren, diversiteit, arbeidsorganisatie en het versterken van de innovatie en werkbaarheid van jobs. We versterken ondernemingen in hun uitdagingen op korte termijn en in de toekomst en doen een appél op hen om de grote maatschappelijke uitdagingen van onze tijd samen aan te pakken.

Leeswijzer: U vindt de onderliggende operationele doelstellingen in uitvoering van deze strategische doelstelling terug onder de respectieve inhoudelijke structuurelementen 'duurzame arbeidsmarkt' (in het beleidsveld Werk) en 'duurzame arbeidsmarkt' (in het beleidsveld Sociale Economie).

V. BELEIDSVELD WERK

1. ISE ACTIVERING

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Meer mensen aan het werk' (zie hoger¹).

1.2 Operationele doelstellingen

OD 1: Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden

Dienstverlening op maat – algemene principes uitwerken

VDAB voorziet een breed aanbod aan dienstverlening dat op maat ingezet kan worden volgens de specifieke noden van de werkzoekende. Daarbij focussen de VDAB- bemiddelaars prioritair op de **inschatting en oriëntering van werkzoekenden**, met het oog op een match met een vacature of het meest succesvolle, kortste traject naar duurzaam werk. Waar nodig verwijst VDAB door naar gespecialiseerde of intensieve dienstverlening door een partnerorganisatie.

Tot en met de eerste helft van 2023 leidde VDAB (langdurige) werkzoekenden toe naar de **tender 'Integrale Begeleiding Plus'**, die eind 2021 gelanceerd werd voor wie te lang werkloos dreigt te blijven. In de tender wordt vooral voorzien in een gespecialiseerde werkgeversbenadering en in jobhunting op maat van de werkzoekende en er wordt daarnaast ingezet op sollicitatievaardigheden, motivatie, het werken aan 21e-eeuwse vaardigheden en oriënterende acties.

Op 1 september 2023 lanceerde VDAB de **bemiddeling met vouchers**. Dit is een dienstverlening waarbij de VDAB-bemiddelaar de dienstverleningsnood bepaalt, waarna de werkzoekende zelf een partner kiest voor intensieve bemiddeling en begeleiding. VDAB stelt zich hierbij op als een vertrouwde gids ten aanzien van de werkzoekende.

De bemiddeling met vouchers biedt een aanbod voor klanten die nood hebben aan persoonlijke dienstverlening en gebaat zijn met intensieve bemiddeling en begeleiding. Deze dienstverlening omvat ook intensieve jobhunting. Het aanbod is prioritair voor niet-werkende werkzoekenden met een realistisch jobdoelwit die inzetbaar zijn op de reguliere arbeidsmarkt. De begeleidingstrajecten duren 6 tot maximaal 12 maanden, afhankelijk van de intensiteit.

Gedurende het volledige bemiddelingsproces blijft VDAB ook de principes van de **digitale contactstrategie** hanteren: werkzoekenden krijgen de gepaste digitale tools aangereikt om hun loopbaan zelf in handen te nemen. Voor wie meer ondersteuning nodig heeft, is er een humaan-digitaal en fysiek aanbod.

Het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' voorzag in een versnelling van de digitale contactstrategie van VDAB om zo nieuw ingeschreven werkzoekenden sneller te bereiken. VDAB operationaliseerde en

---

¹ SD 1 Meer mensen aan het werk

implementeerde deze versnelling sinds mei 2023, waardoor de eerste contactname met werkzoekenden door de VDAB-servicelijn met drie weken wordt vervroegd. Ook alle volgende contactmomenten werden met drie weken vervroegd.

Een gericht doelgroepenbeleid

Via het doelgroepenbeleid ondersteunden we de aanwerving en tewerkstelling van groepen met een minder gunstige positie op de arbeidsmarkt. Met name de doelgroepen laaggeschoolde jongeren, ouderen en personen met een arbeidshandicap kennen een lagere werkzaamheidsgraad en hogere werkloosheidscijfers. We waakten over de **focus en effectiviteit** van de maatregelen in functie van de afstand tot de arbeidsmarkt.

- We realiseerden de **doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring**, zoals door de Vlaamse Regering en de sociale partners overeengekomen in het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'. De nieuwe doelgroepvermindering is op 1 oktober 2023 in werking getreden en de aanwervingsincentive werd opgeheven, met overgangsmaatregelen.²
- De **uitdoof en stopzetting van de doelgroepverminderingen voor laaggeschoolde jongeren en oudere werknemers** werd via het programmadecreet geregeld. Dit werd definitief goedgekeurd op 27/10/2023. Om de stopzetting concreet op te nemen, werd overleg opgestart met de federale operator RSZ en VDAB. Het uitvoeringsbesluit dat de leeftijdsgrenzen van de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring aanpast vanaf 1 juli 2024, werd op 9 februari 2024 definitief goedgekeurd. Voorbereidend werk werd geleverd om de RSZ-korting vervolgens uit te breiden naar personen die minder dan 2 jaar ingeschreven zijn bij VDAB.
- De **uitdoof van de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP)**³ ging van start op 1 juli 2023. De VOP dooft geleidelijk aan uit en gaat over naar individueel maatwerk. Aanvragen voor verlenging of verhoging van de VOP die na 1 april 2023 worden ingediend, worden sinds 1 juli 2023 beslist volgens de criteria van individueel maatwerk. De nodige afstemming vindt plaats om alle dossiers, zowel binnen VOP, IMW als binnen VDAB correct te kunnen behandelen.

De Vlaamse jobbonus

Met de jobbonus wordt de stap naar werk lonender.

- We richten ons met de **jobbonus** specifiek op **werknemers**⁴, met als doel mensen zowel terug naar de arbeidsmarkt te krijgen, als hen ook duurzaam op die arbeidsmarkt te houden. De jobbonus voor werknemers is een maatregel gericht op de lagere inkomens. We bereiken met deze maatregel mensen die werken in de dienstenchequesector, de kinderopvang, de logistieke sector, de retailsector, ... Via de jobbonus ondersteunen we werk als bescherming tegen armoede. We willen mensen activeren én aan het werk houden. In 2023 kwamen de uitbetalingen van de jobbonus op kruissnelheid. De administratie

² Zie ook begroting: onder JB0-1JDB2CA-WT, p.36, en bij "AWI", p.43.

³ Zie ook begroting: onder JB0-1JDB2CB-WT, p.37 en volgende.

⁴ De middelen voor de jobbonus loontrekkenden staan ingeschreven in de begroting van VLABEL.

deed uitbetalingen voor de refertejaren 2021 en 2022. Eind 2023 was 94%⁵ van alle rechthebbenden voor refertejaar 2021 uitbetaald. Ook quasi alle dossiers van grensarbeiders – die sinds december 2022 een aanvraag konden indienen – zijn inmiddels uitbetaald. Aanvragen voor refertejaar 2022 kunnen sinds 1 december 2023 ingediend worden. De uitbetaling daarvan loopt door in 2024.

Het proces werd verder geoptimaliseerd en verfijnd, wat om een aantal regelgevende aanpassingen vroeg. Zo werden de loongrenzen aangepast⁶, werd het minimumbedrag opgetrokken⁷, werd een nieuwe top-up aan iedere rechthebbende toegekend⁸ en werd de jobbonus van de tijdelijk contractuelen en de vastbenoemden binnen het onderwijsaangepast⁹. Na melding vanuit RSZ bleken een aantal dossiers niet opgenomen in het initiële bronbestand. Voor deze dossiers werden de gegevens ad hoc aangeleverd en verwerkt. De analyse omtrent mutaties (wijzigingen/aanpassingen op de originele data) zijn lopende. Voorts besliste de Vlaamse Regering ook tot aanpassingen van de loongrenzen voor de refertejaren 2023¹⁰ (uitbetaling in 2024) en 2024¹¹. Daarvoor werd in het najaar van 2023 het regelgevend initiatief opgestart.

- Met de **jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen**¹² stimuleren we de overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep voor loontrekkenden die aan de slag zijn met een laag inkomen, door hun recht op een jobbonus twee jaar te verlengen. In 2023 werden de rechthebbenden door mijn administratie aangeschreven met het oog op uitbetaling. Het invullen van de gevraagde deminimisverklaring blijkt voor deze doelgroep een drempel, waardoor er voor verdere uitbetaling bijkomende actie wordt genomen. In december 2023 werd ook gestart met de ontwikkeling voor de uitbetaling van de tweede schijf, met name voor wie na een jaar nog steeds als zelfstandige in hoofdberoep actief is. De jobbonusPLUS, die niet fiscaal wordt vrijgesteld, vergt ook de ontwikkeling van een datastroom zodat andere Vlaamse overheidsinstanties, onder meer

---

⁵ Een gedeelte zal nooit bereikt kunnen worden, bijvoorbeeld omwille van overlijden. Een ander deel kan mogelijk alsnog bereikt worden, eventueel bij de tweede ronde met uitbetaling van de jobbonus refertejaar 2022.

⁶ Het besluit tot wijziging van het BVR van 1 juli 2022 dat de loongrenzen van de jobbonus aanpast n.a.v. de indexering van het GGMMI werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 2/7/2023. Voor het refertejaar 2022 (uitbetaling in 2023) kan een maximale jobbonus van 600 euro worden toegekend aan personen met een gemiddeld maandelijks brutoloon van maximaal 1950 euro. Het maximale gemiddelde brutoloon om in aanmerking te komen voor een jobbonus wordt eveneens opgetrokken. Voor de periode van 1 januari 2022 tot en met 30 juni 2022 wordt dit vastgelegd op 2699,99 euro. Voor de periode vanaf 1 juli 2022 wordt dit vastgelegd op 2899,99 euro.

⁷ Het minimumbedrag van de jobbonus waarvoor een voltijdse werknemer met volledige prestaties op jaarbasis in aanmerking komt, werd opgetrokken naar 50 euro.

⁸ Het gaat met name om een bijkomend bedrag van 50 euro voor iedere rechthebbende.

⁹ Het wijzigingsbesluit met het oog op een aanpassing van de berekening voor de jobbonus voor tijdelijk onderwijspersoneel werd definitief goedgekeurd op 31/08/2023. Hierdoor kan er voor het refertejaar 2022 alvast een aangepaste berekening gebeuren. Vervolgens wordt tegen het derde kwartaal van 2024 het reeds betaalde prestatiejaar 2021 voor het tijdelijk onderwijspersoneel herberekend op basis van de nieuwe regelgeving. Vanaf refertejaar 2022 zal er een aparte ontlading en berekening plaatsvinden voor de dossiers met een tewerkstelling “in tienden” (tijdelijk onderwijspersoneel) zoals weergegeven in de DmfA. De aangepaste berekeningswijze kan vervolgens ook worden toegepast op het refertejaar 2021 voor de dossiers met kenmerk betaling in tienden tegen Q3 2024.

¹⁰ De loongrenzen voor refertejaar 2023 komen op 2.000 en 3.000 euro te liggen en er wordt opnieuw een top-up van 50 euro voor iedere rechthebbende toegekend.

¹¹ Voor refertejaar 2024 komen de loongrenzen op 2.100 en 3.100 euro te liggen, varieert het bedrag tussen 50 en 650 euro en wordt er ook opnieuw een top-up van 50 euro toegekend voor iedere rechthebbende.

¹² Zie ook begroting: onder JB0-1JDB2CD-WT, p.39 en volgende.

m.b.t. het Groeipakket, dit bedrag kunnen uitsluiten van hun berekeningen op basis van het inkomen van de zelfstandige.

- Mijn administratie heeft sterk ingezet op communicatie over de jobbonus en de jobbonusPLUS om zoveel mogelijk rechthebbenden te kunnen bereiken. Voor refertejaar 2021 werd sterk ingezet op de uitbouw van een ondersteunend netwerk van intermediairs, voor refertejaar 2022 werd dit aangevuld met de hulp van de digibanken. In rechtstreekse communicatie naar de rechthebbenden lag de focus op helder taalgebruik en nudgingtechnieken. Het communicatieplan werd ook bijgestuurd om het maximum aantal rechthebbenden te kunnen bereiken. Eind februari 2024 werden deze communicatie-inspanningen terecht bekroond met de Kortom Award in de categorie 'Overheid'.

Competentieversterkende trajecten

- VDAB blijft sterk inzetten op competentieversterking wanneer dit nodig is in het traject naar werk om klanten te versterken en perspectief te geven op een duurzame loopbaan. Samen met partners geeft VDAB vorm aan zowel leren op de opleidingsvloer als op de werkvloer.
Via verschillende vormen van **werkplekieren** leidt VDAB werkzoekenden maximaal op de werkvloer op. Op die manier krijgen klanten ondersteuning op maat en komt VDAB tegemoet aan de actuele noden van de arbeidsmarkt.
De mogelijkheden van het instrument beroepsinlevingsstage (BIS) werden in 2023 verruimd, zodat dit ook kan worden ingezet voor kort en krachtig werkplekieren (minder dan 4 weken) in een onderneming. De versnelde goedkeuringsprocedure werd via de website ontsloten.
- Eind 2023 werd het voorbereidende proces van de ESF-oproep **leerjobs** (ontwikkeling BKET) afgerond. 1 januari 2024 is dit experiment van start gegaan. Met deze begeleide ervaringstrajecten in een onderneming gericht op het verwerven van de competenties voor een beroepskwalificatie, wil VDAB ongekwalificeerde jongeren alsnog de mogelijkheid bieden om een beroepskwalificatie te behalen die kan bijdragen aan een duurzame loopbaan. Deze beroepskwalificatie kan behaald worden door het afleggen van een EVC-assessment.
- De **GLOW**-tender (Groeien en Leren op de werkvloer) is opgestart op 1 januari 2023 en combineert de sterkte van de begeleidingsvormen TWE (traject tijdelijke werkervaring) en de trajectbegeleiding vanuit GOB (gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst). GLOW richt zich op de doelgroep van werkzoekenden met een grote ondersteuningsnood op vlak van arbeidsmatige zelfredzaamheid omwille van gebrek aan werkervaring en/of gezondheidsproblemen, psychosociale problemen of arbeidsbeperking. Daarnaast wordt GLOW ook naar voren geschoven als mogelijk versterkende maatregel voor personen met een arbeidsbeperking, waardoor deze groep ook als aparte categorie opgevolgd wordt in de monitoring. Ook werkplekieren kan onderdeel uitmaken van het GLOW-traject. Het meest gebruikte werkplekinstrument is een werkervaringsstage (WES). Ook 'gemeenschapsdienst' valt hieronder.
- Voor **wijk-werken** werd geen private uitgiftemaatschappij gevonden waardoor VDAB sinds eind 2023 zelf de wijk-werkcheques verstrekt. Hiervoor werd de nodige IT-ondersteuning voorzien, alsook communicatie naar de gebruikers en ondersteuning van wijk-werkbemiddelaars en wijk-werkorganisatoren.

- In 2023 is VDAB gestart met een oefening om de aantrekkelijkheid van het IBO-instrument te verhogen. Ondanks dat dit instrument reeds zijn meerwaarde bewees doorheen de jaren, is er de vaststelling dat werkgevers tijdens periodes van arbeidsmarktkrapte eerder meteen aanwerven dan gebruik te maken van IBO. Daarom bereidt VDAB een hervorming voor van de IBO met als focus inhoudelijke bijsturingen en toeleiding, bijsturingen op vlak van performantie en kwaliteit en financiële bijsturingen. Gezien de waarde die de sociale partners hechten aan het instrument, gebeurt deze oefening binnen de schoot van de raad van bestuur van VDAB. Eerste resultaten worden in het voorjaar van 2024 verwacht.

Gemeenschapsdienst

Om langdurig werkzoekenden sterker te activeren en hun competenties te versterken, is sinds begin 2023 de **gemeenschapsdienst van start gegaan**. Binnen het competentieversterkend traject gemeenschapsdienst voert de langdurig werkzoekende kleinschalige taken uit om te werken aan vastgestelde generieke competenties en het opbouwen van een arbeidsritme. De werkzoekende krijgt hiervoor een beperkte vergoeding.

De gemeenschapsdienst wordt vormgegeven als een werkervaringsstage met een aantal specifieke kenmerken en is ingebed in de begeleidings- en bemiddelingstender 'Groeien en leren op de werkvloer' (GLOW). De VDAB-bemiddelaar leidt werkzoekenden toe aan de hand van de doelgroepcriteria van de GLOW. De GLOW-partner schat in of de klant baat heeft bij een laagintensieve werkervaringsstage. Als deze plaatsvindt bij een lokaal bestuur, vzw of onderwijsinstelling, dan spreekt men van een gemeenschapsdienst.

Om de lokale besturen te ondersteunen bij het ter beschikking stellen van leerwerkplekken voor gemeenschapsdienst en om de ondersteuning kwaliteitsvol te organiseren, werd via Europese relancemiddelen extra budget voorzien. Daarnaast werd ook een lerend netwerk opgericht met als doel de relaties tussen lokale besturen en GLOW-partners verder uit te bouwen.

Werk als hefboom tot inburgering en integratie

- Op 1 maart 2022 is het **hertekende inburgeringsbeleid** van start gegaan. Centraal in dit beleid staat het uitgangspunt dat elke inburgeraar op beroepsactieve leeftijd een arbeidsperspectief heeft op korte of lange termijn. Verschillende wijzen van geïntegreerde intakes werden via proeftuinen in 2022 en 2023 vormgegeven. De resultaten van deze proeftuinen werden in 2023 geëvalueerd en worden vervolgens meegenomen in de samenwerking tussen VDAB en AgII, Atlas en AMAL.
- Op 8 september 2023 werd de **conceptnota "Turboplan beter inburgeren en sneller aan het werk" goedgekeurd** door de Vlaamse regering. In deze conceptnota worden 10 acties voorgesteld die het inburgeringsbeleid verder moeten versterken en uitbreiden, bijkomende inspanningen vragen van de nieuwkomers of betere begeleiding naar de arbeidsmarkt moeten realiseren. Momenteel zijn de gesprekken over de uitvoering van het Turboplan gaande binnen de Vlaamse regering en ook aan VDAB werd in dit kader gevraagd om bij te dragen aan de operationalisering ervan.

- VDAB en Fedasil bundelden het voorbije jaar hun krachten om de talenten en competenties van asielzoekers te valideren en te versterken en hun toegang tot de arbeidsmarkt te verhogen. In 2023 hebben **VDAB en Fedasil** ook werk gemaakt van een **nieuwe samenwerkingsovereenkomst** om deze gedeelde doelstelling te bereiken. In de samenwerkingsovereenkomst is ook de projectmatige samenwerking met Fedasil opgenomen, die vertrekt vanuit de vraag en bereidheid van werkgevers om asielzoekers kansen te geven.
- Na de inval van Rusland in Oekraïne eind februari 2022 werd de EU-richtlijn rond tijdelijke bescherming als gevolg van de oorlog geactiveerd. De tijdelijk ontheemden die deze bescherming inroepen in België, krijgen direct toegang tot onder andere recht op arbeid en recht op dienstverlening van VDAB. In 2023 ging er een decreet in voege met betrekking tot de **verplichte inschrijving bij VDAB van de tijdelijk ontheemden**. Sindsdien wordt er nog nauwer samengewerkt tussen VDAB en de lokale besturen om de tijdelijk ontheemden te activeren.

Werk als hefboom in de strijd tegen de armoede

- Via de Vlaamse **jobbonus** (zie hoger¹³) willen we werken lonender en aantrekkelijker maken voor werknemers met een laag loon.
- We hebben binnen het beleidsdomein WSE **aandacht voor de context van de werkzoekende** bij zijn zoektocht naar werk. We waken over de toegankelijkheid van opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen voor personen in armoede en hebben in het kader van de bemiddeling oog voor drempels binnen andere levensdomeinen die een succesvol traject naar werk kunnen verhinderen. Ook in 2023 werd verder uitvoering gegeven aan de acties in het Vlaams actieplan armoedebestrijding. Er vond in 2023 tweemaal een overleg met de stakeholders plaats en we betrokken hen doorlopend ook bij de beleidsvorming.
- Vanuit Werk willen we werkloosheids- en inactiviteitsvallen bestrijden en flankerende maatregelen nemen om deze vallen kleiner te maken, ook samen met andere beleidsdomeinen en beleidsniveaus. Binnen het VIONA-onderzoekskader lanceerden we een onderzoeksopdracht om de activering van leefloongerechtigden in kaart te brengen en een studieopdracht om de mogelijkheden en valkuilen van een systeem als progressieve werkhervatting in andere uitkeringsstelsels te verkennen. Het onderzoek en de studie werden in het najaar van 2023 opgeleverd.
- Via activering en competentieversterking willen we mensen in armoede perspectief bieden op werk. Voor VDAB-bemiddelaars werd een aanbod gecreëerd (e-learning en tweedaagse face-to-face opleidingen) gericht op de sensibilisering rond armoedeproblematieken. Daarnaast worden gespecialiseerde bemiddelaars ingezet waar nodig. Met partners zetten we ook in op een **flankerend en versterkend aanbod voor mensen in armoede**. Zo werd de ESF-oproep 'Versterking van de werk-welzijnsbemiddeling tot einde 2023' verlengd.
- Het onderzoek naar de impact van tewerkstelling binnen de werkvormen van sociale economie op armoede en uitsluiting, dat in januari 2022 van start ging, werd opgeleverd in juli 2023. In mei 2024 organiseren we hierover een webinar.

¹³ OD 1 Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden – luik 'De Vlaamse jobbonus'

Ondernemerschap stimuleren

Ondernemerschap stimuleren we op alle leeftijden als een evenwaardige keuze, ook voor gefaalde ondernemers. We bieden werkzoekenden en leerlingen de keuze tot ondernemerschap proactief aan als stap in een traject naar werk, en bieden ondersteuning en begeleiding.

- In 2022 werd de evaluatie van de toeleiding van werkzoekenden naar ondernemerschap afgerond. De inzichten uit de evaluatie werden meegenomen in een nieuwe overheidsopdracht die VDAB in 2023 in samenwerking met VLAIO heeft gelanceerd. Dit project is het vervolg op Jumpstarters. De ondernemerschapstrajecten zijn gestart op 01/09/2023.
- Om de **samenwerking tussen VDAB en VLAIO** te versterken, is in 2023 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Om deze overeenkomst te operationaliseren in concrete acties en projecten, zijn hieraan jaarlijkse actieplannen verbonden. Zo werd onder andere gekeken naar kennisdeling tussen de accountmanagers en de callcentra van beide agentschappen, en naar samenwerking rond AI en datadeling. Er werd gezocht naar win-wins in functie van het efficiënt benaderen van ondernemers/werkgevers die de klantenportefeuille uitmaken van beide organisaties. Ook elders werd nagegaan waar beide agentschappen elkaar kunnen versterken, zoals binnen de tender ondernemerschapstrajecten voor werkzoekenden en de Werkschakelpunten.

OD 2: Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven

Om de vele openstaande vacatures (de laatste 12 maanden ruim 320.000 vacatures ontvangen bij VDAB¹⁴) in te vullen en de goede werking van de arbeidsmarkt te verzekeren, volstaat het niet langer om ons activeringsbeleid uitsluitend toe te spitsen op de uitkeringsgerechtigde werkzoekenden. Dit aantal is zo laag dat we ons bijkomend willen richten op de bestaande arbeidsreserve. Volgens de EAK-enquête was in 2023 20,8% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd niet-beroepsactief. Binnen deze groep vinden we onder meer 139.000 huisvrouwen en -mannen en 224.000 arbeidsongeschikten. Ook de administratieve RIZIV-data bevestigen deze laatste trend. In 2022 waren bijna 260.000 Vlamingen op beroepsactieve leeftijd langdurig (> 1 jaar) ziek. Dit is meer dan er werkzoekenden zonder werk ingeschreven waren bij VDAB.

Eind 2023 waren er ongeveer 210.000 werkzoekenden ingeschreven bij VDAB. Bijna de helft daarvan zijn niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden of voormalig niet-beroepsactieven. Het gaat onder meer om mensen met een leefloon, inburgeraars, sociale huurders, arbeidsongeschikt erkende mensen en mensen zonder een uitkering. In de voorbije jaren is de doelgroep van VDAB dan ook fundamenteel veranderd.

Het bereiken en activeren van niet-beroepsactieven is een belangrijke nieuwe opdracht die VDAB in de afgelopen jaren kreeg. Het is één van de opdrachten die volgen uit het Vlaams Regeerakkoord en de daaropvolgende VESOC-akkoorden tussen de Vlaamse regering en de sociale partners. VDAB boekte al sterke

---

¹⁴ Februari 2024.

resultaten inzake de activering van niet-beroepsactieven. Tussen januari 2019 en december 2023 schreven 406.887 (voormalig) niet-beroepsactieven zich in bij VDAB. 236.551 van hen gingen aan het werk.

Door de instroom van niet-beroepsactieven bij VDAB wordt de talentenvijver waar we vandaag in vissen steeds diverser. Vaak duiken ook meerdere drempels op zoals taal, opleiding, huisvesting, mobiliteit, kinderopvang en gezondheid. Om deze meer kwetsbare groep aan het werk te krijgen, is vaak een meer intensieve dienstverlening op maat vanuit VDAB en gespecialiseerde partners aangewezen.

Algemene krijtlijnen van de aanpak naar niet-beroepsactieven

- Om meer niet-beroepsactieven te bereiken, zet VDAB sinds enkele jaren in op de samenwerking met (institutionele) partners en uitkeringsinstanties zoals RIZIV/ziekenfondsen, OCMW's, DG HAN, etc. Deze partners worden gesensibiliseerd om werk bespreekbaar te maken bij hun doelgroep.
- Daarnaast liepen in 2023 verschillende ESF-oproepen met als doel om meer niet-beroepsactieven te bereiken. Zo liep de oproep 'Outreach & Activering' tot einde 2023. De leereffecten uit deze oproep werden ook meegenomen in het ESF 'capacity building'-project, dat liep ter voorbereiding van de oproep 'lokale partnerschappen'. Hiermee zoeken we connectie en samenwerking tussen lokale overheden, VDAB en andere relevante dienstverleners met als doel om op een integrale manier de maatschappelijke inclusie te verhogen van mensen met complexe problemen, en om hen te begeleiden naar werk.
- VDAB heeft in 2023 een proactieve aanpak van niet-beroepsactieven uitgewerkt, die als doel heeft om de communicatie en dienstverlening beter af te stemmen op de doelgroep. In oktober 2023 werd hierin een eerste fase afgerond, waarbij de nadruk lag op de proactieve benadering door de VDAB Servicelijn van personen met een ziekte-uitkering en vrij ingeschreven werkzoekenden. Hiertoe werden gespreksleiders voorzien om bemiddelaars te ondersteunen, er kwam een aangepaste startcommunicatie en een afsprakenbundel voor werkzoekenden zonder verplichtingen. In deze aanpak ligt de nadruk op verbindende communicatie, het luisteren naar de noden van de klant en uitgebreid informeren. Deze aanpak zal geoptimaliseerd en uitgebreid worden naar andere categorieën niet-beroepsactieven.
- Deze proactieve strategie om niet-beroepsactieve burgers te mobiliseren, kan alleen leiden tot een verhoging van de werkzaamheidsgraad als die gepaard gaat met een daadkrachtige inclusieve aanpak ten aanzien van werkgevers. Daarom blijft VDAB ook inzetten op sensibilisering van werkgevers om elk talent een kans te geven, onder meer via jobcoaching op de werkvloer, individueel maatwerk en werkpleklers.

Personen met een handicap

- Binnen het organisatienetwerk "Disruptief inclusief" blijven DWSE, VDAB, SERV, GRIP, GTB en Konekt vzw zich inzetten om bij te dragen aan werk dat loont voor mensen met een beperking.
- Op federaal niveau werd een wijziging in de wetgeving voorbereid, met name nieuwe vrijstellingsdrempels die het mogelijk maken om inkomensvervangende

tegenoetkomingen te combineren met beroepsinkomsten. Deze regeling werd op 14 februari 2024 gepubliceerd in het Staatsblad.

Langdurig zieken re-integreren in de arbeidsmarkt

- VDAB zet samen met partners veelvuldig in op kennisdeling, sensibilisering, versterkte samenwerking en gerichte acties zodat de dienstverlening van zowel VDAB als partners beter en breder bekend gemaakt wordt bij de behandelende - en re-integratiesector, personen met een ziekte-uitkering, ondernemingen/werkgevers, bemiddelaars,... Deze acties kaderen binnen het 'Vlaams actieplan re-integratie van (langdurig) zieken' en liggen in lijn met de ambities m.b.t. het activeren van langdurig zieken zoals omschreven in het Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'. Daarnaast lanceerde ik in 2023 het 'Versnellingsplan voor de re-integratie van personen met gezondheidsuitdagingen in Vlaanderen' met als doel om de inspanningen te versterken.
- In het voorbije jaar werd het huidige proces en dienstverleningsaanbod op het vlak van de re-integratie van langdurig zieken in de arbeidsmarkt geanalyseerd. Daaruit werden enkele verbeteracties vormgegeven, zoals de mogelijkheid (sinds augustus 2023) om zich als arbeidsongeschikt erkende burger online in te schrijven bij VDAB. De Social Impact Bond voor RIZIV-klanten werd eind 2023 geëvalueerd.
- Verder zette VDAB een pilootproject op om burgers die minstens 1 jaar arbeidsongeschikt erkend zijn en zich rechtstreeks bij VDAB aanmelden toch meteen dienstverlening te kunnen bieden. Tussen maart en december 2023 stroomden via deze routing reeds 1.438 burgers in in de dienstverlening van VDAB en partners.
- De samenwerking tussen VDAB en de arbeidsartsen werd eind 2022 geëvalueerd. De evaluatie resulteerde in een federale wetswijziging. Vanuit VDAB werd actief ingezet op het informeren van alle interne en externe diensten preventie en bescherming op het werk. De wetswijziging werd echter door de Raad van State vernietigd, onder andere vanwege bevoegdheidsovertreding en de wet op de privacy.
- VDAB, het RIZIV en de ziekenfondsen streven samen naar hogere instroomcijfers van arbeidsongeschikt erkende personen in trajecten naar werk. In lijn met het' met het raamakkoord uit 2022 werd een groeipad naar 10.000 trajecten nagestreefd voor 2023. Deze ambitie werd niet gehaald vanwege een te beperkte toeleiding. Het voorbije jaar vonden meerdere gesprekken plaats tussen VDAB en de 'Terug-Naar-Werk'-coördinatoren om de instroom te optimaliseren. Er werd daarnaast ook ingezet op netwerking tussen alle multidisciplinair betrokken stakeholders bij het traject naar werk. VDAB en DWSE werkten ook actief mee aan het onderzoek rond de mogelijkheden om de eerstelijnszones voor zorg en gezondheid meer te betrekken binnen re-integratie.
- Op 17 november 2023 keurde de Vlaamse Regering de oproep vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen met gezondheidsuitdagingen in een welzijns- en zorgsetting¹⁵ goed. Uit de ingediende projecten werden 8 projecten geselecteerd die in de verschillende welzijns- en zorgvoorzieningen personen met gezondheidsuitdagingen gaan aanspreken, informeren en sensibiliseren op

---

¹⁵ Zie ook begroting: p.34, p.46, en onder JB0-1JDB21C-WT, p.75-77.

zich bij VDAB in te schrijven en zo stappen naar werk te zetten. Hun acties richten zich ook op zorgprofessionals. De projecten lopen in de periode 1 februari 2024 tot en met 31 december 2025. Het streefdoel is om via deze projecten bijkomend personen naar VDAB en partners te leiden om zo het jaarlijkse streefdoel van 12.000 personen met een erkenning arbeidsongeschiktheid in 2024 te bereiken.

Werk- en zorgtrajecten evalueren en uitbreiden

Het decreet van 25 april 2014 houdende de werk- en zorgtrajecten voorziet in een gespecialiseerd werk- en zorgaanbod voor mensen met medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale (MMPPS) problemen die omwille van die problemen (tijdelijk) niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten, noch in het normaal economisch circuit, noch in de sociale economie. We begeleiden deze mensen in tijdelijke activeringstrajecten of met een aanbod van arbeidsmatige activiteiten.

- Op basis van evaluaties en onderzoeken binnen de beleidsdomeinen WSE (Werk en Sociale Economie) en WVG (Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) werd de **regelgeving rond de werk- en zorgtrajecten aangepast**. Voor de doelgroep van personen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische en/of sociale problematieken die omwille van deze problematieken niet betaald aan de slag kunnen, willen we het volgende aanbod ondersteunen:
  - activeringstrajecten van 18 maanden waarbij een netwerk van dienstverleners uit werk, sociale economie, welzijn en volksgezondheid de problematieken wegwerkt of stabiliseert zodat een betaalde tewerkstelling mogelijk wordt;
  - arbeidsmatige activiteiten op het continuüm van participatie (welzijn) tot activering (sociale economie) voor personen die onder begeleiding op een werkvloer met de latente functies van arbeid gebaat zijn (zingeving, structuur,...);
  - onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal voor werkzoekenden met een advies Welzijn die een risico op onderbescherming lopen.

De onthaaltrajecten via het Geïntegreerd Breed Onthaal traden in werking op 1 januari 2023. De uitvoering van de activeringstrajecten is vanaf 1 juli 2023 opgestart op basis van de nieuwe regelgeving. Voor arbeidsmatige activiteiten, zowel in de sociale economie (AMA WSE) als in kader van het welzijns- en gezondheidsbeleid (AMA WVG) is de regelgeving vanaf 1 januari 2024 in werking getreden. Daarmee is het decreet werk- en zorgtrajecten vanaf 1 januari 2024 volledig in werking getreden.

- De **monitoring** voor het Koninklijk Besluit van 5 mei 2019 voor het statuut van de niet-toeleidbare werkzoekenden door de bemiddelingsdiensten van de verschillende regio's werd gecontinueerd. We herinnerden de **federale overheid** ook meermaals aan onze vraag om voor uitkeringsgerechtigde werklozen die herhaaldelijk het advies Welzijn van VDAB krijgen, een ander statuut buiten de werkloosheidsverzekering te voorzien.
- De gesprekken met de federale overheid over een experiment om personen met een inkomensvervangende tegemoetkoming te bemiddelen werden

verdergezet.¹⁶ Ook werkten we mee aan initiatieven om drempels bij de bemiddeling en tewerkstelling van personen met een tegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid weg te werken, onder meer door een betere uitwisseling en kennismaking op het werkveld.

NEET-jongeren opnieuw in onderwijs, opleiding of werk brengen

- Tot eind 2023 liepen een 85-tal ESF-projecten 'Outreach & activering' – die zich onder meer tot NEET-jongeren richten – en een 50-tal ESF jongerenpartnerschappen op lokaal of bovenlokaal niveau. Deze doelstellingen en methodieken van deze projecten werden ingekanteld in de lokale partnerschappen van Europa WSE die op 1 januari 2024 van start zijn gegaan.
- Ook met de leerjobs (zie hoger¹⁷) richten we ons tot kwetsbare jongeren, door met name ongekwalificeerde jongeren de mogelijkheid te bieden buiten het onderwijs een beroepskwalificatie te behalen.
- In lijn met de vernieuwde **Europese richtlijn 'Youth Guarantee'** contacteert VDAB sinds oktober 2023 alle ingeschreven werkzoekende jongeren tot en met 29 jaar proactief en krijgen deze jongeren binnen de vier maanden een gepast aanbod naar werk, opleiding of stage.
- De **jongerenconsulenten** hebben een sterk netwerk opgebouwd met lokale spelers en hebben contacten bij scholen, lokale besturen, instanties voor jongerenwelzijn en vele andere partners. Hiermee vormen ze het aanspreekpunt en de laagdrempelige toegangspoort tot het aanbod van VDAB voor zowel scholen, jeugdwerk, jeugdwelzijnswerk als de (kwetsbare) jongeren zelf. Vanuit onderwijs krijgt VDAB maandelijks een lijst van ongekwalificeerde schoolverlaters die we crosschecken met andere databanken. Jongeren die geen onderwijs, opleiding of vorming volgen, niet aan het werk zijn en niet gekend zijn bij VDAB, ontvangen van de jongerenconsulent een aangepaste en persoonlijke schriftelijke communicatie, waarbij ze aangespoord worden om gebruik te maken van de VDAB-dienstverlening.
- Jongeren met (een vermoeden van) een arbeidsbeperking die nood hebben aan gespecialiseerde dienstverlening in functie van de overstap onderwijs-arbeidsmarkt, kunnen vanaf het laatste half jaar van de schoolloopbaan instappen in een **GTB-transitietraject**. GTB werkt hiervoor intensief samen met de school/CLB/netwerk van de jongeren om de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt zo vlot mogelijk te laten verlopen. In 2023 werd de samenwerking tussen VDAB en GTB versterkt en werd de opdracht om transitietrajecten aan te bieden formeel gemaakt door middel van een éénjarige bijakte 'transitietrajecten'. VDAB zet de financiering van GTB voor deze trajecten verder.

Kansen bieden aan personen in ondertewerkstelling

- VDAB heeft zich actief ingezet om in samenwerking met de sectoren te komen tot een actieplan om mensen in ondertewerkstelling en met een inkomensgarantie-uitkering (IGU) kansen te bieden op voltijdse tewerkstelling

---

¹⁶ Zie ook hoger onder deze OD, bij het luik 'Personen met een handicap'.

¹⁷ OD 1 Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden – luik Competentieversterkende trajecten

met aandacht voor hun specifieke tewerkstellingssituatie. De eerste verkennende gesprekken met sectoren hebben nog geen concrete resultaten opgeleverd en er werd beslist om prioritair op andere groepen in te zetten in het groeipad naar een hogere werkzaamheidsgraad.

Oudere werkzoekenden en werkzoekenden in SWT

- Oudere werkzoekenden (incl. werkzoekenden met SWT) kunnen gebruik maken van de volledige dienstverlening van VDAB. Omdat deze groep werkzoekenden soms geconfronteerd wordt met specifieke noden, wordt indien nodig ook een intensiever aanbod op maat en op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt voorzien. Zo werd in de begeleidingstender '**Integrale Begeleiding Plus**' ruimte en bijzondere aandacht voorzien voor 55-plussers.
- Sinds september 2023 werkt VDAB met een **voucher-aanbod** voor werkzoekenden. Werkzoekenden kunnen daarbij zelf kiezen door welke organisatie ze begeleid willen worden. Binnen het aanbod aan organisaties waartussen de werkzoekenden kunnen kiezen, zijn er ook een aantal organisaties die zich meer specialiseren in de begeleiding van oudere werkzoekenden.
- In uitvoering van het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee', organiseerde VDAB samen met DWSE en de SERV in oktober 2023 twee **ronde tafels 60+**. Aan de ronde tafel bogen werkgevers en oudere werknemers en werkzoekenden zich vanuit verschillende perspectieven over de diverse aspecten van het arbeidsmarktbeleid ten aanzien van 60-plussers. In navolging van deze ronde tafels zullen de sociale partners aan de slag gaan met de ideeën die werden aangereikt.

Gedetineerden en geïnterneerden

- Detentiebemiddelaars bij VDAB helpen veroordeelde mensen in detentie binnen Vlaamse en Brusselse gevangenissen in hun zoektocht naar werk of oriënteren hen naar een beroepsopleiding, rekening houdend met de restricties die opgelegd worden door justitie. Ze dragen zo bij aan het uitwerken van een reclasseringsplan.
- Om meer mensen in detentie te kunnen begeleiden, heeft VDAB in de loop van 2023 een tender sollicitatieondersteuning voorbereid. Deze tender gaat begin 2024 van start.
- Daarnaast zijn we als beleidsdomein ook betrokken bij het ESF-project Lokale Netwerkorganisaties voor gevangenissen en zijn we partner binnen het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden.
- Daarnaast zijn we als beleidsdomein partner binnen het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden. Vanuit de werkzaamheden van de Gemengde Commissie voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, de ESF-projecten 'Outreach & Activering' met gedetineerden en het BRUG-project in opdracht van het Agentschap Justitie en Handhaving versterkten we de initiatieven- naar deze doelgroep intra en extra muros. Het oprichten van detentiehuisen en andere federale ontwikkelingen binnen Justitie vragen een aanpassing van de dienstverlening. Via de ESF-oproepen lokale en bovenlokale projecten (oproepen 554/557) hebben we de samenwerking van 2024-2025

voorbereid, onder meer via het lanceren van een aantal ESF-oproepen en het vormgeven van connectetrajecten met lokale partnerschappen. Hierbij houden we ook rekening met de onderzoeksresultaten van het BRUG-project.

De samenwerking met de lokale besturen versterken

Ik ben ervan overtuigd dat het lokale niveau een cruciaal niveau is om meer mensen met een leefloon en andere niet-beroepsactieven toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Lokale besturen hebben vanuit hun nabijheid het best zicht op de lokale noden en kunnen van daaruit moeilijk bereikbare groepen stimuleren en activeren naar een duurzame tewerkstelling. Een gedifferentieerd activeringsbeleid kan zo ingezet worden om ook randvoorwaarden en drempels mee weg te werken.

- Sinds 1 januari 2023 is de uitgebreide regierol¹⁸ sociale economie en werk van kracht, waarbinnen 39 lokale regisseurs zich geëngageerd hebben tot onder meer het activeren van leefloongerechtigden en niet-beroepsactieven, in samenwerking met VDAB. We bereiken zo 261 steden en gemeenten, ofwel een dekkingsgraad van bijna 87% (261 op 300) van het aantal gemeenten in Vlaanderen (t.o.v. 80% in 2020), of een dekkingsgraad van 93,13 % van de bevolking (t.o.v. 89% in 2020). Het verzameldecreet (in beheer bij het Agentschap Binnenlands Bestuur) dat ervoor moet zorgen dat de regiegebieden sociale economie en werk zich enten op de 15 referentieregio's, werd inmiddels (februari 2024) definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ook het ondersteuningsdecreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen bevat hieromtrent een bepaling. Nieuwe regieverbanden moesten zich tegen 1 januari 2023 afstemmen op de referentieregio's, bestaande verbanden hebben hiervoor tijd tot 1 januari 2026.
- Er werd door mijn administratie in samenwerking met VVSG een ondersteuningsprogramma opgezet voor de huidige en de nieuwe lokale regisseurs sociale economie en werk (en ook ruimer voor bijvoorbeeld lokale netwerkmanagers van VDAB, sectorconsulenten (i.k.v. de sectorconvenants), sectoraccounts van VDAB, de medewerkers van de lokale partnerschappen en partnerschappen 'inclusieve werkvloeren', ...). Kennisdeling, feedback, intervisie (over de grenzen van regiegebieden heen) en nazorg staan daarin centraal. Daarmee wordt een vervolg geboden op de conferentie en wordt een kwaliteitsvolle uitvoering van de regierol sociale economie en werk geflankeerd. Het Departement WSE ondersteunt dit programma met een subsidie.
- Eind 2023 hebben 85% van alle Vlaamse steden en gemeenten met VDAB een strategische samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Centraal in de samenwerkingsovereenkomsten staat de ambitie om een Vlaamse werkzaamheidsgraad van 80% te realiseren. Heel wat samenwerkingsovereenkomsten zijn met een intergemeentelijk samenwerkingsverband sociale economie & werk afgesloten om zo ook de kleinere gemeenten te kunnen bereiken. Van de 39 regiegebieden sociale economie en werk zijn eind december 2023 reeds 36 regiegebieden met de deelnemende gemeenten gevat in een samenwerkingsovereenkomst. Er werd sterk ingezet op het vertalen van de samenwerkingsovereenkomsten in concrete actieplannen op maat van de lokale arbeidsmarktrealiteit. In de actieplannen wordt een sterke focus gelegd op de samenwerking bij acties in functie van het bereik en de activering van leefloongerechtigden en het bereik van andere niet-beroepsactieve burgers.

---

¹⁸ Zie ook begroting: onder JB0-1JEB2GA-WT, p.136.

- We werken ook samen op (boven)lokaal niveau via verschillende ESF-projecten. Tot eind 2023 waren er een 85-tal ESF-projecten 'Outreach & activering' en een 50-tal jongerenpartnerschappen op lokaal of bovenlokaal niveau lopende. In 2023 werd de ESF-oproep 'Capacity building lokale partnerschappen' voorbereid in een samenwerking van VDAB met VVSG en de centrumsteden (Gent en Antwerpen). Per 1/1/2024 zijn (vooralsnog) 44 partnerschappen in Vlaanderen gevormd. Ze hebben als doel om effectiever in te spelen op de noden van een aanzienlijke groep mensen die tot nu toe moeilijk te activeren waren op de arbeidsmarkt, met name niet-beroepsactieven en kwetsbare werkzoekenden met een complexe problematiek. De samenwerkingsovereenkomsten met de lokale besturen vormden een hefboom voor de realisatie van deze partnerschappen. De projecten worden ook opgenomen binnen de samenwerkingsovereenkomsten met de lokale besturen, zodat er via de samenwerkingsovereenkomsten een totaaloverzicht beschikbaar is van de verschillende samenwerkingsacties op het terrein.

- In de aanloop naar de werkgelegenheidsconferentie 'Samen en lokaal voor werk' van 13 juni 2023 voerde VDAB een bevraging uit bij de lokale besturen om na te gaan
  - hoe de zichtbaarheid van sterke samenwerking op het terrein te vergroten;
  - hoe de activering van leefloongerechtigden kracht bij te zetten;
  - hoe samen te werken in functie van het bereik van niet-beroepsactieve burgers.
 Een belangrijke mijlpaal – waarbij de resultaten van bovengenoemde bevraging werden meegenomen – was de ondertekening, tijdens de conferentie, van de **engagementsverklaring 'Samen en lokaal voor werk'** door de Vlaamse sociale partners in de SERV en VDAB, de lokale besturen in de VVSG, mijn collega bevoegd voor binnenlands bestuur en mezelf. De engagementsverklaring leidde vervolgens tot het pact 'Samen en lokaal voor werk' tussen de VVSG en de SERV.

- Specifiek voor de doelgroep leefloongerechtigden werd in april 2023 de conceptnota 'flankerende activeringsaanpak voor de verplichte inschrijving van leefloongerechtigden' goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Mijn administratie lanceerde in navolging daarop in juni 2023 de oproep 'lokaal activeringspact'.¹⁹ In totaal hebben 115 gemeenten een aanvraag ingediend op deze oproep voor een budget van circa 7.000.000 euro en met een engagement om meer dan 15.000 leefloongerechtigden te activeren. Deze 115 gemeenten zullen vanaf 1 december 2023 bijkomende acties (zoals versterking van oriëntering en stages, sollicitatietraining, indicering richting sociale economie, taalcoaching, digivorming, jobbeurzen, bedrijfsbezoeken, fiets- en rijlessen, heftruck- en VCA opleidingen, ...) opzetten om leefloongerechtigden te activeren. Het VIONA-onderzoek 'activering van leefloongerechtigden: noden, aanpak en lokale samenwerking' (uitgevoerd door IDEA consult) werd in 2023 afgerond. Dit onderzoek formuleert aanbevelingen in verband met welke aanpak werkt en niet werkt om leefloongerechtigden aan het werk te krijgen. Daarnaast werd in het voorbije jaar het ontwerp van decreet over de activering van leefloongerechtigden via verplichte inschrijving bij VDAB voorbereid. Dit ontwerp van decreet geeft uitvoering aan spoor 1 van de conceptnota 'Flankerende activeringsaanpak voor de verplichte inschrijving van de leefloongerechtigden' en vormt daarmee één van de belangrijkste hefbomen in het kader van de succesvolle activering van de niet-beroepsactieve

¹⁹ Zie ook begroting: onder JB0-1JEB2GA-WT, p.136.

leefloongerechtigde. Het decreet werd op 17 april 2024 goedgekeurd in het Vlaams Parlement.

- In november 2023 werd een voortgangsrapportering opgeleverd voor de commissie decentralisatie van de Vlaamse Regering in verband met de vier decentralisatievoorstellen vanuit het beleidsdomein Werk en Sociale economie (de uitgebreide lokale regierol, de lokale partnerschappen van Europa WSE, de samenwerkingsovereenkomsten van VDAB met de lokale besturen en het buitenlands onderzoek i.v.m. decentralisatie). Het buitenlands onderzoek 'decentralisatie arbeidsmarktbeleid – casestudy decentralisatiemodellen Nederland, Denemarken, Noorwegen' werd halverwege 2023 opgestart en is in februari 2024 afgerond. Het onderzoek bracht de voor- en nadelen van een aantal buitenlandse modellen van decentraal arbeidsmarktbeleid in beeld in functie van het bepalen van een Vlaamse strategie om de werkzaamheidsgraad op te trekken.

Sociale huurders

Sinds 1 januari 2023 zijn alle "niet-beroepsactieve huurders van sociale woningen met arbeidspotentieel" verplicht zich in te schrijven bij VDAB. Deze verplichting tot inschrijving is opgenomen in de Vlaamse Codex Wonen, waarmee uitvoering werd gegeven aan de doelstelling die is opgenomen in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024. De inschrijvingsverplichting biedt VDAB een opportuniteit om niet-beroepsactieven te bereiken. Sociale huurders worden gestimuleerd om gebruik te maken van de dienstverlening van VDAB op maat van hun individuele noden en in functie van hun jobdoelwit.

Vrijwilligerswerk als onderdeel van een traject naar werk

We ambiëren om via asymmetrisch beleid het vrijwilligerswerk sterker te kunnen **valoriseren als een vorm van competentieversterking** in het traject van werkzoekenden. We volgden daartoe de gesprekken op binnen het kader van het Interfederaal Platform en de verschillende voorstellen tot wijziging van regelgeving die op federaal niveau werden uitgewerkt. Een eerder wijzigingsvoorstel van het KB werkloosheid in het kader van vrijwilligerswerk kreeg een negatief advies van de sociale partners, waarna we uitkijken naar een nieuw federaal voorstel.

OD 3: Het activeringsbeleid aanscherpen via de controle van de beschikbaarheid van de werkzoekenden

- Een sterk activeringsbeleid gaat hand in hand met een consequente opvolging van het zoekgedrag van werkzoekenden. VDAB heeft de afgelopen jaren ingezet op de verfijning en verduidelijking van de richtlijnen voor bemiddelaars in het kader van het "**actief en consequent bemiddelen**". In 2023 werd gestart met een consolidatietraject – bestaande uit webinars en workshops – dat als doel heeft om de veranderingen in dit kader samenvattend te bundelen voor alle bemiddelaars. De achterliggende doelstelling van het traject is het verbeteren van de kwaliteit van de begeleidingen en de werkzoekendendossiers. Daarnaast werd de kennis van "actief en consequent bemiddelen" verder ondersteund tijdens leertafels, casebesprekingen, enzovoort. Hiermee wil VDAB ook het aantal niet-ontvankelijke dossiers bij de Controledienst verminderen.

- Om de kwaliteit en transparantie met betrekking tot sanctionering te verhogen, werden aanpassingen en verbeteringen aangebracht in de **motiveringen van de beslissingen tot sanctie**. Dit maakt voor werkzoekenden duidelijker waarom ze gesanctioneerd worden en welke argumenten meegespeeld hebben om tot een specifieke beslissing te komen. Ook in de volgende jaren blijft dit een speerpunt.

OD 4: Een gepersonaliseerde en resultaatgerichte aanpak voorzien voor werkgevers

- Net zoals voor werkzoekenden, voorziet VDAB ook voor werkgevers een contactstrategie met een digitale, human-digital en face-to-face laag. In 2022 en 2023 versterkte VDAB de **digitale laag** via een aantal IT-aanpassingen, zoals een versnelde toegang tot 'mijn VDAB', een vernieuwing van de selfservice 'Vind een werknemer' en een nieuwe landingspagina voor werkgevers.
- In 2023 werd ook de basis gelegd voor een vernieuwing van de **dienstverlening** aan werkgevers met **focus op knelpuntvacatures**. Daartoe voorzag VDAB in een automatische inschatting van vacatures waardoor enkel knelpuntvacatures in gedeeld beheer²⁰ komen en in een monitoringmodel waardoor lang openstaande vacatures (die geen knelpunt zijn) ook in gedeeld beheer kunnen worden genomen.
- Voor elke vacature in gedeeld beheer heeft de bemiddelaar een '**menukaart aan gerichte vacaturebemiddelingsacties**' ter beschikking. Deze menukaart reikt de nodige handvaten aan om de werkgever proactief en actiegericht te ondersteunen in de zoektocht naar een geschikte kandidaat. Deze proactieve werking werd als piloot eerst uitgerold binnen de cluster industrie en werd in 2023 verder uitgebreid naar de andere clusters.
- Op basis van de concrete behoeften van de werkgevers werden ook **vacaturegerichte opleidingen** georganiseerd: modulaire en mobiele opleidingen met een combinatie van centrum- en werkplekleren. De doelstelling hierbij is om samen met de werkgevers zo efficiënt en effectief mogelijk mensen op te leiden naar specifieke knelpuntberoepen.
- Daarnaast worden werkgevers gesensibiliseerd om de **jobvereisten** zo realistisch mogelijk te houden en te laten aansluiten bij het aanbod op de arbeidsmarkt. VDAB verwacht dat de werkgever openstaat voor een diversiteit aan profielen en/of inzet op werkplekleren en sollicitatiefeedback, om zo een bijdrage te leveren aan het op peil brengen van de competenties van werkzoekende kandidaten.
- In navolging van het Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' is VDAB begin 2023 in samenwerking met partners van start gegaan met **jobcoaching**. Via jobcoaching op de werkvloer tijdens het eerste jaar na aanwerving wordt de kans op duurzame tewerkstelling verhoogd, in het bijzonder wanneer er een kloof bestaat tussen de vereiste persoonlijke vaardigheden voor de functie en het profiel van de werknemer. De noden waarop wordt gewerkt door de jobcoach kunnen heel breed zijn (soft skills, taal, gezondheidsproblemen, ...).

---

²⁰ Voor een vacature 'in gedeeld beheer' levert VDAB actieve inspanningen tot invulling.

OD 5: Talent van buiten Vlaanderen aantrekken

Om de arbeidsmarkt te verruimen, zetten we in op een versterkte interregionale mobiliteit en het aantrekken van buitenlands talent. Indien er onvoldoende talent is in Vlaanderen, wordt er in de andere gewesten (via samenwerking met le Forem, Actiris en ADG²¹), de aanpalende grensregio's en in het buitenland (ook buiten de EU) gezocht, dit in samenwerking met de respectievelijke publieke tewerkstellingsdienst of andere publieke instellingen.

Versterkte samenwerking met Brussel en Wallonië

- In 2023 werd een **samenwerkingsakkoord met Wallonië voorbereid**, gelijkaardig aan het samenwerkingsakkoord met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In het voorjaar van 2024 wordt de definitieve goedkeuring van dit samenwerkingsakkoord verwacht in het Vlaams Parlement.
- De **samenwerking met Actiris en le Forem werd verder versterkt** met als primaire doelstelling de invulling van Vlaamse knelpuntvacatures via interregionale mobiliteit van Brusselse en Waalse werkzoekenden. VDAB en Actiris en VDAB en le Forem wisselden hiervoor hun vacatures uit, waarbij de nodige afspraken gemaakt werden voor actieve bemiddeling op de Vlaamse knelpuntvacatures. De samenwerking met Actiris en le Forem werd verder versterkt door op regionaal/lokaal niveau de nodige afspraken te maken voor een projectmatige aanpak op specifieke knelpuntberoepen.

Versterkte samenwerking in de grensregio

- In 2023 werden de voorbereidende werkzaamheden met betrekking tot **grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit en competentieversterking met Noord-Frankrijk** gefinaliseerd. Een actieplan werd voorgelegd aan de bevoegde beleidsdomeinen van Noord-Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen.
- Daarnaast bleef VDAB inzetten op correcte **informatieverstrekking** m.b.t. grensoverschrijdend werken tussen België, Nederland en Duitsland. VDAB participeerde ook aan het netwerk van de grensinfopunten (GIP) tussen Vlaanderen, Nederland en Duitsland.

Aantrekken van buitenlands talent

- De **krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt** is sinds de heropleving van de economie in 2021 erg toegenomen. Het activeren van werkzoekenden volstaat niet om de vraag in te vullen. Het Departement WSE heeft daarom werk gemaakt van efficiëntere en snellere procedures om buitenlands talent aan te trekken en Vlaanderen als een aantrekkelijke regio te profileren. **Digitalisering** is daarin een speerpunt, met de uitbreiding van het uniek loket (arbeidskaarten korte duur en toelatingen onbepaalde duur), evenals de verderzetting van het digitaliseringstraject voor beroepskaarten. Er werd binnen het Departement WSE ook gestart met het hertekenen van de applicatie voor de arbeidskaarten met het oog op een grotere efficiëntie: bepaalde

---

²¹ Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft

knipperlichten zullen zo automatisch vanuit de interne en externe datastromen binnengehaald kunnen worden. De **knelpuntberoepenlijst** met middengeschoolde profielen waarvoor een vermoeden van tekort geldt, werd in 2023 uitgebreid van 22 naar 29 functies, met nieuwe profielen zoals autobuschauffeur en metser.

- Met een uitdrukkelijk **warm onthaal** van buitenlandse arbeidskrachten zetten we in op migratie als een positief verhaal. We lanceerden daartoe een nieuwe website 'Working in Flanders – your future', die economische migranten en hun gezinsleden begeleidt in verschillende aspecten van het leven en werken in Vlaanderen. We ondersteunden ook de vormgeving van een warm onthaalbeleid op lokaal niveau via een projectsubsidie aan vier Vlaamse provincies voor de opstart van een internationaal huis.
- Ik hou vast aan een **zero-tolerance beleid** uit ten aanzien van migratiefraude en mensenhandel. Naar aanleiding van recente crisissen (ACT, Borealis, Turkse/Marokkaanse Visa) werd de aandacht voor fraudepreventie en controle verscherpt, onder meer met de uitbouw en verdere ontwikkeling van een 'Controlekamer' binnen de dienst Economische Migratie van DWSE²². In deze Controlekamer werd een gerichte controle van migratieaanvragen geïnitieerd, zowel voorafgaand aan de afgifte van de toelating, als achteraf na de start van de tewerkstelling. Er is sterker ingezet op pre-screening. Hiervoor werd samen met de inspectiediensten van de beleidsdomeinen Wonen en Omgeving een dataleverancier gevonden (i.f.v. fraudedetectietool en ondernemingsfoto). En het Departement WSE rolde een slim controlesysteem uit, waarmee de naleving van de specifieke voorwaarden die aan de tewerkstelling verbonden zijn, zo kort mogelijk na de start van de tewerkstelling worden gecontroleerd.
- Er is verder ingezet op informatie-uitwisseling tussen de overheden, slimme applicaties, datamining en de verstrenging van de bestaande ketenaansprakelijkheid. De dienst Migratie van het Departement WSE werd versterkt met 3 VTE's voor de pre-screening en 11 VTE's voor het ondervangen van het stijgend aantal aanvragen voor toelatingen tot arbeid, het stijgend aantal beroepsschriften en de extra uit te voeren checks. We scherpten in 2023 de criteria voor economische migratie en de weigeringsgronden aan. De wijzigingen die we met het oog op een krachtadiger en **meer efficiënt economisch migratiebeleid** doorvoerden, brachten verschillende aanpassingen in de regelgeving met zich mee: (1) een nieuw Samenwerkingsakkoord i.f.v. uitbreiding uniek loket, (2) een migratiebeleid afgestemd op de specifieke noden van de Vlaamse arbeidsmarkt, o.m. met de update van de knelpuntberoepenlijst (3) het verscherpen van de huidige regels om oneigenlijk gebruik van economische migratie en misbruiken te vermijden (aanscherpen weigeringsgronden en ketenaansprakelijkheid, treden in 2024 in werking) en (4) de omzetting van de blauwe kaartrichtlijn i.f.v. Europese samenhang en aantrekkelijkheid.
- **Onderzoekers op gastovereenkomst** volgen sinds 1/03/2023 de gecombineerde procedure (wetenschappelijke instellingen treden hierin op als erkend referent). De studie van Deloitte rond de wenselijkheid/haalbaarheid van een verruimd erkend referentensysteem in Vlaanderen, werd afgerond. Het klassieke systeem van referenten wordt niet ingevoerd. Er wordt wel ingezet op de controle van de betrouwbaarheid van aanvragers, door de al genoemde pre-screening. Er wordt ook een nieuwe applicatie voorzien om deze controle te automatiseren. Deze applicatie zal volgens de vooropgestelde planning operationeel zijn in 2026.

---

²² Zie ook begroting: onder JB0-1JAB2ZZ-WT, p.143 en onder JB0-1JBB2AB-PR, p.145.

- Tenslotte werd er ook verder werk gemaakt van de **digitalisering van de beroepskaarten**.

Erkenning van buitenlands talent en competenties

- We maken **vaardigheden en competenties maximaal zichtbaar en certificeren** ze waar nodig. VDAB heeft in 2023 een nieuwe tender in de markt gezet met als doel om de begeleiding van nieuwkomers bij de erkenning van buitenlandse diploma's te continueren. Daarnaast zijn structurele afspraken gemaakt met NARIC over de kwaliteitsopvolging van de partners van VDAB die de **begeleiding bij diploma-erkenning** uitvoeren, met als doel om de vlotte erkenning van diploma's van buitenlands talent te kunnen verbeteren.
- De **tender jobhunting** liep in 2023 af, maar werd inhoudelijk voortgezet als onderdeel van de nieuwe opdracht intensieve bemiddeling en begeleiding via het vouchersysteem. Binnen de bemiddeling met vouchers richten bepaalde partners zich specifiek op hoogopgeleide anderstaligen met als doel om hun vaardigheden en competenties in te zetten op de Vlaamse arbeidsmarkt in een job op hun niveau.
- Voor **net afgestudeerde niet-EU studenten** die de mogelijkheid hebben om een zoekjaar aan te vragen, heeft VDAB in 2023 een experiment uitgevoerd in het kader van de tender jobhunting voor hoogopgeleide anderstaligen om te verkennen welke dienstverlening kan aangeboden worden aan deze specifieke groep werkzoekenden. Na een positieve evaluatie met de in het experiment betrokken partners werd deze klantengroep toegevoegd aan de beoogde werkzoekenden die in aanmerking kunnen komen voor intensieve begeleiding en bemiddeling via het vouchersysteem.

Maatregelen n.a.v. de Oekraïne-crisis

Zoals hoger al aangegeven²³ krijgen mensen op de vlucht uit Oekraïne conform de Europese richtlijn rond de Oekraïne-crisis meteen een volwaardig, tijdelijk verblijfsstatuut. Ze hebben dus ook dadelijk recht op werk en op begeleiding naar werk. Ter voorbereiding van hun onthaal op de arbeidsmarkt en ter controle van de toegang tot de arbeidsmarkt, voerde het Departement Werk en Sociale Economie maatregelen uit op drie domeinen: versterking van de dienst economische migratie; verhoogd toezicht en handhaving door de Vlaamse Sociale Inspectie en matching van arbeidsvraag en arbeidsaanbod via een (inter)sectorale aanpak zie ook verder²⁴).

---

²³ OD 1: Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden – luik 'Werk als hefboom tot inburgering en integratie'

²⁴ OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen – luik '(inter)sectorale afspraken'

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ACTIVERING (WERK), MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	581.021	567.306	489.344	582.189	576.767	489.022
Toe-lagen IS	587.100	595.058	588.734	587.407	597.458	591.134
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.168.121	1.162.364	1.078.078	1.169.596	1.174.225	1.080.156

Inhoudelijke toelichting:

Het inhoudelijk structurelement 'Activering (Werk)' heeft langs uitgavenzijde betrekking op veertien begrotingsartikelen. Een drietal begrotingsartikelen kaderen in het Vlaams Doelgroepenbeleid. Daarnaast omvat dit ISE ook de sectorale doelgroepkortingen, de werkhervattingstoelage, de transitiepremie, de jobbonusPLUS voor startende zelfstandigen, de jongerenbonus en de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden. Onder deze ISE zitten tot slot ook enkele toelagen voor de VDAB vervat: werkingsmiddelen, de Werk-Zorgtrajecten (activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten) en de investeringsmiddelen.

In paragraaf 1.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

De maatregelen onder het ISE 'Activering (Werk)' kenden bij begrotingsaanpassing 2023 samen een toegekend krediet ten belope van 1.168.121 keuro VAK en 1.169.596 keuro VEK. Omwille van enkele kredietherverdelingen doorheen het jaar is dit budget afgenomen met 5.757 keuro VAK. Daarnaast nam het VEK-budget toe met 4.629 keuro VEK, om aan alle vereffeningsbehoeften te voldoen.

De kredieten verhoogden met 6.998 keuro in VAK en VEK als gevolg van herverdelingen in het kader van de overschrijding van de spilindex (+1.509 keuro) en de toekenning van bijkomende loonmiddelen aan de VDAB in uitvoering van het sectoraal akkoord 2020-2022 (+5.489 keuro).

Aan VAK-zijde daalde het beschikbare krediet hoofdzakelijk door het doorvoeren van kredietherverdelingen voor de lancering en financiering van 3 oproepen voor

projecten op het einde van 2023: de oproep 'Vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in welzijns- of zorgsetting' (-6.000 keuro), de oproep 'Digitale transformatieprojecten voor maatwerkbedrijven' (-5.000 keuro) en de oproep 'Circulair Werk(t)' (-1.890 keuro).

Aan VEK-zijde waren de voornaamste kredietbewegingen buiten begrotingsronde de opvraging van 2.400 keuro VEK uit de relanceprovisie in het kader van de uitvoering van het relanceproject VV128 - Digitale Vaardigheden en de herverdeling van 3.886 keuro VEK naar het ESF voor de financiering van de vereffening van diverse projecten.

Bij de uitvoering van de begroting zien we een benutting van 92,7% in VAK en 92% in VEK. Concreet betekent dit dat 84.286 keuro VAK en 94.069 keuro VEK niet werd benut.

Deze onderbenutting is voornamelijk toe te schrijven aan de doelgroepverminderingen Sociale Zekerheid waar de realisatie 64.663 keuro VAK/VEK onder het beschikbare krediet bleef, de opstartende maatregel jobbonusPLUS waarvoor 11.525 keuro VAK/VEK minder uitgegeven werd dan gebudgetteerd, de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden waar het gerealiseerde VAK 6.899 keuro en het VEK 5.656 keuro lager lag dan het beschikbare krediet en de transitiepremie waar 12.612 keuro VEK minder werd uitgegeven dan het toegekende budget.

1.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

1.3.1.1. Ontvangsten

JB0-9JDBACI-OW – ONTVANGSTEN BEROEPSKAARTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Een buitenlander die als zelfstandige wil werken in België, heeft daarvoor een beroepskaart nodig. Via de aanvraag van de beroepskaart wordt de toestemming verkregen om een zelfstandige activiteit uit te oefenen. Bepaalde categorieën van buitenlanders zijn vrijgesteld van die verplichting, zoals onderdanen van een EU-lidstaat of van IJsland, Noorwegen, Liechtenstein of Zwitserland.

Het beleid rond de beroepskaarten kan gesitueerd worden onder OD 5 'Talent van buiten Vlaanderen' aantrekken.

Dit begrotingsartikel bevat de ontvangsten die voortvloeien uit de betalingen verschuldigd voor zowel het aanvragen als het afleveren van beroepskaarten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	187	0	0

BU	144	0	0
-----------	-----	---	---

Inhoudelijke toelichting:

Bij BO/BA 2023 werden de ontvangsten voor 2023 geraamd op hetzelfde niveau als de raming voor 2022, namelijk 187 keuro.

De realisatie 2023 ligt met 144 keuro evenwel 43 keuro of 23% lager dan verwacht.

Deze minderontvangst is toe te schrijven aan hierna volgende elementen:

Het aantal toegekende beroepskaarten lag in 2023 15% lager dan in 2022. Dat had een minderontvangst van 16 keuro tot gevolg.

De ambassades hebben de ontvangen vergoedingen met betrekking tot het tweede semester van 2022 en het volledige jaar 2023 nog niet doorgestort. Daardoor zal een bedrag van 24 keuro pas in 2024 ontvangen worden in plaats van in 2023.

Het in te vorderen bedrag aan ontvangen vergoedingen bij de ondernemingsloketten bedroeg 80 keuro. Daarvan werd in 2023 78 keuro ontvangen. Het saldo van 2 keuro zal eveneens pas in 2024 ontvangen worden in plaats van in 2023.

Door de uitbreiding van het WSE-loket in 2024 zullen in de toekomst méér ontvangsten rechtstreeks door de aanvrager aan de Vlaamse overheid overgemaakt worden. Hierdoor wordt de inning van de vergoedingen minder afhankelijk van doorstorting door de ambassade en/of het ondernemingsloket. Een ontwikkeling die ook kan worden gekaderd in de bredere evolutie naar meer digitalisering en modernisering binnen DWSE.

1.3.1.2. Uitgaven

JB0-1JDB2CA-WT – DOELGROEPVERMINDERINGEN SOCIALE ZEKERHEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel dragen bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden', meer precies het luik 'Een gericht doelgroepenbeleid'.

Met dit beleid wil men de aanwerving en tewerkstelling ondersteunen van groepen met een minder gunstige positie op de arbeidsmarkt. Dit begrotingsartikel bevat de RSZ-verminderingen inzake het hervormde Vlaamse doelgroepenbeleid voor jongeren en ouderen en de uitdovende RSZ-verminderingen voor langdurig werkzoekenden en werknemers getroffen door herstructurering.

De maatregel doelgroepvermindering mentors is terug te vinden onder begrotingsartikel JB0-1JFB2FD-WT aangezien deze doelgroepvermindering aansluit bij het inhoudelijk structurelement 'Competenties'.

Het Vlaamse doelgroepenbeleid omvat ook de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP – begrotingsartikel JB0-1JDB2CB-WT).

In 2023 zag een nieuwe doelgroepvermindering het licht, namelijk deze voor personen zonder recente duurzame werkervaring. Personen zonder recente, duurzame werkervaring worden gedefinieerd als personen die vóór hun indiensttreding minstens twee jaar als niet-werkende werkzoekende zijn ingeschreven bij de VDAB en die (op de laatste dag van het kwartaal van indiensttreding) minstens de leeftijd van 25 jaar bereikt hebben en de leeftijd van 58 jaar nog niet bereikt hebben. Deze doelgroepvermindering trad in werking op 1 oktober 2023 en vervangt de aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden. Deze nieuwe maatregel kreeg, net als de doelgroepverminderingen voor jongeren en ouderen de vorm van een RSZ-vermindering.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	356.797	356.799	292.136	356.797	356.799	292.136

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werd voor dit begrotingsartikel een budget voorzien van 356.797 keuro VAK/VEK. Dit budget werd enkel gewijzigd naar aanleiding van de herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen: +2 keuro.

De realisatie op dit begrotingsartikel in ORAFIN bedraagt 292.136 keuro. Dit is 82% of 64.663 keuro minder dan het voorziene budget.

Doelgroepvermindering	Budget	2023	Afrek. 2022	Realisatie	Delta
		Q1-Q3 (def), Q4 voorlopig		ORAFIN	Kolom2 en budget
Oudere werknemers	280.730	268.480	-5.345	263.135	-12.250
Jongeren	73.934	27.835	-350	27.485	-46.099
Langdurig werkzoekenden	11	26	-3	23	15
Herstructurering	0	-1	0	-1	-1
Gesco's	631	0	0	0	-631
Activa Preventie	0	0	0	0	0
Personen zonder recente duurzame werkervaring	1.493	1.493	0	1.493	0
	356.799	297.833	-5.698	292.136	-58.966

De uitgaven 2023 zoals terug te vinden in ORAFIN bevatten echter ook nog een beperkt stuk technische afrekening voor 2022. Uit de rapportering van de

definitieve realisaties 2022 door de RSZ blijkt dat de uiteindelijke uitgaven in 2022 voor de doelgroepverminderingen voor jongeren en oudere werknemers respectievelijk 350 keuro en 5.345 keuro lager lagen dan de voorlopige realisaties die door RSZ werden gerapporteerd bij de afsluiting van begrotingsjaar 2022. Wanneer we dat buiten beschouwing laten, komen we aan een uitgave van 297.833 keuro (of 83,5%). De uitgaven voor Q4 zijn echter nog voorlopig. De finale afrekening voor 2023 is nog in opmaak.

Hervormd en versterkt doelgroepenbeleid

De uitgaven voor de oudere werknemers lagen 12.250 keuro lager dan het bij BA 2023 voorziene budget, terwijl de uitgaven voor de jongeren 46.099 keuro lager lagen dan het voorziene budget.

De maatregelen onder dit begrotingsartikel zijn overgekomen naar aanleiding van de 6de staatshervorming, maar worden nog steeds beheerd door de RSZ. We beschikken dus via de rapportering van de RSZ over de bedragen die geboekt worden, maar niet over bijkomende informatie (zoals bijvoorbeeld het onderscheid hervormd-versterkt).

Bij BA 2023 werd vanuit de administratie WSE op basis van de toenmalige raming voorgesteld het budget van BO 2023 te verlagen met 52.813 keuro VAK/VEK. Aangezien er op dat moment echter nog geen definitief zicht was op de reële uitvoeringscijfers 2022 en nog totaal geen zicht op de uitvoeringscijfers voor 2023, werd beslist om dit voorstel niet te aanvaarden bij BA 2023 en te herevalueren bij BO 2024. Het was immers nog niet duidelijk of de bij BO 2022 en BO 2023 extra afgesproken besparingen gehaald gingen worden.

We stellen begin 2024 vast dat de totale uitgaven voor doelgroepverminderingen sociale zekerheid in 2023, conform de afspraken in het Regeerakkoord 2019-2024 (-220.000 keuro) en de extra afspraken die werden gemaakt bij BO 2022 en BO 2023 (-110.938 keuro), meer dan 330.938 keuro lager liggen dan in 2019 (631.585 keuro).

Oud doelgroepenbeleid.

De doelgroepvermindering Activa langdurig werkzoekenden en werknemers getroffen door herstructurering, werden definitief stopgezet op 31 december 2018. Wij ramen nog uitgaven voor mutaties of achterstallen. We baseren ons daarvoor op de door de RSZ gerapporteerde realisaties van het voorgaande jaar (ervan uitgaand dat deze bedragen jaarlijks moeten afnemen). In 2023 vielen de uitgaven voor deze achterstallen iets hoger uit dan bij BA 2023 geraamd (+14 keuro).

Niet-hervormd doelgroepenbeleid

De uitgaven voor Gesco's en Activa Preventie zijn sterk gedaald en lagen een heel stuk lager dan het voorziene budget (-631 keuro)

JB0-1JDB2CB-WT – VOP

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) is een premie voor een werkgever die een persoon met een arbeidshandicap aanwerft of heeft aangeworven. De VOP compenseert de bijkomende inschakelingskosten, ondersteuningskosten en de eventueel lagere productiviteit omwille van de arbeidshandicap. De VOP kadert dan ook in operationele doelstelling 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke

werkzoekende een aanbod op maat bieden door een gericht doelgroepenbeleid te voeren'.

Vanaf 1 juli 2023 werden er binnen de VOP-maatregel geen nieuwe aanvragen meer goedgekeurd. Nieuwe aanvragen worden behandeld binnen het nieuwe beleidskader Individueel Maatwerk (IMW) waarin deze maatregel werd ingekanteld. Enkel de lopende dossiers binnen VOP zullen verder worden betaald. De VOP is dus een aflopende maatregel die op 30 juni 2028 volledig uitgedoofd zal zijn.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	106.502	106.803	112.710	106.502	106.803	112.710

Inhoudelijke toelichting:

Vanaf 1 juli 2023 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022. Hiertoe werd het volledige budget van de VOP geraamd en werd een opsplitsing gemaakt tussen het gedeelte VOP'ers die naar IMW overgaan en het gedeelte VOP'ers die met hun lopend dossier onder de uitdovende maatregel VOP blijven.

Het oorspronkelijk geraamde bedrag voor 2023 bedroeg 120.417 keuro. Dit budget werd dus verdeeld tussen de bestaande maatregel VOP en de nieuwe maatregel IMW-loonpremie.

Het bij begrotingsaanpassing aan VOP toegekende decretaal krediet uit deze verdeling bedraagt 106.502 keuro VAK/VEK. Na de begrotingsaanpassing nam het budget toe tot 106.803 keuro VAK/VEK omwille van een herverdeling uit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) om de budgettaire impact van de overschrijding van de spilindex te honoreren.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg in 2023 uiteindelijk 112.710 keuro VAK/VEK of 105,53% van het beschikbare krediet. Om de geraamde kost van het vierde kwartaal 2023 te kunnen ondervangen, werd een anomalie op het budget geboekt van 5.907 keuro.

Uit de gerealiseerde cijfers blijkt dat de maatregel IMW minder snel op kruissnelheid komt dan budgettair voorzien, waardoor een te groot deel van het budget voor VOP werd overgeheveld naar deze maatregel. Dit verklaart waarom een anomalie nodig was op het einde van 2023 op de maatregel VOP. Anderzijds is bij de maatregel IMW-loonpremie een onderbenutting vast te stellen van dezelfde grootteorde als de anomalie die hier werd geboekt zodoende dit geen extra budgettaire belasting met zich meebrengt. Gezien de VOP-maatregel aflopend is en geen nieuwe dossiers meer worden geïnitieerd, zal de kredietbehoefte stelselmatig dalen tot de deze volledig uitgedoofd zal zijn.

JB0-1JDB2CD-WT – JOBBONUS PLUS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de JobbonusPLUS en draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'. Via de JobbonusPLUS voor startende zelfstandigen stimuleren we de overstap naar ondernemerschap in hoofdberoep voor loontrekkenden met een laag inkomen.

De JobbonusPLUS voor startende zelfstandigen is een maatregel die samen met de Jobbonus voor loontrekkenden in 2022 werd opgestart. De doelgroep zijn de personen die op basis van hun prestaties en de hoogte van hun loon als loontrekkende in het jaar voorafgaand aan hun overstap naar het statuut van zelfstandige in hoofdberoep recht hadden op een Jobbonus.

De startende zelfstandige ontvangt maximaal twee keer een premie van 600 euro. De eerste premie van 600 euro wordt uitbetaald na de start als zelfstandige in hoofdberoep. De tweede premie van 600 euro wordt uitbetaald wanneer de zelfstandige na twaalf maanden nog steeds actief is als zelfstandige in hoofdberoep. Zo wordt duurzaam ondernemerschap ondersteund.

De JobbonusPLUS kan niet gecumuleerd worden met de transitiepremie.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	17.263	17.312	5.787	17.263	17.312	5.787

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werd voor dit begrotingsartikel een budget voorzien van 17.263 keuro VAK/VEK. Dit budget werd nog gewijzigd naar aanleiding van de herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijdingen in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen: +49 keuro VAK/VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel in ORAFIN bedraagt 5.787 keuro VAK/VEK. Dat is 33% van het beschikbare budget.

De theoretische ramingen in het kader van de opstart van de JobbonusPLUS gingen uit van 13.335 rechthebbenden op de tweede premie voor starters 2022 en 16.185 rechthebbenden op de eerste premie voor starters 2023. Op basis van de eerste realisatiegegevens (het aantal eerste premies van 600 euro aan starters 2022) komen we nu op een inschatting van 7.169 rechthebbenden op de tweede premie

voor starters 2022 en 8.991 rechthebbenden op de eerste premie voor starters 2023. Er werd hard ingezet op heldere communicatie om rechthebbenden maximaal te bereiken.

De maatregel bevindt zich nog in de opstartfase. Eind 2023 was het eerste jaar van de toekenning van de maatregel operationeel nog niet helemaal verwerkt. Daardoor moesten de uitgaven voor 2023 grotendeels geraamd worden en via de overlopende rekening aangerekend worden. Daarnaast houden we er ook rekening mee dat we mogelijks nog niet alle begunstigden in kaart hebben gebracht.

Deze maatregel is operationeel sterk gelinkt aan de Jobbonus voor loontrekkenden, die vanaf eind 2022 voor het eerst werd uitbetaald. Voor de uitbetaling van de JobbonusPLUS wordt gebruik gemaakt van het bestand van de rechthebbenden van de Jobbonus voor loontrekkenden. In het kader van de Jobbonus voor loontrekkenden werd bij BO 2024 beslist de loongrenzen uit te breiden en het basis-premiebedrag van de Jobbonus te verhogen. Als gevolg daarvan zullen de uitgaven voor de JobbonusPLUS de komende jaren nog stijgen.

JBO-1JDB2CE-WT – WERKHERVATTINGSTOESLAG

Korte inhoud begrotingsartikel:

De werkhervattingstoelage (WHT) is een maandelijks forfaitaire premie voor oudere werklozen vanaf 55 jaar die het werk hervatten als loontrekkende, als statutair personeelslid of als zelfstandige.

De bestaande maatregel WHT werd geheroriënteerd, waardoor sinds 15 maart 2018 geen nieuwe instroom meer mogelijk is.

Het budget dat vrijkomt omwille van de uitdoof van de WHT, wordt geheroriënteerd (1) naar de transitiepremie voor werkzoekenden die ondernemer worden, en (2) naar de werk-zorgtrajecten (activeringstrajecten en arbeidsmatige activiteiten).

Deze maatregel draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.893	5.913	5.059	5.893	5.913	5.059

Inhoudelijke toelichting:

De maatregel van de werkhervattingstoelage werd overgedragen bij de 6de staatshervorming, maar wordt nog beheerd door de federale operator RVA. Bij

begrotingsaanpassing 2023 werd een decretaal budget van 5.893 keuro voor de werkhervattingstoelage geraamd. Dit bedrag werd verhoogd met 20 keuro afkomstig uit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen.

Eind december 2023 waren er in OraFin inhoudingen met betrekking tot begrotingsjaar 2023 aangerekend voor een totaal bedrag van 6.156.507,91 euro VAK/VEK. Het gemiddelde inhoudingstempo daalde gestaag in de loop van het jaar. Op basis van de rapportering van de werkelijke uitgaven door de federale operator RVA, ontvangen op 16 februari 2024, werd de aanrekening uiteindelijk nog gecorrigeerd tot 5.059 keuro. Daarmee bleef de realisatie 2023 854 keuro onder het beschikbare krediet, wat overeenstemt met een realisatiegraad van 86%. De uitgaven voor de WHT dalen op dit moment dus sneller dan verwacht, als gevolg van de uitdoof van de maatregel.

JB0-1JDB2CF-WT – JONGERENBONUS EN STARTBAANOVEREENKOMSTEN GEWEST

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de jongerenbonus, meer precies voor het project 'Deeltijds leren en deeltijds werken'. Dit project heeft tot doel bijkomende tewerkstelling ten gunste van laaggeschoolde jongeren van minder dan 30 jaar in de social profit te creëren, door de loonkost te financieren.

Deze maatregel betreft recurrent beleid dat bijdraagt tot OD 1: het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden.

Ofschoon de libellé ook verwijst naar de startbaanovereenkomsten - Gewest, werden er voor 2023 geen middelen meer voorzien op dit begrotingsartikel hiervoor. De verwijzing naar de 'globale projecten – startbaanovereenkomsten' wordt voorlopig nog behouden in de benaming van het begrotingsartikel, aangezien er nog openstaande dossiers zijn waarvoor werkgevers in principe nog betaalaanvragen kunnen indienen

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.500	1.500	930	1.500	1.500	930

Inhoudelijke toelichting:

Bij begrotingsopmaak 2023 werd enkel een maximale budgettaire enveloppe voorzien van 1.500 keuro voor deeltijdse tewerkstelling voor deeltijds lerenden, dat als enige deelproject in kader van de jongerenbonus nog wordt verdergezet. In 2023 zelf werden vier voorschotten betaald voor een bedrag van 850 keuro. De

afrekening wordt in het tweede kwartaal van 2024 bezorgd. De afrekening wordt geraamd op 280 keuro, wat voorzien werd op de overlopende rekening. Dit brengt de geraamde totale uitgave voor 2023 op 1.130 keuro.

	Q1	Q2	Q3	Q4	Afrekening	TOTAAL
2020	243	248	180	230	354	1.255
2021	271	260	185	231	410	1.357
2022	279	258	205	229	183	1.154
2023	243	226	203	178	280 =raming, nog te ontvangen	1.130

De afrekening van 2022 werd eind 2022 geraamd op 383 keuro (overlopende rekening), maar bedroeg in realiteit 183 keuro. Dat resulteert in een correctie van -200 keuro in de aanrekeningen op begrotingsjaar 2023. Hierdoor bedragen de VAK-/VEK-uitgaven niet 1.130, maar 930 keuro.

De uitvoering bedroeg dus 930 keuro VAK/VEK. Daarmee komen we op een realisatiegraad van 62%. Als we abstractie maken van de correctie met betrekking tot 2022 stijgt de realisatiegraad naar 75%, wat nog altijd een daling betekent ten opzichte van voorgaande jaren. In 2022 bedroeg de realisatiegraad 93%, in 2021 92%.

Hoewel er ook voor de globale projecten nog enkele dossiers openstaan, werd hier noch budget voor voorzien in 2023, noch voor uitgevoerd

JB0-1JDB2CG-WT – SECTORALE DOELGROEPVERMINDERINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat enerzijds de kredieten voor de doelgroepkortingen van de werkgeversbijdragen voor de (maritieme) baggersector, de zeesleepvaartsector en de koopvaardij, en van de werknemersbijdragen voor de koopvaardij. Anderzijds omvat dit begrotingsartikel ook de kredieten voor de doelgroepkortingen voor de sectoren onthaalouders, kunstenaars en dienstboden.

Deze maatregelen worden beheerd door de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) en dragen bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden', meer precies het luik 'Sectorale korting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	57.488	57.488	59.716	57.488	57.488	59.716

Inhoudelijke toelichting:

Voor de sectorale doelgroepverminderingen werd bij begrotingsaanpassing 2023 een decretaal budget voorzien van 57.488 keuro VAK/VEK. Dit budget wijzigde daarna niet meer.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 59.716 keuro VAK/VEK of 104% van het beschikbare budget. Uit de RSZ-realisaties van Q1 t.e.m. Q3 2023 en de RSZ-raming van Q4 2023, ontvangen in februari 2024, blijkt dat dit voornamelijk komt door hogere realisaties in alle sectoren bij de zeevarenden, die deels gecompenseerd worden door lagere uitgaven bij de onthaalouders. We beschikken via de rapportering van de RSZ enkel over de bedragen die geboekt worden.

JB0-1JDB2CH-WT – TEWERKSTELLINGSPROGRAMMA'S EN AANWERVINGSINCENTIVES VOOR LANGDURIG WERKZOEKENDEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de maatregel 'Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden' (AWI) en de kredieten voor de resterende DAC'ers en GESCO's bij vzw's.

AWI

De maatregel 'Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden' beoogt de tewerkstellingskansen van werkzoekenden tussen de 25 en 58 jaar die twee jaar of langer werkzoekend zijn, te bevorderen. De werkgever ontvangt hiervoor een premie in twee schijven (na een tewerkstelling van 3 maanden en na 12 maanden tewerkstelling).

Naar aanleiding van het VESOC-Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' van 1 juli 2022 nam de Vlaamse Regering het engagement om de aanwervingsincentive voor langdurige werkzoekenden en niet-beroepsactieve personen om te zetten naar een nieuwe doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring. Deze nieuwe doelgroepvermindering is in werking getreden op 1 oktober 2023 (zie JB0-1JDB2CA-WT).

GESCO en DAC

Daarnaast bevat dit begrotingsartikel ook de GESCO- en de DAC-kredieten. Het zijn beide tewerkstellingsprogramma's die gericht waren op directe jobcreatie. Beide maatregelen zijn uitdovend verklaard.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	20.796	13.906	7.007	18.184	12.341	6.685

Inhoudelijke toelichting:

In onderstaande samenvattende tabel splitsen we de cijfers uit bovenstaande tabel op naargelang de onderliggende maatregelen die vanop dit begrotingsartikel gefinancierd worden.

	AWI		DAC		GESCO		Totaal	
	VAK	VEK	VAK	VEK	VAK	VEK	VAK	VEK
1 ^e BA	15.480	12.868	4.189	4.189	1.127	1.127	20.796	18.184
Herverdelingen	-6.890	-5.843					-6.890	-5.843
1 ^e BA JR	8.590	7.025	4.189	4.189	1.127	1.127	13.906	12.341
BU	1.861	1.696	4.225	4.068	921	921	7.007	6.685
	22%	24%	101%	97%	82%	82%	50%	54%

Aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden

Het decretaal toegekende krediet voor de maatregel aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 15.480 keuro VAK en 12.868 keuro VEK.

Buiten begrotingsronde werd er een herverdeling doorgevoerd vanuit dit begrotingsartikel ten belope van 6.890 keuro VAK voor de financiering van de volgende twee oproepen: 'Digitale transformatieprojecten voor maatwerkbedrijven' (5.000 keuro) en 'Circulair Werk(t) (1.890 keuro) (JB0-1JEB2GA-WT). Hierdoor bedroeg het beschikbare VAK uiteindelijk 8.590 keuro.

Aan VEK-zijde werden er buiten begrotingsronde twee herverdelingen uitgevoerd voor een bedrag van 1.957 keuro en 3.886 keuro. Via de eerste herverdeling werd het nodige vereffeningskrediet voorzien voor de sectorfondsen in het kader van de

verlenging van de vorige convenanten met 6 maanden en de vereffening van een aantal overheidsoverheidsopdrachten van het expertisecentrum (1.957 keuro in totaal). Daarnaast werd er nog een herverdeling uitgevoerd van 3.886 keuro om op die manier het nodige vereffeningkrediet te voorzien voor het uitvoeren van de boekingen van de overlopende rekening voor diverse ESF-oproepen (JB0-1JDB2AD-WT en JB0-1JDB2AD-IS).

Er werd met andere woorden in totaliteit 5.843 keuro VEK herverdeeld. Het beschikbare VEK-krediet bedroeg op het jaareinde daardoor 7.025 keuro.

De uitvoering bedroeg 1.861 keuro VAK of 22% van het beschikbare VAK-krediet en 1.696 keuro VEK of 24% van het beschikbare krediet. 1.103 keuro VAK en 530 keuro VEK hiervan betreft een raming. Bij het afsluiten van het boekjaar 2023 waren nog niet alle kosten m.b.t. 2023 gekend. Deze uitgaven werden geraamd en aangerekend op de begroting 2023 via de overlopende rekening.

De voorbije jaren manifesteerde er zich meermaals onderbenutting op de middelen voor de aanwervingsincentives langdurig werkzoekenden. De middelen zijn omwille hiervan vanaf 1 oktober 2023 geheroriënteerd naar de nieuwe doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring (JB0-1JDB2CA-WT).

DAC

Het decretaal toegekende krediet voor de maatregel DAC bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 4.189 keuro VAK/VEK. Net zoals voor de maatregel Aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden waren nog niet alle kosten m.b.t. 2023 gekend bij het afsluiten van het boekjaar. Deze kosten werden geraamd en werden aangerekend op de begroting 2023 via de overlopende rekening. Het ging hierbij o.a. om de afrekening 2023 van de arbeidsongevallenverzekering van bedienden en arbeiders. De raming bedroeg in totaliteit 63 keuro VAK en 126 keuro VEK.

De uitvoering bedroeg 4.225 keuro VAK of 101% van het beschikbare VAK-krediet en 4.068 keuro VEK of 97% van het beschikbare VEK-krediet.

GESCO

Het decretaal toegekende krediet voor de maatregel GESCO bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 1.127 keuro VAK/VEK.

Net zoals voor de maatregel DAC waren nog niet alle kosten m.b.t. 2023 gekend bij het afsluiten van het boekjaar. Deze kosten werden geraamd en werden aangerekend op de begroting 2023 via de overlopende rekening. Het ging in totaliteit om 22 keuro VAK/VEK.

De uitvoering bedroeg 921 keuro of 82% van het beschikbare krediet.

JB0-1JDB2CJ-WT – TRANSITIEPREMIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel dienen voor de financiering van de transitiepremie en dragen bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat

bieden'- luik 'Ondernemerschap stimuleren'. De transitiepremie is een maatregel die werkzoekenden wil stimuleren een zelfstandige activiteit in hoofdberoep op te starten. De maatregel trad in werking op 15/03/2018.

De transitiepremie is van toepassing op uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, ongeacht de leeftijd, die starten als zelfstandige in hoofdberoep, na het volgen van een pre-starterstraject. Het is een premie voor maximaal 24 maanden, startend aan 500 euro/maand en (per kwartaal) dalend tot 150 euro/maand voor het laatste kwartaal. Het maximale (niet-geïndexeerde) bedrag dat men gespreid over 24 maanden kan ontvangen, is 7.800 euro.

De transitiepremie werd ook toegankelijk gemaakt voor niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden zonder werk. Afhankelijk van de inschrijvingsduur bij de VDAB wordt een halve premie (na minstens 12 maanden inschrijving) of kwart premie (na minstens 6 maanden inschrijving) toegekend.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	14.782	7.585	5.999	18.562	18.611	5.999

Inhoudelijke toelichting:

Bij begrotingsaanpassing 2023 werd op dit begrotingsartikel een VAK-krediet van 14.782 keuro voorzien en een VEK-krediet van 18.562 keuro.

Deze bedragen werden verhoogd met 49 keuro VAK/VEK afkomstig uit de indexprovisie ten gevolge van de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen.

Het verschil tussen VAK en VEK is ontstaan doordat na BA 2023 nog herverdelingen buiten begrotingsronde voor een bedrag van 7.246 keuro aan VAK-krediet werden doorgevoerd voor de financiering van projecten die eind 2023 in uitvoering zijn gegaan. 7.000 keuro VAK werd herverdeeld voor de realisatie van 2 oproepen: de oproep 'vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in welzijns- of zorgsetting (6.000 keuro) en de oproep proeftuinen 'werk-kinderopvang' (1.000 keuro). Daarnaast werd nog 246 keuro VAK herverdeeld voor het project 'Digitale inclusie'. Omwille van de uitvoering op het einde van 2023 was het niet nodig om ook VEK-kredieten te herverdelen

In 2023 werd 5.999 keuro VAK/VEK besteed of 79% van het na herverdeling nog resterende VAK-krediet en 32% van het VEK-krediet.

De onderbenutting van 1.586 keuro VAK en 12.612 keuro VEK kan verklaard worden door volgende factoren:

(1) deze maatregel groeit nog steeds in de besteding, maar niet aan het verwachte groeitempo. De uitbreidingen van de maatregel naar alle werkzoekenden ongeacht

de leeftijd (april 2022) en naar niet-uitkeringsgerechtigde werkzoekenden (december 2022) zonder werk hebben niet geleid tot de verwachte toename van het aantal aanvragen. Wellicht heeft ook de halvering van het bedrag van de transitiepremie die gepaard ging met de uitbreiding naar alle werkzoekenden ongeacht de leeftijd tot gevolg dat de uitgaven minder sterk stijgen.

(2) In 2020 bedroeg het beschikbaar krediet 9.060 keuro. Tegenover dit beschikbaar krediet stond een besteding van 4.909 keuro (54,2%). In 2021 bedroeg de besteding 5.499 keuro (80,9%) voor een budget van 6.799 keuro (na een herverdeling buiten begrotingsronde van 5.500 keuro). In 2022 zien we een uitgave van 5.641 keuro (82,4%) ten opzichte van een budget van 6.842 keuro (na compensaties bij BA 2022 ten bedrage van 10.150 keuro). Hieruit kunnen we opmaken dat de uitgaven voor de transitiepremie jaar na jaar toenemen.

JB0-1JDB2CL-IS – VLAAMSE RADIO- EN TELEVISIEOMROEP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel bevatte in 2022 en 2023 een facultatieve toelage voor de VRT, naar aanleiding van het project JumpJobs, waarmee we jongeren (vanaf 18 jaar) van verschillende opleidingsniveaus de kans wilden bieden om een betaalde leerervaring (van 4 weken) op te doen bij tal van bedrijven. Zowel jongeren die net afgestudeerd waren als jongeren die al even op zoek waren naar werk, konden participeren. Extra focus ging hierbij naar jongeren met BSO- en TSO-profielen, en naar jongeren die al 1 à 2 jaar met wisselend succes aan de slag waren of helemaal geen werk vonden na het verlaten van school.

Deze maatregel kadert binnen OD 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'. Er werd bij begrotingsopmaak voor geopteerd om deze facultatieve toelage eveneens te voorzien voor 2024.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	150	150	150	150	150	150

Inhoudelijke toelichting:

Er werd in 2023 een decretaal bedrag van 150 keuro VAK/VEK voorzien. Deze middelen werden aan de hand van een facultatieve toelage uitbetaald aan de VRT en dus 100% benut in zowel VAK als VEK.

JB0-1JDB2CX-IS – VDAB - WERK-ZORGTRAJECTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'. Dit begrotingsartikel bevat de kredieten in het kader van het W²-decreet. Bij uitvoering van het decreet werk-welzijn, zijn zowel werk- als zorgcoördinatoren voorzien die een gezamenlijke rapportering dienen op te stellen voor de werkwelzijnstrajecten

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	3.379	3.387	3.387	3.379	3.387	3.387

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 3.379 keuro VAK en VEK. Daar kwam nog 8 keuro VAK/VEK bij via herverdeling buiten begrotingsronde uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 3.387 keuro VAK en VEK of 100% van het beschikbare krediet, aangezien het hier een toelage betreft die integraal uitbetaald werd aan VDAB.

JB0-1JDB2CY-IS – VDAB**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 1 'Het activeringsbeleid versterken en elke werkzoekende een aanbod op maat bieden'.

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de kernopdrachten van de VDAB inzake het bevorderen van transitie naar werk en het faciliteren van werk, de beleidskredieten voor de loopbaancheques, kredieten voor de financiering van de OCMW's in het kader van de begeleiding van leefloners, middelen voor de wijk-werk-cheque en tot slot middelen voor het beleid op het vlak van tijdelijke werkervaring en het tenderbeleid VDAB.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	568.744	575.313	568.989	568.744	577.713	571.389

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 568.744 keuro VAK en VEK.

Dit krediet werd na begrotingsopmaak nog aangevuld met een bedrag van 1080 keuro VAK/VEK. Het betrof hier de index uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen.

Daarnaast werd buiten begrotingsronde:

- Een herverdeling doorgevoerd ten belope van 5.489 keuro VAK/VEK vanuit de provisie SG0-1SKC2TG-PR. Het betrof hier loonkredieten voor VDAB in het kader van de uitvoering van het sectoraal akkoord 2020-2022.
- Een herverdeling van 2.400 keuro VEK doorgevoerd vanuit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR) in het kader van het VO-breed project Vlaamse Veerkracht, meer precies voor de uitvoering van VV128 – Digitale Vaardigheden.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 568.989 keuro VAK of afgerond 99% van het beschikbare VAK-krediet, en 571.389 keuro VEK of afgerond 99% van het beschikbare VEK-krediet. De onderbenutting van 6.324 keuro VAK/VEK situeert zich volledig bij de maatregelen met federaal operatorschap i.k.v. de 6de Staatshervorming. Deze maatregelen worden in tegenstelling tot de andere maatregelen onder dit begrotingsartikel niet uitbetaald als toelage door het departement Werk en Sociale Economie.

JBO-1JDB5CY-IS – VDAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 12 'De dienstverlening vanuit de overheid performant en klantgericht uitbouwen'. Dit begrotingsartikel omvat de VDAB-toelage voor investeringsuitgaven, zowel van roerende als onroerende goederen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	14.827	16.208	16.208	15.134	16.208	16.208

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2023 decretaal toegekende krediet bedraagt 14.827 keuro VAK en 15.134 keuro VEK.

Buiten begrotingsronde vond een herverdeling van 770 keuro VAK/VEK plaats (27 november 2023). Deze middelen kwamen uit de provisie Actieplan energie-efficiëntie (CB0-1CBX2AC-PR) en dienden voor het behalen van de interne doelstelling van de Vlaamse Overheid inzake klimaat en het verhogen van de renovatie-ambitie van de Vlaamse Overheid tot jaarlijkse primaire energiebesparing van 3% zoals bepaald in het Vlaams Energie- en Klimaatplan.

Op de Vlaamse Regering van 22 december 2023 werd een technische correctie ingediend als mededeling, waarbij er voor de VDAB een bijkomend budget van 304.000 euro werd toegekend met het oog op het behalen van deze klimaatdoelstellingen.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 16.208 keuro VAK en VEK of 100% van het beschikbare krediet, aangezien het hier een toelage betreft die integraal uitbetaald werd aan VDAB.

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

1.3.2.1 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Omschrijving

VDAB heeft in 2023 de kredieten onder ISE Activering (werk) gebruikt om haar decretale opdrachten uit te voeren met name:

- 1) voor iedere persoon op beroepsactieve leeftijd de arbeidsbemiddeling en begeleiding met het oog op een duurzame loopbaan verzekeren, organiseren en bevorderen, en ook het loopbaanperspectief en loopbaaneigenaarschap faciliteren;
- 2) voor elke werkgever perspectief op talent verschaffen door instrumenten, arbeidsmarktinformatie, advies en ondersteuning aan te bieden om vacatures en leerwerkplekken te vervullen;
- 3) te controleren of de verplicht ingeschreven werkzoekende beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.

Om haar decretale opdrachten uit te voeren neemt VDAB tal van maatregelen, naast de middelen voorzien voor de lonen en de werking van het agentschap. Zo voorziet VDAB middelen voor maatregelen zoals wijk-werken, Bijzondere Tewerkstellings- Ondersteunende Maatregelen (BTOM), begeleidingsvergoedingen aan OCMW's, samenwerking met partners onder de vorm van tenders, subsidies aan derden en investeringen ter ondersteuning van deze maatregelen.

Ontvangsten

De ontvangsten van het agentschap voor de ISE "activering" omvatten eigen ontvangsten, ontvangsten uit Europese fondsen en ontvangsten vanuit de toelage van de Vlaamse overheid.

- De toelage vanuit de Vlaamse overheid voorzien voor activering, ligt bij de uitvoering 5.884 keuro lager dan begroot als gevolg van mindere uitgaven door de federale actoren 6de staatshervorming (-6.413 keuro POD MI en RVA) en de middelen ontvangen van departement Zorg voor de werkworjtrajecten (-688 keuro). Het aandeel 2023 van de ecocheques (1.217 keuro), ontvangen in 2022 werd in opbrengst genomen in de rekening 2023.
- De eigen ontvangsten liggen 10.041 keuro lager dan initieel begroot. De voornaamste afwijkingen t.o.v. de begroting betreffen lagere opbrengsten uit RIZIV (24.202 keuro of -13.277 keuro lager dan begroot). Door middel van proratering worden deze opgenomen in de resultaten, rekening houdend met de duurtijd van de opgestarte trajecten. Het aantal opgestarte trajecten in 2023 bedroeg 6.070 tegenover 10.000 gebudgetteerde trajecten. De opbrengsten van webdiensten, opbrengsten uit samenwerkingen met de sectoren en overige opbrengsten liggen 2.192 keuro hoger dan begroot.
- De opbrengsten uit de Europese fondsen (ESF dossiers) zijn in totaal 8.057 keuro voor 'Activering'.

Uitgaven

- De personeelsuitgaven voor activering lagen in 2023 19.641 keuro hoger dan begroot (366.811 keuro). De meeruitgave is het gevolg van de indexaanpassingen in 2022 en 2023 en de uitvoering van sectoraal akkoord.
- De centrale werkingskosten arbeidsmarktbeheer, voor een totaal van 29.000 keuro, ligt in lijn met de begroting.
- De werkingskosten I&T liggen 10.344 keuro hoger dan begroot (85.106 keuro), voornamelijk als gevolg van de noodzaak tot het extra inhuren van I&T-consultants voor de diverse I&T-projecten en het minder dan begroot inzetten van relance-middelen ter financiering van deze uitgaven.
- De uitgaven voor functionele ondersteuning door de afdelingen van organisatiebeheer (ondersteunende diensten) zijn 1.022 keuro lager dan begroot (63.882 keuro). De belangrijkste mindere uitgaven op de budgetten situeren zich in personeelsuitgaven en de interne opleidingscel (spoor 21) (-3.274 keuro). Meeruitgaven zijn bij Organisatieontwikkeling en -Ondersteuning met voornamelijk externe projectleiders (+1.411 keuro)

- De uitgaven voor de overheidsopdrachten met partners liggen 6.745 keuro lager dan begroot (46.646 keuro), met in hoofdzaak een onderbenutting van de centrale tenders GLOW en job- en taalcoaching (- 6.582 keuro).
- De inkomstenoverdrachten via subsidies liggen 28.215 keuro lager dan begroot (89.263 keuro). Deze minderuitgave is in hoofdzaak het gevolg van de omschakeling naar overheidsopdrachten voor dienstverlening door gespecialiseerde diensten GTB en GOB (-14.675 keuro) en de minderuitgaven voor transitietrajecten (-2.702 keuro). De TWE begeleidingsvergoeding aan OCMW bedroeg 24.621 keuro of 10.379 keuro minder dan begroot.
- De vergoedingen voor wijk-werkers voor een totaal van 5.438 keuro ligt in lijn met de begroting. De uitgaven voor loopbaancheques zijn na de coronajaren opnieuw in stijgende lijn met een totale uitgave van 17.980 keuro.
- De investeringsuitgaven voor een totaal van 22.259 keuro betreft de aankoop van grond te Oostende voor een bedrag van 9.896 keuro en diverse investeringen in gebouwen voor een bedrag van 2.928keuro. De investeringsuitgaven I&T bedroegen 5.624 keuro en roerende facilitaire investeringen 1.823 keuro

2. ISE LOOPBANEN

2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat' (zie hoger²⁵).

2.2 Operationele doelstellingen

OD 6: Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden

We streven naar een evenwichtigere balans tussen arbeid en privé voor alle gezinnen zodat mensen zich volop kunnen ontplooiën in een duurzame loopbaan. Naast meer flexibele en betaalbare kinderopvang afgestemd op werkende ouders (en werkzoekenden die een opleiding of intensieve begeleiding volgen) – waarvoor het beleidsdomein Welzijn instaat – kijken we hierbij vooral naar dienstencheques en thematische verloven.

Dienstencheques²⁶

²⁵ SD 2 Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat.

²⁶ Zie ook begroting: JB0-9JDBAEA-OP, JB0-9JDBAEA-OW, JB0-9JDBAEA-WT, JB0-1JDB2EA-PA en JB0-1JDB2EA-WT, p.57 en volgende.

- De dienstencheques zijn belangrijk in de ondersteuning arbeid-privé, de jobcreatie voor kwetsbare groepen en de strijd tegen zwartwerk.
- In 2023 ging mijn aandacht naar de **rendabiliteit** van de dienstencheque-ondernemingen. Uit een onderzoek van de werkgeversorganisaties in samenwerking met Graydon bleek dat – ondanks de maatregelen die reeds genomen werden om de rendabiliteit te versterken – veel ondernemingen een verlies optekenen en dubbel zoveel ondernemingen ten opzichte van de Vlaamse bedrijvenpopulatie niet schokbestendig zijn. Door in 2023 de inruilwaarde van de dienstencheque tijdelijk te verhogen, hoop ik de sector extra zuurstof te geven, in afwachting van een herziening van het financieringsmodel in de volgende legislatuur.
Aan de hand van de permanente monitor en het prognosemodel monitort het Departement WSE jaarlijks de rendabiliteit van de dienstencheque-ondernemingen. Vanuit die monitoring blijven we alert op eventuele noden tot verdere optimalisering.
- We passen het dienstenchequesysteem aan conform de vereisten van een digitale en snelle dienstverlening. Het Departement WSE startte daartoe de gunningsprocedure voor de nieuwe dienstenchequemarkt vanaf 2025. We gaan voor **100% digitale (elektronische) dienstencheques**, waarbij we bijzondere aandacht besteden aan gebruiksvriendelijke oplossingen voor minder digitaal onderlegde gebruikers. Het digitaliseringsproject binnen DWSE werd in de loop van 2023 gefinaliseerd, waarna de nodige regelgevende stappen werden gezet om dit model uit te rollen vanaf 2025.
- Er werd ook een wetgevend initiatief gestart dat er onder andere voor moet zorgen dat gebruikers beter gesensibiliseerd worden en dat de dienstenchequewerknemers in **veilige arbeidsomstandigheden** kunnen werken. Ditzelfde decreet wil de dienstenchequegebruiker ook meer transparantie bieden over de kostprijs van de dienstverlening, met name wanneer er naast een dienstencheque per gepresteerd arbeidsuur nog bijkomende kosten worden aangerekend.
- Ook in 2023 had ik aandacht voor de **werkbaarheid van de jobs binnen de dienstenchequesector**. Er werd een nieuwe sectorconvenant afgesloten voor de periode 2023-2025 waarin de engagementen van de sector om de werkbaarheid te verbeteren via opleiding, coaching en begeleiding van huishoudhulpen en omkaderend personeel, werden vernieuwd. De projecten rond werkbaar werk, die ondersteund werden met ESF-financiering, liepen af. Vanuit VORM DC – het sectoraal vormingsfonds van de dienstencheques – werd aangegeven dat de sector nu klaar is voor de volgende stap, namelijk het integreren van de werking van de werkbaarheidsconsulent op sectorniveau en het stimuleren van bedrijven om ook een aanspreekpunt werkbaar werk bij hen aan te duiden. De sector wil dus van start gaan met (een deel van) het takenpakket dat in de blauwdruk beschreven is. Ook het delen van kennis hieromtrent met andere sectoren (bv via de SERV) zodat zij ook inspiratie vinden om op een gelijkaardige manier aan de slag te gaan, is een intersectorale actie in de huidige sectorconvenant gekoppeld aan een resultaatsverbintenis.

Thematische verlopen²⁷

²⁷ Zie ook begroting: JB0-1JDB2EB-WT (aanmoedigingspremie social profit en privé), JB0-1JDB2EC-WT en JB0-1JDB2ED-WT (Vlaams Zorgkrediet), JB0-1JDB2EE-WT (aanmoedigingspremie landingsbanen), p.61 en volgende.

- In 2023 maakten we werk van de uitbreiding van het toepassingsgebied van 'het besluit van de Vlaamse Regering van 26 juli 2016 tot toekenning van onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet' voor de **personeelsleden van het Vlaams Mensenrechteninstituut** (VMRI). In het najaar van 2023 is deze uitbreiding in voege gegaan.

OD 7: Loopbaantransities faciliteren en omkaderen

De arbeidsmarkt is in volle beweging. Jobs verdwijnen, nieuwe jobs zijn in opmars en de inhoud en taken van elke job zijn onderhevig aan verandering. Tegen die achtergrond bouwen we aan een duurzaam loopbaanmodel van de schoolbanken tot aan het pensioen.

We willen mensen aanmoedigen om regelmatig stil te staan bij hun loopbaan (en competenties), zich te (her)oriënteren, ontwikkelen, volgende loopbaanstap(pen) te zetten en indien nodig van job te veranderen. Kortom, dat ze hun loopbaan in handen kunnen nemen.

We ondersteunen hen hierin met open loopbaanservices, die gebruikt kunnen worden door alle actoren op de arbeidsmarkt. Werken aan loopbanen vergt immers niet alleen een sterk beleidsraamwerk, maar ook de verantwoordelijkheid van alle spelers.

Inzetten op loopbaanondersteuning

- Via de **loopbaancheques** bieden we een breed aanbod van loopbaanbegeleiding aan werkenden. In 2023 nam VDAB maatregelen om de opvolging van de kwaliteit van de dienstverlening en het versterken van het kwaliteitskader nog te verhogen. Eind december werd in dat verband door de Vlaamse Regering de BVR-wijziging goedgekeurd met betrekking tot de invoering van de beroepskwalificatie van loopbaanbegeleider. Daardoor zullen op termijn alle loopbaanbegeleiders die binnen het systeem van de loopbaancheques willen werken, moeten beschikken over een beroepskwalificatie. Op deze manier worden er niet enkel **kwaliteitsvereisten** opgelegd op het niveau van het gemandateerde loopbaancentrum, maar ook op het niveau van de individuele loopbaanbegeleider.
- In 2023 werd ook een project opgestart waarbij niet-beroepsactieven van dezelfde **dienstverlening van de loopbaancentra** gebruik kunnen maken als de burgers die momenteel recht hebben op loopbaancheques. Dit initiatief wordt geëvalueerd in het voorjaar van 2024.
- Om iedere burger een loopbaanperspectief te kunnen bieden, werkt VDAB aan een **gepersonaliseerd loopbaanplatform** met een focus op vacatures en jobs, opleidingen/competentieversterking en oriëntatie op de arbeidsmarkt. Het loopbaanplatform en de onderliggende instrumenten en producten worden stap voor stap verfijnd. In 2023 heeft VDAB onder andere gewerkt aan een betere visualisatie van de loopbaancheques binnen het loopbaanplatform en het in real-time tonen van het recht op loopbaancheques aan de burger. Dit versnelt en vereenvoudigt de aanvraagprocedure van de loopbaancheques voor de burger.

- In 2023 lanceerde VDAB ook de **competentiecheck voor werkenden**, een dynamische AI-gedreven tool die burgers op een laagdrempelige manier aanzet tot bewustwording rond competenties. Door gebruik te maken van de tool verwerft de gebruiker inzicht in welke competenties relevant zijn voor het huidige beroep of voor andere beroepen. Binnen de applicatie zitten ook opleidingssuggesties vevat. Deze bieden inspiratie om een mogelijke competentiekloof te overbruggen. De applicatie verwijst ook door naar de opleidingsincentives van de Vlaamse overheid. De tool richt zich in eerste instantie op werkenden, maar is voor iedereen vrij beschikbaar op de website van VDAB. Het voorbije jaar werd een brede **communicatiecampagne** opgezet om de tool bekend te maken bij het grote publiek.

Jobmobiliteit ondersteunen

- Begin 2023 werden vier '**Werkschakelpunten**' opgestart: in Aalst, Gent, Leuven en West-Vlaanderen. De Werkschakelpunten richten zich op het coördineren van werk-werk-transities op maat van de werkgever en/of werknemer en verwijzen gericht door naar het bestaande dienstverleningsaanbod. Daarnaast sensibiliseren en informeren de Werkschakelpunten werkgevers en werknemers over alle bestaande instrumenten en vormen van dienstverlening die transities kunnen ondersteunen.
- VDAB neemt in samenwerking met VLAIO de coördinatie van de Werkschakelpunten op. Zo wordt er maandelijks een lerend netwerk georganiseerd en twee keer per jaar een begeleidingscomité met de sociale partners. Zowel VLAIO als VDAB zetten in op het onderhouden van contacten en op de samenwerking met middenveldorganisaties en andere partnerorganisaties. Het verhaal van de Werkschakelpunten wordt gebracht op verschillende events en er worden linken gelegd met andere initiatieven. Het project van de Werkschakelpunten wordt intussen, in uitvoering van het VESOC-relevanceakkoord "Alle Hens Aan Dek" verdergezet (tot en met maart 2025).
- Daarnaast heeft VDAB samen met Federgon de operationalisering voorbereid van de nieuwe federale regelgeving rond "**transitietrajecten na ontslag**". Middels een transitiecontract kunnen werknemers gevat door ontslag tijdens hun opzegtermijn aan het werk gaan bij een nieuwe werkgever. De werknemer blijft tijdens het transitietraject zijn loon ontvangen. Vanuit VDAB worden werkgevers en werknemers geïnformeerd over deze nieuwe dienstverlening, die vanaf begin 2024 wordt aangeboden door een aantal uitzendkantoren.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

LOOPBANEN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uit-	1.686.628	1.686.885	1.659.873	1.686.628	1.686.885	1.658.521

gaven WT, LO, PR						
Toe- lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	262.788	270.659	274.683	262.788	270.659	274.683
Totaal	1.949.416	1.957.544	1.934.556	1.949.416	1.957.544	1.933.204

Inhoudelijke toelichting:

Het inhoudelijk structuurelement (ISE) 'Loopbanen' overkoepelt aan uitgavenszijde drie maatregelen: de dienstencheques, het Vlaams Zorgkrediet (Gemeenschap en Gewest) en de aanmoedigingspremies (Landingsbanen en Social Profit en Privé).

Deze uitgavenartikelen worden meer in detail besproken onder paragraaf 2.3.1.

Het budget voor het ISE 'Loopbanen' bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 1.949.416 keuro in VAK en VEK. In de loop van 2023 gebeurden er enkele herverdelingen buiten begrotingsronde waardoor het beschikbare krediet toenam met 8.128 keuro in VAK en VEK tot 1.957.544 keuro in VAK en VEK. Het betreft uitsluitend herverdelingen uit de indexprovisie om de meeruitgaven, naar aanleiding van de spilindexoverschrijdingen van 2023 op te vangen. Het grootste deel van het globale krediet onder dit ISE behoort toe aan het WT-artikel voor dienstencheques (94.6%).

Er werden uitgaven ten belope van 1.934.556 keuro VAK en 1.933.204 keuro VEK of 98,8% van het beschikbaar krediet gerealiseerd, voor wat betreft de maatregelen onder het ISE 'Loopbanen'. De onderbenutting situeert zich hoofdzakelijk bij het WT-artikel voor de dienstencheques.

2.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

2.3.1.1. Ontvangsten

De ontvangstenartikelen in deze paragraaf hebben betrekking op de dienstencheques en kaderen bijgevolg binnen operationele doelstelling 6: 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden'.

JB0-9JDBAEA-OP – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel werd gecreëerd om tegemoet te komen aan de gewijzigde aanrekening van de subsidiefacturen dienstencheques. De subsidies van de

aangekochte dienstencheques waar op het einde van het jaar x geen prestaties tegenover staan, worden aangerekend op het begrotingsartikel JB0-1JDB2EA-PA. Bij de oplevering van de prestaties in jaar x+1 wordt de vooruitbetaling conform het ESR afgeboekt als een kredietaflossing op dit begrotingsartikel. Tegenover de ontvangen voorschotfacturen staan ontvangsten voor de overheid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	238.548	0	0
BU	260.332	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsopmaak 2023 (mei 2022) werd er rekening gehouden met een ontvangst van 238.548 keuro. Dit bedrag stemt overeen met de raming van de facturen van het aantal aangekochte dienstencheques van november en december 2022. De prognose van het aantal aangekochte dienstencheques in deze periode bedroeg 14.527.876.

Eind 2022 werd op basis van de rapportering van de uitgiftemaatschappij het aantal dienstencheques waarvoor nog geen prestatie geleverd werd bepaald. Er waren nog 15.350.289 dienstencheques in omloop. De subsidiewaarde hiervan bedroeg 260.332 keuro.

JB0-9JDBAEA-OW – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel komen de vorderingen en ontvangsten toe in het kader van de maatregel dienstencheques. Het omvat meer bepaald de vorderingen ten aanzien van erkende dienstenchequebedrijven en Pluxee (nieuwe naam van de groep Sodexo), de creditnota's vervallen dienstencheques en tot slot de rechtsplegingsvergoedingen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	16.123	0	0
BU	19.838	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd bij BO 2023 een totale ontvangst geraamd van 16.123 keuro waarvan 569 keuro ontvangsten ten aanzien van erkende dienstenchequebedrijven en Pluxee,

evenals de rechtsplegingsvergoedingen en 15.554 keuro voor de creditnota's vervallen dienstencheques (november 2022-oktober 2023).

Het totale vorderingsbedrag op dit begrotingsartikel bedroeg 19.838 keuro waarvan 2.132 keuro vorderingen ten aanzien van erkende ondernemingen en Pluxee, evenals rechtsplegingsvergoedingen en 17.706 keuro voor de creditnota's vervallen dienstencheques.

De afwijking tussen de realisatie en de raming bedraagt 3.715 keuro en is hoofzakelijk te verklaren door:

- De raming van de terugvorderingsdossiers 2023 ten aanzien van erkende ondernemingen werd gebaseerd op het aantal terugvorderingsdossiers 2020. Het aantal terugvorderingsdossiers lag in lijn met deze van 2020, maar het gemiddeld bedrag per dossier was meer dan dubbel zo hoog.
- Voor de creditnota's vervallen dienstencheques werd er 2.152 keuro meer aangerekend dan begroot omwille van de hogere inruilwaarde per dienstencheque. Bij BO 2023 werd er rekening gehouden met een inruilwaarde van 25,42 euro tegenover een reële inruilwaarde van 26,98 euro in oktober 2023.

JBO-9JDBAEA-WT – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt om waardeverminderingen op ontvangsten te boeken m.b.t. de maatregel dienstencheques.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	-6	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor 6 keuro aan waardeverminderingen geboekt. Deze waardeverminderingen worden niet begroot.

2.3.1.2. Uitgaven

JBO-1JDB2EA-PA – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de subsidies van de aangekochte dienstencheques waarvoor op het einde van het jaar geen prestatie werd geleverd aangerekend. Het aantal dienstencheques waarvoor nog geen prestatie geleverd werd, kan bepaald worden op basis van rapportering van de uitgiftemaatschappij, die zicht heeft op het aantal dienstencheques in omloop.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	262.788	270.659	274.683	262.788	270.659	274.683

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet bedroeg 262.788 keuro VAK/VEK. Er werd daarbij uitgegaan van een prognose van 14.477.396 aangekochte dienstencheques voor de maanden november en december 2023. Bij het opstellen van de begroting wordt er namelijk gebruik gemaakt van de volgende assumptie: de facturen van de aangekochte dienstencheques van november en december 2023 worden beschouwd als voorschotfacturen aangezien de gemiddelde tijd tussen de aankoop en het gebruik van een dienstencheque twee maanden bedraagt.

Op het einde van het jaar werd het krediet nog verhoogd met 7.871 keuro VAK/VEK om de kost naar aanleiding van het overschrijden van de spilindex van oktober 2023 op te vangen. Hierdoor bedroeg het uiteindelijk krediet 270.659 keuro VAK/VEK.

De totale subsidiabele kost waar geen prestatie tegenover stond, bedroeg uiteindelijk 274.683 keuro terwijl er een budget beschikbaar was van 270.659 keuro. De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg met andere woorden 102% van het beschikbare krediet. Om deze hogere uitvoering op te vangen, werd er een anomalie geboekt van 4.024 keuro VAK/VEK. Het totaal aantal aangekochte dienstencheques waarvoor nog geen prestatie werd geleverd, bedroeg 15.084.506.

JB0-1JDB2EA-WT – DIENSTENCHEQUES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de uitvoering van het stelsel van de dienstencheques. Dit stelsel draagt bij tot het realiseren van de operationele doelstelling 6 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden'. Daarnaast beoogt het stelsel de jobcreatie voor kwetsbare groepen en de bestrijding van zwartwerk.

Het beleidskrediet dienstencheques is de resultante van de volgende financiële stromen:

- betaling subsidies (gewone stelsel en moederschapshulp);

- administratiekosten aan de uitgiftemaatschappij Pluxee (nieuwe naam van de groep Sodexo);
- de ondersteuning van de dienstenchequebedrijven via het Opleidingsfonds;
- de terugvorderingen in het kader van het dienstenchequestelsel. Voor de laatst genoemde stroom, zie ontvangstenartikel JB0-9JDBAEA-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.581.119	1.581.119	1.558.020	1.581.119	1.581.119	1.556.668

Inhoudelijke toelichting:

Het decretale krediet bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 1.581.119 keuro VAK/VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 1.558.020 keuro VAK of afgerond 99% van het beschikbare VAK-krediet en 1.556.668 keuro VEK of 98% van het beschikbare VEK-krediet. De VAK-VEK discrepantie in de uitvoering is hoofdzakelijk te wijten aan het Opleidingsfonds waar het volledige budget is vastgelegd, maar niet vereffend. De uitvoering van de maatregel opleidingsfonds wordt nog verder besproken in onderstaande toelichting.

Het decretaal toegekende krediet bij BA 2023 omvat een prognose van 86.375.821 aangekochte dienstencheques. In werkelijkheid werden er in 2023 84.271.959 dienstencheques aangekocht door gebruikers of 2,5% minder dan geraamd.

De reguliere uitgave (subsidie-en administratiekost) bedroeg 1.553.665 keuro VAK en 1.553.691 keuro VEK. Deze uitvoering omvat eveneens de geraamde kostprijs van de tijdelijke verhoging van de inruilwaarde voor dienstencheques²⁸ met een prestatiedatum in de periode 1 oktober tot en met 30 november. De inruilwaarde werd tijdelijk verhoogd met 3,2 euro per dienstencheque. Op die manier wenste de Vlaamse Regering de dienstenchequesector een financiële injectie te geven en bedrijven rendabel te houden en extra zuurstof te geven in afwachting van een herziening van het financieringsmodel in de volgende legislatuur. Er werd daarbij eveneens bepaald dat minstens 20% en maximaal 25% van deze bijkomende tegemoetkoming moet besteed worden aan de koopkracht van de dienstenchequewerknemers die in het Vlaams Gewest tewerkgesteld zijn. De totaal geraamde uitgave van deze wijziging bedroeg 47,8 miljoen euro en werd gefinancierd vanuit de onderbenutting die in het najaar zichtbaar werd op dit begrotingsartikel. Deze tijdelijke maatregel was conform de belofte om in 2023 nog extra budget uit te trekken voor de sector, zoals opgenomen in de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering 2023.

²⁸ BVR 1 december 2023 tot wijziging van artikel 8 van het KB van 12 december 2021 betreffende dienstencheques

Naast bovenvermelde financiële stromen (subsidie-en administratiekost) zijn er ook uitgaven voor het Opleidingsfonds dienstencheques. De totale uitgave bedroeg 4.355 keuro en 2.977 keuro VEK. Er werd voor opleidingsjaar 2023 meer vastgelegd dan begroot (4.339 keuro) aangezien er voor één onderneming verkeerdelijk geen budget was berekend door een fout in de applicatie. Voor opleidingsjaar 2023 werd er 1.184 keuro aangerekend en uitbetaald in 2023 en werd er 2.199 keuro voorzien op de overlopende rekening 2023 voor opleidingen 2023. Dienstencheque-ondernemingen kunnen namelijk tot en met midden 2024 kosten met betrekking tot opleidingen 2023 indienen.

Bovendien werd er nog 1.797 keuro VEK aangerekend voor opleidingen 2022 tegenover 2.203 keuro VEK voorzien op de overlopende rekening. Er was met andere woorden 406 keuro VEK te veel voorzien op de overlopende rekening 2022.

JBO-1JDB2EB-WT – AANMOEDIGINGSPREMIES SOCIAL PROFIT EN PRIVÉ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de aanmoedigingspremies social profit en privé. Deze maatregel past binnen de uitvoering van de operationele doelstelling 6 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden', meer precies het instrument van de thematische verlopen. Wie werkt in de privésector of de social profit sector en tijdskrediet, ouderschapsverlof, medische bijstand, palliatief verlof of mantelzorgverlof opneemt, kan van de Vlaamse overheid een aanmoedigingspremie krijgen. Dit is een aanvullende uitkering, boven op de onderbrekingsuitkering van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	21.055	21.055	21.135	21.055	21.055	21.135

Inhoudelijke toelichting:

Bij de begrotingsaanpassing 2023 werd er voor deze maatregel 21.055 keuro VAK/VEK voorzien. Het budget wijzigde daarna niet meer.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 21.135 keuro VAK/VEK of 100,3 % van het beschikbare krediet. Om dit kleine tekort op te vangen werd een anomalie geboekt van 80 keuro. Eind 2022 werd een nieuwe applicatie in gebruik genomen waardoor een achterstand in dossiers diende ingehaald te worden in 2023. Hiermee werd geen rekening gehouden bij het bepalen van het bedrag dat voorzien moest worden op de overlopende rekening 2022, omdat de impact van de opgelopen achterstand door de introductie van de nieuwe tool nog niet vastgesteld was op het moment dat de boekingen op de overlopende rekening dienden geboekt te worden.

Hierdoor komt de uitvoering van de begroting in 2023 iets boven het voorziene budget uit.

De aanmoedigingspremie kan pas aangevraagd worden nadat de goedkeuring voor de federale onderbreking (zie korte inhoud) is gegeven. Daarnaast voorziet de wetgeving een indientermijn van 6 maanden na de start van de onderbreking. Dit zorgt ervoor dat de onderbreking al een tijd kan lopen vooraleer de aanmoedigingspremie aangevraagd, toegekend en uitbetaald wordt. Bijgevolg worden er in de eerste jaarhelft nog regelmatig aanvragen ingediend die betrekking hebben op een periode die in het voorgaande jaar liep (of is gestart). Uitzonderlijk gebeurt het ook dat een dossier uit het voorgaande jaar moet herzien worden, waardoor een betaling op middelen van dat voorgaande jaar nodig is. Dus hierdoor moeten middelen voorzien worden op de overlopende rekening. Op de overlopende rekeningen 2023 werd 917 keuro geboekt. Hiervan heeft 751 keuro betrekking op de prive-sector en 166 keuro betrekking op de social profit.

JB0-1JDB2EC-WT – VLAAMS ZORGKREDIET - VLAAMS GEWEST

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de uitdovende maatregel loopbaanonderbreking en het stelsel voor zorgkrediet lokale en provinciale besturen (gewestbevoegdheidsmaterie). De raming van het benodigde budget voor het Zorgkrediet gemeenschapsbevoegdheid is terug te vinden onder begrotingsartikel JB0-1JDB2ED-WT.

De middelen op dit begrotingsartikel en op het begrotingsartikel JB0-1JDB2ED-WT dienen dus voor de uitvoering van de operationele doelstelling 6 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden', meer precies het instrument van de thematische verlopen.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 26 mei 2016 tot toekenning van de onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet wijzigde het stelsel van loopbaanonderbrekingen openbare sector. Voor nieuwe aanvragen is er sinds 2 september 2016 enkel nog een Vlaamse premie voor zorg of opleiding, waarbij de vroegere federale uitkering wordt samengenomen met de aanmoedigingspremie (één geïntegreerde uitkering voor zorgverlof). De aanmoedigingspremies bovenop de federale thematische verlopen zijn stopgezet.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	29.744	29.843	29.216	29.744	29.843	29.216

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet bij BA 2023 bedroeg 29.744 keuro VAK/VEK.

Eind 2023 werd via een herverdeling buiten begrotingsronde nog een index toegekend ten belope van 99 keuro VAK/VEK vanuit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen. Hierdoor steeg het budget tot 29.843 keuro. 11.510 keuro hiervan was bestemd voor de aflopende maatregel van loopbaanonderbreking, 18.333 keuro werd voorzien voor het Vlaams Zorgkrediet zelf.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 29.216 keuro VAK/VEK of 98% van het beschikbare krediet. 10.719 keuro had betrekking op de uitdovende loopbaanonderbreking, 18.497 keuro had betrekking op het Vlaams Zorgkrediet. Dit wil zeggen dat er een onderbenutting van 627 keuro of 2% was. De onderbenutting situeert zich -proportioneel gezien- het sterkst op de loopbaanonderbreking. Meer precies wordt 791 keuro of 126%, van de onderbenutting verklaard door het uitdovend karakter van de dossiers voor loopbaanonderbreking voor de lokale besturen, terwijl het aandeel van het krediet voor loopbaanonderbreking op het totale krediet 37% uitmaakt. De uitgaven voor loopbaanonderbreking worden geraamd door de RVA. De ervaring leert dat deze raming telkens overschat wordt doordat de gebruikers in de loop van het jaar vervroegd uitstappen. De uitgaven voor het Vlaams Zorgkrediet lagen dan weer iets hoger dan het voorziene budget, nl. op 164 keuro of -26% van de onderbenutting.

De afwijkingen van de voorziene bedragen waren, zowel voor loopbaanonderbreking als voor Vlaams Zorgkrediet, echter beperkt.

De betaling van het zorgkrediet gebeurt standaard in de maand volgend op de maand waarop de premie betrekking heeft. De wetgeving voorziet een indientermijn van 2 maanden na de start van de onderbreking. Bijgevolg gebeurt het dat in de eerste maanden van het nieuwe jaar nog aanvragen worden ingediend en afgewerkt die betrekking hebben op het voorgaande jaar. Uitzonderlijk gebeurt het ook dat een dossier uit het voorgaande jaar moet herzien worden, waardoor een betaling op middelen van dat voorgaande jaar nodig is. Voor deze uitgaven worden middelen voorzien op de overlopende rekening 2023. Op de overlopende rekeningen werd 15 keuro geboekt. Dit wil zeggen dat we inschatten dat in 2024 nog 15 keuro zal moeten betaald worden die betrekking heeft op 2023.

JB0-1JDB2ED-WT – VLAAMS ZOR GKREDIET - VLAAMSE GEMEENSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen voor de uitdovende maatregel loopbaanonderbreking en het stelsel voor zorgkrediet onderwijs en Vlaamse Overheid (gemeenschapsbevoegdheidsmaterie). De raming voor het benodigde budget voor het Zorgkrediet gewestbevoegdheid is terug te vinden onder begrotingsartikel JB0-1JDB2EC-WT.

De middelen op dit begrotingsartikel en op het begrotingsartikel JB0-1JDB2EC-WT dienen dus voor de uitvoering van de operationele doelstelling 6 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden', meer precies het instrument van de thematische verlopen.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 26 mei 2016 tot toekenning van de onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet wijzigde het stelsel van loopbaanonderbrekingen openbare sector. Voor nieuwe aanvragen is er sinds 2 september 2016 enkel nog een Vlaamse premie voor zorg of opleiding, waarbij de vroegere federale uitkering wordt samengenomen met de aanmoedigingspremie (één geïntegreerde uitkering voor zorgverlof). De aanmoedigingspremies bovenop de federale thematische verlopen zijn stopgezet.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	47.388	47.546	44.211	47.388	47.546	44.211

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor deze maatregel bij begrotingsaanpassing 2023 een decretaal budget voorzien van 47.388 keuro VAK/VEK.

Eind 2023 werd via een herverdeling buiten begrotingsronde nog een index toegekend van 158 keuro VAK/VEK vanuit de vanuit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen. Hierdoor steeg het budget tot 47.546 keuro. 11.958 keuro hiervan is bestemd voor de aflopende maatregel van loopbaanonderbreking, 35.588 keuro werd voorzien voor het Vlaams Zorgkrediet zelf.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 44.211 keuro VAK/VEK of 93% van het beschikbare krediet. 10.644 keuro had betrekking op de uitdovende loopbaanonderbreking, 33.567 keuro had betrekking op het Vlaams Zorgkrediet. Dit wil zeggen dat er een onderbenutting van 3.335 keuro of 7% was. De onderbenutting manifesteert zich -proportioneel gezien- meer bij de maatregel loopbaanonderbreking, meer precies gaat het om 1.314 keuro of 39% van de onderbenutting, terwijl het krediet voor loopbaanonderbreking 25% uitmaakt van het totale krediet op dit begrotingsartikel. De onderbenutting op het Vlaams Zorgkrediet bedraagt 2021 keuro of 61% van de onderbenutting, terwijl het krediet voor Vlaams Zorgkrediet 75% uitmaakt van het totale krediet op dit begrotingsartikel. De onderbenutting bij de loopbaanonderbreking wordt grotendeels verklaard door het uitdovend karakter van de dossiers voor loopbaanonderbreking voor het onderwijs. Deze worden geraamd door de RVA. De ervaring van de laatste jaren leert dat dit telkens overschat wordt doordat burgers in de loop van het jaar vervroegd uitstappen. De daling van de uitgaven werd reeds bij BA2023 opgemerkt en meegenomen. De evolutie heeft in de loop van 2023 verder een dalende trend aangehouden.

De betaling van het zorgkrediet gebeurt standaard in de maand volgend op de maand waarop de premie betrekking heeft. De wetgeving voorziet een indientermijn van 2 maanden na de start van de onderbreking. Bijgevolg gebeurt het dat in de eerste maanden van het nieuwe jaar nog aanvragen worden ingediend en afgewerkt die betrekking hebben op het voorgaande jaar. Uitzonderlijk gebeurt

het ook dat een dossier uit het voorgaande jaar moet herzien worden, waardoor een betaling op middelen van dat voorgaande jaar nodig is. Voor deze uitgaven worden middelen voorzien op de overlopende rekening 2023. Op de overlopende rekeningen 2023 werd 25 keuro geboekt. Dit wil zeggen dat we inschatten dat in 2024 nog 25 keuro zal moeten betaald worden die betrekking heeft op prestaties 2023.

JB0-1JDB2EE-WT – AANMOEDIGINGSPREMIES LANDINGSBANEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten voor de aanmoedigingspremies landingsbanen. De middelen op dit begrotingsartikel dienen dus voor de uitvoering van de operationele doelstelling 6 'Een betere combinatie van arbeid en privé nastreven voor alle werkenden', meer precies het instrument van de thematische verlopen. De raming van het krediet wordt beïnvloed door de betrokken federale en Vlaamse regelgevingen. De Vlaamse premie komt immers bovenop de federale uitkering. Vanaf 1 juni 2015 werd de instapleeftijd eindeloopbaan opgetrokken van 55 naar 60 jaar. Daarnaast werd vanaf 1 juni 2016 de instroom beperkt tot zorggerelateerde beroepen. Door deze wijzigingen is de totale kost van nieuwe dossiers landingsbanen gedaald.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	7.322	7.322	7.291	7.322	7.322	7.291

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende budget bij Begrotingsaanpassing 2023 bedraagt 7.322 keuro VAK/VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 7.291 keuro VAK/VEK of 99.6% van het beschikbare krediet.

Deze aanmoedigingspremie kan pas aangevraagd worden nadat de goedkeuring voor deze federale onderbreking is gegeven. Daarnaast voorziet de wetgeving een indientermijn van 6 maanden na de start van de onderbreking. Dit zorgt ervoor dat de onderbreking al een tijd kan lopen vooraleer de aanmoedigingspremie aangevraagd, toegekend en uitbetaald wordt. Bijgevolg worden er in de eerste jaarhelft nog regelmatig aanvragen ingediend die betrekking hebben op een periode die in het voorgaande jaar liep (of is gestart). Uitzonderlijk gebeurt het ook dat een dossier uit het voorgaande jaar moet herzien worden, waardoor een betaling op middelen van dat voorgaande jaar nodig is. Hierdoor moeten middelen

voorzien worden op de overlopende rekening. Op de overlopende rekening 2023 werd 18 keuro geboekt. Dit wil zeggen dat we inschatten dat in 2024 nog 18 keuro zal moeten betaald worden die betrekking heeft op 2023 en dus op 2023 moet aangerekend worden.

3. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT

3.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt' (zie hoger²⁹).

3.2 Operationele doelstellingen

OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen

De komende jaren zullen maatschappelijke transitie zoals digitalisering, vergrijzing, migratie, klimaat en de nood aan circulaire economie hun impact doen voelen in Vlaanderen met grote verschuivingen en uitdagingen op de arbeidsmarkt tot gevolg. We willen ondernemingen, sectoren en partnerschappen op de arbeidsmarkt ondersteunen in al deze transitie om hun toekomst te verzekeren, hun innovatiekracht te versterken en een positieve bijdrage te leveren aan maatschappelijke uitdagingen.

Tegelijkertijd stelden de coronacrisis en de energiecrisis scherp op veerkrachtige ondernemingen die inzetten op loopbaanbeleid, het verwerven van nieuwe noodzakelijke vaardigheden, werkplekieren, diversiteit, arbeidsorganisatie, digitalisering en het versterken van de innovatie en werkbaarheid van jobs. We kijken met sectoren en over de sectoren heen naar uitdagingen en tekorten aan competenties die eruit voortvloeien.

We bouwen het (sectorale) opleidingsaanbod bij VDAB toekomstgericht uit in functie van de maatschappelijke uitdagingen. Op die manier werken we aan een competentieversterkend aanbod dat in synergie is met de maatschappelijke transitie zoals digitalisering, circulariteit, mobiliteit, gezondheid, de SDG's (Sustainable Development Goals), ...

In kaart brengen en aanpakken van de uitdagingen: competentieprognoses

- We willen dat competentieprognoses naast trend- en impactanalyses de bouwstenen vormen van beleid dat de kwantitatieve en kwalitatieve mismatches aanpakt met stakeholders en partners op het terrein. In 2023 zette

---

²⁹ SD 3 Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt

het Steunpunt Werk verdere stappen in de uitbouw van het **Geïntegreerd Arbeidsmarktmodel**.³⁰ Het Departement WSE volgde de ontwikkeling mee op en ondersteunde bij het vormgeven en organiseren van een expertengroep en een gebruikersgroep die het project kunnen ondersteunen en uitdragen en volgen de algemene werkzaamheden van dit project op via de stuurgroep.

- Europa WSE werkte aan een **vervolg van de SCOPE-studies** dat past binnen het nieuwe Operationele Programma en de krachtlijnen die daar worden uitgetekend. De projecten binnen de oproep 'opleidingen van de toekomst' werden opgevolgd in functie van het vertalen van SCOPE-studies naar een opleidingsaanbod in brede partnerschappen. Het HIVA ging het afgelopen jaar bovendien aan de slag met de resultaten van de afgelopen 27 SCOPE-studies om via een dwarsstudie een zicht te krijgen op gemeenschappelijke competentienoden in de verschillende sectoren, clusters, ...³¹
- De resultaten van de SCOPE-projecten werden doorvertaald naar **bedrijfsniveau**, waarrond DWSE kennisdeling en communicatie organiseerde en de Competentiechecks voor Vlaamse ondernemingen (Vlaamse Veerkracht) gingen in 2023 van start.³²
- Er werd ook werk gemaakt van **communicatie** rond diverse resultaten. Zo werden video's gemaakt van de SCOPE-projecten en van de opleidingen van de toekomst. Deze communicatie zal verder op diverse geplande events worden gebruikt. In het kader van een denkoefening richting de toekomst van de prognoses werden ook de noden rond communicatie in kaart gebracht.

(Inter)sectorale afspraken³³

- Op 1 juli 2023 is het **nieuwe decreet over de sectorconvenants en intersectorale convenants** ingegaan. Met dit decreet werd het ondersteunen van duurzame ondernemingen en organisaties toegevoegd als een doelstelling en finaliteit en de inhoudelijke thema's voor de convenants uitgebreid (met instroom, zij-instroom en doorstroom, retentie en werkbaar werk), werden intersectorale convenants geïntroduceerd, werd het werken met addenda verankerd, de looptijd geflexibiliseerd en de toekomstige mogelijkheid van indexering ingebouwd.
- De **nieuwe generatie sectorconvenants en addenda** gebaseerd op het nieuwe decreet ging op 1 juli 2023 van start. Na een uitgebreid traject met pitches, klankbordmomenten en onderhandelingen heeft de Vlaamse Regering 38 sectorconvenants, 38 addenda diversiteit en inclusie, 18 duale addenda en 2 FOT-addenda met een looptijd tot 30 juni 2025 goedgekeurd, alsook 12 Oekraïne-addenda met een looptijd tot 30 juni 2024. Voor de Oekraïne-addenda loopt in 2024 een traject tot verlenging. Onderhandelingen met PC 100 (het aanvullend paritair comité voor de arbeiders) leverden nog een bijkomende sectorconvenant en addendum diversiteit op.
- Daarnaast vonden in 2023 heel wat **evaluaties** plaats, meer bepaald van de sectorconvenants 2021-2022, van de addenda duaal leren, non-discriminatie en

---

³⁰ Zie ook OD 10 Het werkgelegenheidsbeleid onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten, Zie ook begroting: onder JB0-1JDB2AA-WT, p.89.

³¹ Zie ook: OD 11 Het werkgelegenheidsbeleid versterken met Europese fondsen

³² Zie ook: OD 11 Het werkgelegenheidsbeleid versterken met Europese fondsen

Zie ook begroting: onder JB0-1JDB2AD-WT, p.93.

³³ Zie ook begroting: JB0-1JDB2IB-WT, p. 72 en volgende.

inclusie en focus op talent 2021-2022, van de werking van de intersectorale adviseurs voor 2022, alsook van de verlengingsperiode van 6 maanden van de sectorconvenants en addenda, Oekraïne-addendum en bijhorende Oekraïne-toelage t.a.v. de SERV.

- Ook in 2023 waren er **actieplannen en overlegmomenten** (parallel aan het proces van de sectorconvenants) in verband met (krapte in) sectoren opvolging vergen (onder meer VEKA en VBOC van de bouwsector, het industrieforum, VIA6, eventsector, transportsector, horeca, ...)
- In 2023 werd een samenwerkingsopportunity voor een mogelijk **intersectoraal convenant** verkend dat als concept door het nieuwe decreet geïntroduceerd. Daarvoor werd de Vlaamse renovatiestrategie – een belangrijke groene werf voor de Vlaamse Regering – aangegrepen. Samen met de betrokken sectoren (elektrotechniek, de houtsector, de vrije beroepen (architecten), bedienden, lokale besturen, ...) werd een verkenningsoefening naar een mogelijk partnerschap opgestart.

Ondersteuning tijdens maatschappelijke transitie

De digitale omwenteling, de omslag naar een circulaire economie, de toenemende zorgvraag (als gevolg van de vergrijzing), de klimaattransities en de aanpak van het energie- en mobiliteitsvraagstuk zijn maar enkele van de maatschappelijke ontwikkelingen die onze arbeidsmarkt 'in transitie' brengen de komende jaren. We zagen de voorbije jaren ook – o.m. naar aanleiding van de coronacrisis – een versnelling van veranderingen in de bedrijfsvoering (zoals een focus op andere producten of diensten om operationeel te blijven), veranderingen in de arbeidsorganisatie (zoals meer telewerk, andere arbeidstijden, gewijzigde interne werkprocessen, meer digitaal, met meer online vergaderen) of de werkinhoud (met andere taken, nieuwe of gewijzigde functies net door de veranderingen in de bedrijfsvoering).

- Via een **ESF-oproep "inclusieve ondernemingen"** ondersteunden we ondernemingen, organisaties en hun werkvloeren om uit te groeien tot inclusieve ondernemingen en werkvloeren opdat talenten er goed terecht komen en vervolgens duurzame loopbanen kunnen uitbouwen. De projecten binnen deze oproep liepen tot eind 2023. Europa WSE werkte in 2023 een aangepast subsidiekader uit om te mobiliseren rond inclusie, gericht op het bevorderen van de instroom en retentie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. Met dit kader willen we vanaf 2024 een meer geïntegreerde dienstverlening kunnen bieden. Daarnaast werd het digitale **platform 'Mijn Inclusieve Werkvloer'** ontwikkeld, dat werkgevers – vanaf de lancering in het voorjaar van 2024 - zal ondersteunen en informeren rond inclusievraagstukken op de werkvloer.
- Wat de digitale transitie betreft, werd de **leidraad 'menschgericht digitaliseren'** die eind 2022 – begin 2023 werd afgewerkt, verspreid naar sectorconsulenten en andere bedrijfsadviseurs (i.s.m. VLAIO) en rollen we – samen met de STEM-regisseur VLAIO en de andere betrokken beleidsdomeinen en adviesraden – de **STEM-agenda 2030** verder uit. We trekken daarin onder meer de strategische doelstellingen rond levenslang leren, de instroom in STEM-beroepen en de sectorale aanpak.
- Het Departement WSE stelde zich pro-actief op in de **groene transitie**, wat resulteerde in een **"green skills roadmap"** voor Vlaanderen. De "green skills roadmap" brengt in kaart welke sectoren in Vlaanderen de grootste impact van de groene transitie zullen ondervinden, hoe jobs in de toekomst zullen

veranderen, en welke (nieuwe) vaardigheden werknemers nodig zullen hebben. De roadmap vormt een mooie realisatie binnen een Europees gefinancierd traject en een primeur in Europa. Dit traject werd afgesloten met een webinar en een Europees slotevent. De strategie en roadmap kwamen tot stand op basis van een literatuurstudie, goede praktijken uit het buitenland (met studiebezoeken) en consultatierondes met stakeholders. DWSE zette nog verder in op het sensibiliseren en uitdragen van de roadmap, bijvoorbeeld door een toegankelijke leaflet te ontwikkelen en door presentaties te geven op relevante platformen.

Het Departement neemt ook het trekkerschap op van de hefboom jobs en vaardigheden in het Vlaanderen Circulair programma. DWSE werkte mee aan acties die uit de hefboom voortvloeiden, ging met de overblijvende werkgenda's in gesprek over de noden, en de hefboomleden werden geraadpleegd voor feedback onder meer over de green skills roadmap of de sessie groene vaardigheden in de Inspiratiedag Levenslang Leren.

Er werd in 2023 verder gewerkt met het actienetwerk in de energie-intensieve industrie dat werd gelanceerd naar aanleiding van de studie green skills roadmap voor de Vlaamse klimaattransitie. Dit actienetwerk komt ongeveer driemaal per jaar samen om de stakeholders van deze sectoren te blijven verbinden rond dit thema.

Tot slot volgde mijn administratie de ontwikkelingen in het kader van de groene transitie en de energiecrisis nauw op. In 2023 coördineerde DWSE de opmaak van een overzicht van acties op vlak van jobs en vaardigheden in de bouw naar aanleiding van de energiecrisis en de groene transitie. DWSE en VDAB maakten in samenwerking met Onderwijs, VLAIO en VEKA een analyse van de huidige hiaten. Naar aanleiding hiervan werd beslist om samen met de betrokken sectoren te kijken of een versterkte samenwerking mogelijk was (zie hiervoor onder het luikje '(Inter)sectorale afspraken'). Om een vinger aan de pols te houden, werden ook diverse overlegfora opgevolgd, zoals de stuurgroep van het Michelle-project van HIVA en de circulaire tafel textiel.

Werkbaar werk³⁴

- In uitvoering van het werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee' organiseert het Departement Werk en Sociale Economie sinds 2023 een nieuwe stuurgroep met de sociale partners waarbinnen diverse **innovatieve projectoproepen en overheidsopdrachten** vorm kregen en gelanceerd werden. Momenteel is de ontwikkeling van een businesscase voor werkbaar werk al lopende. Verder staan onder meer een opdracht rond het opstarten van een constructieve dialoog binnen kmo's rond werkbaar werk, een project met een focus op outreachend werken en proeftuinen om te experimenteren met een bereikstrategie rond werkbaar werk op stapel.
- Andere initiatieven die op het vlak van werkbaar werk in 2023 liepen, zijn onderzoek naar de kwaliteit van werk, het stimuleren en ondersteunen van ondernemingen en organisaties om rond werkbaar werk aan de slag te gaan (o.a. via de werkbaarheidscheque, de verhoging van de KMO-P), een overheidsopdracht 'Bevordering gezondheid en welbevinden van werknemers en werkgevers' (i.s.m. departement Welzijn) en de evaluatiestudie hiervan, een project rond suïcidepreventie op de werkvloer. In 2023 werd verdere bekendheid gegeven aan de werkbaarheidscheque en eind 2023 werd de werkbaarheidscheque positief geëvalueerd a.d.h.v. een online gebruikersbevraging. Via heel wat ESF-acties zetten we in op onder andere telewerk, motiverende werkomgevingen en het aanpakken van

---

³⁴ Zie begroting: JB0-1JDB2IC-WT, p.76.

arbeidsorganisatorische omgevingen. We ondersteunden in 2023 ook de sectoren bij het inzetten op werkbaar werk, onder andere via het instrument van de sectorconvenants.

- Eind 2023 lanceerde Europa WSE een oproep proeftuinen Werk-**Kinderopvang**.³⁵ Deze oproep richt zich tot maximaal vijf partnerschappen die een faciliterende rol opnemen ten aanzien van bedrijven en ten aanzien van erkende kinderopvangverblijven bij het creëren van nieuwe 'bedrijfsplaatsen' (bijkomende vergunde plaatsen die mogelijk gemaakt worden door cofinanciering vanuit bedrijven).
- In 2023 werd ook de VIONA-studie 'Kinderopvang en tewerkstelling in Vlaanderen' afgerond. Daarin werd onderzoek gedaan naar het profiel van (niet-)gebruikers van formele kinderopvang en terugverdieneffecten voor het Vlaamse beleid.
- In het eerste kwartaal van 2023 werd de expertenopdracht rond een mogelijke **retentiepremie** (VESOC Werkgelegenheidsakkoord "Iedereen nodig, Iedereen mee") opgeleverd. Doorheen het jaar werden verschillende pistes verkend om een pilootproject vorm te kunnen geven, maar vooralsnog bleek geen ervan haalbaar.

OD 9: Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden

Om elk talent een kans te geven, zonder onderscheid, bestrijden we actief elke vorm van discriminatie. We doen dit door sensibilisering, preventie en zelfregulering door de sectoren. We zorgen ook voor een adequate curatieve handhaving met gerichte controles vanuit de Vlaamse Sociale Inspectie.

- Voor de periode 23-25 werden opnieuw **addenda** – onder de titel "**diversiteit en inclusie**" – voorzien³⁶. Sectoren kunnen hierin hun inspanningen op vlak van het verhogen van inclusie en het bestrijden van discriminatie verderzetten. Deze generatie addenda werd in het eerste kwartaal van 2023 onderhandeld (zie ook hoger), waarna de Vlaamse Regering eind juni 38 addenda diversiteit en inclusie goedkeurde. Niet alle sectoren konden hun monitoringsoefening voor het onderhandelingsproces van de nieuwe generatie sectorconvenants en addenda afwerken. Zij kunnen nieuwe doelgerichte acties inspelend op hun monitoringsoefening gaandeweg in de looptijd van hun nieuwe addendum concretiseren.
- In 2023 kregen de sectoren verdere ondersteuning bij hun **monitoringsoefening** rond discriminatie. Voor de meeste sectoren lag de klemtoon in 2023 op het finaliseren van hun nulmetingen, het organiseren van een interne sectorale sociale dialoog over de resultaten en het benoemen van passende acties inspelend op de resultaten van hun monitoringsoefening. De monitoringsoefening en in het bijzonder de nulmeting op sectorniveau is pionierswerk voor de sectoren en vroeg voor meerdere sectoren meer tijd om tot een kwaliteitsvolle steekproef te komen. Daarom werd de timing van het rapport naar het voorjaar van 2024 verschoven.

---

³⁵ Zie ook begroting: onder JB0-1JDB21C-WT, p.75.

³⁶ Zie ook begroting: JB0-1JDB21B-WT, p.73.

- In het voorjaar van 2023 werden (cf. hoger³⁷) ook de **eindevaluaties van de addenda** non-discriminatie en inclusie door de accountmanagers van DWSE verwerkt in individuele adviezen per sector. Vervolgens werd in het najaar van 2023 de verlengingsperiode van 6 maanden van de addenda geëvalueerd.
- We reageren voorts kortdaat op discriminatie op de arbeidsvloer. De **Vlaamse Sociale Inspectie** van het Departement Werk en Sociale Economie blijft daarom optreden tegen alle vormen van wettelijk verboden discriminatie binnen onze bevoegdheden.

3.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

DUURZAME ARBEIDSMARKT (WERK), MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	31.732	39.564	38.808	20.288	22.080	17.744
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	31.732	39.564	38.808	20.288	22.080	17.744

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'Duurzame Arbeidsmarkt (Werk)' bevinden zich twee begrotingsartikelen: Sectorfondsen en Focus op Talent (FOT).

Onder paragraaf 3.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Voor de ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (werk)' was bij BA 2023 een krediet voorzien van 31.732 keuro VAK en 20.288 keuro VEK.

Doorheen het jaar nam het VAK-budget toe door herverdelingen vanuit het begrotingsartikel transitiepremie voor de financiering van enkele Focus op Talent-projectroepen (7.246 keuro). Daarnaast werd het gespijst vanuit de Oekraïneprovisie, voor de vastlegging van de verlenging van de bijkomende

³⁷ OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen - 'Intersectorale afspraken'

maatregelen voor de sectorgerichte aanpak van de Oekraïne-crisis (586 keuro). Hierdoor nam het beschikbare VAK-krediet toe met 7.832 keuro tot 39.564 keuro.

Het VEK-budget werd via herverdeling verhoogd met 1.792 keuro tot 22.080 keuro om de tijdelijke verlenging van de sectorconvenants van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023 te kunnen vereffenen. Deze eenmalige middelen werden gecompenseerd vanuit de maatregel aanwervingsincentives.

Tegenover een beschikbaar VAK-krediet van 39.564 keuro stond in 2023 een VAK-uitgave van 38.808 keuro VAK of 98%. Ten opzichte van het beschikbare VEK-budget van 22.080 keuro stond dan weer een VEK-uitgave 17.744 keuro of een budgetonderbenutting van 12%. De VEK-onderbenutting situeert zich in hoofdzaak bij Focus op Talent. De onderbenutting is grotendeels te wijten aan het feit dat heel wat initiatieven op het einde van het jaar opgestart werden waardoor de VEK-behoefte voor 2023 lager lag dan geraamd.

3.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

3.3.1.1. Uitgaven

JB0-1JDB2IB-WT – SECTORFONDSEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het begrotingsartikel JB0-1JDB2IB-WT bevat de middelen voor de sectorfondsen en aanvullende addenda. Het betreft hier de middelen om operationele doelstelling 8 te realiseren: 'Transities en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen', meer precies de (inter)sectorale afspraken. Daarnaast dienen de addenda "diversiteit en inclusie" ook tot de realisatie van operationele doelstelling 9: 'Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden'. Deze addenda kaderen ook in het bredere 'Horizontaal Integratie- en gelijke kansenbeleidsplan'.

Een sectorconvenant is een protocol van samenwerking tussen sectoren (sectorale sociale partners) en de Vlaamse Regering waarin de sectoren zich engageren tot decretaal vastgelegde thema's. Via de sectorconvenants geven de sectoren mee gestalte aan de prioriteiten van het arbeidsmarktbeleid. Ze trachten meer mensen aan het werk te krijgen en te houden en elk talent te (h)erkennen, ontwikkelen en benutten en ze beogen het ondersteunen van duurzame loopbanen van individuen en het ondersteunen van organisaties met het oog op veerkracht bij transities en de verhoging van de werkzaamheidsgraad.

Op 23 februari 2023 werd een nieuw Decreet over de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse Werkgelegenheidsbeleid goedgekeurd. Het nieuwe decreet bevat volgende nieuwe aspecten:

- een uitbreiding op de inhoudelijke thema's;
- een introductie van de intersectorale convenants;
- de verankering van de addendawerking;
- de flexibilisering van de looptijd van de convenanten;
- een inbouwing van de toekomstige mogelijkheid van indexering.

In de sectorconvenants zetten de sectoren in op acties rond vijf decretaal verankerde thema's:

- een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
- het stimuleren van competentieontwikkeling;

- het verhogen van diversiteit en tegengaan van discriminatie op de arbeidsmarkt;
- instroom, zij-instroom en doorstroom
- werkbaar werk

Omwille van technische overgangsmaatregelen naar een geschiktere onderhandelingsperiode met de sectoren werden de convenanten van 2021-2022 verlengd met 6 maanden van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023. Vanaf 1 juli 2023 is de 9de generatie convenanten ingegaan met een looptijd tot 30 juni 2025. Volgende sectorconvenants en addenda werden op 1 juli 2023 goedgekeurd door de Vlaamse Regering:

- 38 sectorconvenants
- 38 addenda diversiteit en inclusie
- 18 addenda duaal leren
- 2 FOT addenda
- 12 addenda Sectorgerichte aanpak van de Oekraïne crisis

De Vlaamse Regering keurde naar aanleiding van de Oekraïne crisis op 20 mei 2022 de maatregelen van het Departement Werk en Sociale Economie goed. (cfr. VR 2022 2005 DOC.0578/1BIS en VR 2022 1507 DOC.0866). In lijn met de beleidsdoelstellingen van de sectorconvenants werd met 13 sectoren in het addendum 'sectorgerichte aanpak van de Oekraïne crisis' ingezet op de matching van Oekraïense vluchtelingen op de arbeidsmarkt. Deze addenda startten op 1 juli 2022 en eindigden op 30 juni 2023. Omdat de oorlog in Oekraïne nog niet ten einde is, werden de maatregelen voor 1 jaar verlengd van 1 juli 2023 tot en met 30 juni 2024 voor 12 addenda sectorgerichte aanpak. Het addendum voor de sector vrije beroepen werd niet verlengd omdat de doelgroep van de Oekraïense vluchtelingen te weinig werd bereikt.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	22.877	23.463	23.912	9.447	11.239	11.076

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 goedgekeurde decretale budget voor de sectorfondsen bedraagt 22.877 keuro in VAK en 9.447 keuro in VEK.

In de maand juli werd het VEK-budget via herverdeling buiten begrotingsronde (via ministerieel besluit) verhoogd met 1.792 keuro tot 11.239 keuro. Deze éénmalige kredietherschikking had tot doel de tijdelijke verlenging van de sectorconvenants van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023 te kunnen vereffenen. Deze éénmalige middelen werden gecompenseerd vanuit de maatregel aanwervingsincentives (JB0-1JFB2CH-WT).

Bij de tweede kredietherschikking Oekraïne (30/09/2023) werd buiten begrotingsronde ook het VAK-budget verhoogd met 586 keuro, afkomstig uit de Oekraïneprovisie, voor de vastlegging van de verlenging (1 jan 2024-30 juni 2024) in het kader van bijkomende maatregelen voor de sectorgerichte aanpak van de Oekraïne crisis.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 23.912 keuro VAK of 101,9% van het beschikbare VAK-krediet en 11.076 keuro VEK of afgerond 98,5% van het beschikbare VEK-krediet.

Sectorconvenants en addenda (22.740 keuro VAK en 9.938 keuro VAK)

De VAK-besteding omvat de vastlegging van 15.635 keuro voor de 38 sectorconvenants 2023-2025 (9de generatie). Daarnaast werden 38 addenda rond diversiteit en inclusie vastgelegd voor 3.230 keuro en 18 addenda rond duaal leren voor 3.000 keuro. De addenda Focus op Talent van de sectoren Social profit en lokale besturen bedragen elk 400 keuro. Tot slot werd december 2023 voor 75 keuro een bestelaanvraag opgemaakt voor een onderzoek naar Renovatiestrategie uitgevoerd door Prepared Mind. Deze opdracht betrof een onderzoek naar de ondersteuning van partners in hun proces tot de totstandkoming (en opstart) van een (duurzaam en flexibel) partnerschap (met een passende governance-structuur) dat doeltreffend kan inspelen op de uitdagingen die de Vlaamse renovatiestrategie brengt op vlak van jobs en competenties.

Voor het VEK ten belope van 9.938 keuro werd 4.272 keuro vereffend voor de tijdelijke verlenging van de sectorconvenants uit de vorige generatie 2021-2022. Deze verlenging liep van 1 januari 2023 tot 30 juni 2023. De middelen voor deze verlenging werden al vastgelegd eind 2022, waardoor er in 2023 enkel nog een VEK-behoefte was en geen VAK-behoefte.

Gezien de nieuwe generatie sectorfondsen loopt van 1 juli 2023 tot 30 juni 2025 wordt pro rata een vierde van het vastgelegde bedrag of 5.666 keuro aangerekend en dus vereffend in 2023.

Addenda Oekraïne (1.172 keuro VAK en 1.138 keuro VEK)

In het kader van de addenda voor Oekraïne werd 1.172 keuro vastgelegd waarvan de helft (586keuro) werd gefinancierd met de REACT-EU middelen en de overige helft uit het Noodfonds Oekraïne (Oekraïneprovisie) werd herverdeeld.

In het kader van de addenda voor Oekraïne werd 586 keuro vereffend van de 1.172 keuro die in 2023 werden vastgelegd. Voor de reeds vastgelegde middelen uit 2022 van de sectorgerichte aanpak Oekraïne diende in 2023 nog 552 keuro te worden vereffend. Beiden werden gefinancierd met REACT-EU middelen.

JBO-1JDB2IC-WT – FOCUS OP TALENT

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 8 'Transities en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen' en operationele doelstelling 9: 'Discriminatie op de arbeidsmarkt bestrijden'.

Focus op talent is een mobiliserend programma dat ondernemingen, organisaties en hun werkvloeren wil ondersteunen zodat zij zouden uitgroeien tot inclusieve ondernemingen en werkvloeren.

Meer precies gaat het om de middelen voor:

- de werking van de vzw Tracé
- middelen voor de uitvoering van het actieplan Werkbaar Werk (inclusief de Werkbaarheidscheques en verhoging KMO-P en de interprofessionele aanpak werkbaar werk)
- diverse acties die kaderen binnen het Focus op Talent-beleid

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	8.855	16.101	14.896	10.841	10.841	6.668

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 8.855 keuro VAK en 10.841 keuro VEK.

Buiten begrotingsronde werd een kredietherschikking doorgevoerd ten belope van 7.246 keuro VAK, waardoor het VAK-budget op dit begrotingsartikel aangroeide tot 16.101 keuro VAK. Deze middelen werden herschikt voor de financiering van een drietal oproepen*:

- de oproep 'vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen in welzijns- of zorgsetting' (6.000 keuro VAK)
- de oproep 'proeftuin werk en kinderopvang' (1.000 keuro VAK)
- de oproep 'digitale inclusie' (246 keuro)

Deze bijkomende middelen werden gecompenseerd op de middelen voor de maatregel transitiepremie (JB0-1JDB2CJ-WT).

Aan VEK-zijde vonden er geen budgetwijzigingen meer plaats na de begrotingsaanpassing 2023.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 14.896 keuro VAK of 93% van het beschikbare VAK-krediet en 6.668 keuro of 62% van het beschikbare VEK-krediet.

	VAK		VEK	
Tracé	230	1,5%	230	3,4%
Actieplan <u>Werkbaar Werk</u>	4.402	29,6%	4.211	63,2%
Diverse acties Focus op Talent	10.264	68,9%	2.227	33,4%
	14.896	100%	6.668	100%

- de subsidie aan de vzw Tracé Brussel vzw bedroeg 230 keuro VAK en VEK

Actieplan Werkbaar Werk (4.402 keuro VAK en 4.211 VEK)

- de uitgaven voor de werkbaarheidscheques en verhoging KMO-P bedroegen 3.086 keuro VAK en 1.868 keuro VEK
- de overige uitgaven Werkbaar Werk bedroegen 1.124 keuro VAK en 21 keuro VEK en hadden betrekking op:
  - de oproep suicidepreventie op de werkvloer(124 keuro)
  - een oproep proeftuinen werk-kinderopvang (1000 keuro)*
- in het kader van de interprofessionele aanpak werkbaar werk werd een opdracht aanbesteed voor de 'Ontwikkeling van een Business Case voor Werkbaar Werk' (192 keuro en 15 keuro VEK)
- tot slot diende 2.307 keuro vereffend te worden voor engagementen uit voorgaande jaren.

Diverse acties Focus op Talent (10.264 keuro VAK en 2.227 keuro VEK)

- Abonnement Webplatform (5 keuro VAK en 5 keuro VEK)
- Subsidie-oproep voor de eigenorganisaties (GRIP, LEVL, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen) (527 keuro VAK en 527 keuro VEK)
- Terugkeer naar werk (KU Leuven) (247 keuro VAK en 247 keuro VEK)
- Het project Digitale Inclusie (A.B.V.V, Keerpunt, ACV Innovatief) (218 keuro VAK en 218 keuro VEK)
- Project 'Mentoring van Nieuwe Talenten naar een Inclusieve Arbeidsmarkt' (Duo for a job) (250 keuro VAK en 19,2 keuro VEK)
- Actieprogramma Vrouwen met migratieachtergrond en éénoudergezinnen (IN-Z) (107 keuro VAK en 8,2 keuro VEK)
- Project 'Zorg voor werk – begeleid (aan)werven' (MPI Oosterlo) (200 keuro VAK waarvan een foutieve dubbele boeking ten belope van 100 keuro en 7,7 keuro VEK)
- Doorstart + (A.B.V.V, Keerpunt, ACV Innovatief) (2.310 keuro VAK en 0 keuro VEK)
- Oproep Warm Welkom (Stad Leuven, PO Limburg, PO Antwerpen, PO West-Vlaanderen) (400 keuro VAK en 0 keuro VEK)
- Oproep 'Vindplaatsgericht en outreachend bereiken van personen met gezondheidsuitdagingen in een welzijns- of zorgsetting' (6.000 keuro VAK en 0 keuro VEK)
- Tot slot diende 1.195 keuro vereffend te worden voor engagementen uit voorgaande jaren

Er was dus een onderbenutting van 1.205 keuro of 7,5% VAK en 4.173 keuro of 38,5% VEK. De VAK onderbenutting benutting situeert zich -proportioneel gezien- het sterkst op de uitgaven in het kader van het Actieplan Werkbaar Werk, waar 1.220 keuro VAK niet benut werd. De VEK-onderbenutting was -proportioneel gezien- het hoogst op de middelen voorzien voor diverse acties Focus op Talent. Dit is te wijten aan het feit dat op deze middelen meerder vastleggingen gebeurden op het einde van het jaar, waartegenover geen of weinig aanrekening in 2023 stond (zie boven).

4. ISE THEMA-OVERSCHRIJDEND

4.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement is flankerend/ondersteunend in functie van de drie hoger geformuleerde overkoepelende doelstellingen (zie hoger³⁸).

4.2 Operationele doelstellingen

OD 10: Het werkgelegenheidsbeleid onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten en de uitvoering van de digibanken

Data en wetenschappelijke inzichten

De Vlaamse overheid hecht groot belang aan de wetenschappelijke onderbouwing van het gevoerde arbeidsmarktbeleid. Via de uitbesteding van wetenschappelijk onderzoek wordt verholpen aan de lacunes in de kennis over de werking van de Vlaamse arbeidsmarkt en het gevoerde beleid.

- De **kennisagenda Werk en Sociale Economie** geeft richting aan de kennis- en onderzoeksactiviteiten en de onderzoekplanning van het Departement Werk en Sociale Economie. Ze legt de inhoudelijke structuur vast op basis van zes kennisdomeinen: governance, welzijn en organisatie, leren, economie, inclusieve samenleving en omgeving. Ook in 2023 maakte DWSE een jaaroverzicht en werden actuele inzichten rond de thema's werk en sociale economie op de website van het kennisplatform gedeeld. Het Departement lanceerde een onderzoekopdracht om het kennisbeleid extern door te lichten richting een nieuwe kennisagenda en de positionering daarin van enkele instrumenten (Steunpunt, intern onderzoek, extern onderzoek).
- Ter versterking van de **evaluatiecapaciteit en -cultuur** van het beleid en het Departement WSE werkte DWSE een nieuw evaluatieplan en -kader voor het ESF+ operationeel programma uit en maakte werk van een departementaal

---

³⁸ 2. Overkoepelende strategische doelstellingen

kader en - strategie voor het programmeren en uitvoeren van beleidsevaluatie-onderzoek. Daarnaast lieten we evaluaties uitvoeren, o.a. in het kader van VIONA, RRF, ESF, ...

- In uitvoering van het meerjarenprogramma 2021-2025 lopen de werkzaamheden van het Steunpunt Werk. Via een addendum aan de beheersovereenkomst wordt vanuit het steunpunt ook verder ingezet op de ontwikkeling van Geïntegreerd Arbeidsmarktmodel op competentieniveau (zie ook hoger³⁹).

Samen met het Steunpunt houden we de vinger stevig aan de pols van de arbeidsmarkt. Naast de volgehouden inspanningen van het Departement WSE op het vlak van **arbeidsmarktmonitoring** (werkzaamheids-, conjunctuur- en structurele beleidsmonitors, trendrapport 2023, uitbreiding dashboard levenslang leren), leverde DWSE ook wetenschappelijke onderbouwing (zoals simulaties en ramingen voor de uitdoof van de doelgroepverminderingen voor jongeren en ouderen of de uitbreiding van de jobbonus). DWSE werkte ook aan een roadmap om die ramingen en simulaties structureler in te bedden in de organisatie van DWSE. In december 2023 organiseerde het Departement (i.s.m. het Steunpunt Werk) opnieuw een arbeidsmarktcongres om alle outputs te valoriseren naar de wereld van onderzoek en beleid.

Daarnaast hebben we in 2023 stappen vooruit gezet op het vlak van de **data-uitwisseling met de federale overheid**. Eind 2023 stemde het IMC Werk in met het voorstel van Vlaanderen om een samenwerkingsakkoord te sluiten over een betere data-uitwisseling.

- Het **nieuwe werkgelegenheidsakkoord ("Iedereen nodig, Iedereen mee")** bevat tenslotte een aantal onderzoeksvragen zoals o.a. onderzoek naar progressieve werkhervatting,... waarvoor beroep zal gedaan worden op de onderzoekswereld. Zo vond een verkennend onderzoek plaats rond de retentiepremie (zie hoger⁴⁰) en rond de mogelijkheden van een verruimde toepassing van progressieve werkhervatting.

Digibanken

In het kader van het Vlaamse relanceplan worden lokale partnerschappen ondersteund die tot doel hebben om het risico te verminderen op digitale uitsluiting bij volwassen personen met (risico op) een digitale achterstand. Deze partnerschappen worden als **digibanken** verenigd met een gezamenlijke doelgerichte strategie. Digibanken helpen het risico op digitale uitsluiting bij kwetsbare groepen te verkleinen via drie doelstellingen:

- gelijke toegang tot digitale technologie door het voorwaardelijk beschikbaar stellen van laptops, schermen en andere hardware (bijvoorbeeld via een uitleendienst),
- via opleiding en kennisdeling digitale vaardigheden versterken, zowel persoonlijke vaardigheden als technische vaardigheden (bijvoorbeeld het herstel van IT-materiaal), en
- via begeleiding zorgen voor een verbeterde digitale toegang tot essentiële diensten (bijvoorbeeld digitale dienstverlening vanuit de Vlaamse overheid, tax-on-web, ...).

---

³⁹ OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen – 'In kaart brengen van de uitdagingen'

⁴⁰ OD 8: Transitie en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen – 'In kaart brengen van de uitdagingen'

In 2023 zijn alle 54 goedgekeurde digibankprojecten operationeel. De ondersteuning van de projecten werd verzekerd via (regionale) lerende netwerken en procesbegeleiding.

Aanvullend startte in 2023 de onderzoeksoopdracht naar de impactmeting van het gehele project digibanken. Zowel in de ondersteuning als voor de onderzoeksoopdracht is er nauwe samenwerking en afstemming met de andere Vlaamse digitaliseringsprojecten, zoals Iedereen Digitaal, en thematische werkgroepen (vb. Mediawijs), met oog op een maximale impact en kennisdeling. De digibanken werden in 2023 in de kijker gezet via een grootschalige mediacampagne en een opendeurdag. Uit de resultaten van de effectiviteitsmeting blijkt dat de campagne zeer goed gescoord heeft en een breed bereik had. Gelet op het belang van de herhaling van de boodschap, de succesvolle resultaten van de campagne in 2023, de blijvende risico's naar digitale uitsluiting bij burgers, en de meerwaarde en laagdrempeligheid van de digibanken in deze strijd, zal de campagne in 2024 herhaald worden. Daarnaast konden de digibankprojecten deelnemen aan een oproep voor een verlenging tot medio 2026.

OD 11: Het werkgelegenheidsbeleid versterken met Europese fondsen⁴¹

- Ook via ESF-projecten pakken we op een innovatieve manier uitdagingen op de arbeidsmarkt aan. In de projecten is resultaatsgerichtheid, continuïteit, ook op financieel vlak, en uitrol van succesvolle projecten in concrete beleidsmaatregelen het uitgangspunt. Naast het ondersteunen en versterken van bestaande initiatieven zet het ESF-programma ook middelen in om vernieuwing op de arbeidsmarkt te stimuleren. Europa WSE bevordert daarnaast het uitwisselen en leren over de grenzen heen via de transnationale oproepen.
- De afdeling Europa WSE binnen het DWSE startte in 2023 het **nieuwe ESF+programma** op, met een goedkeuring van het Beheers- en controlesysteem door de Audit Autoriteit. Europa WSE lanceerde onmiddellijk een eerste aantal oproepen vanuit dit nieuwe ESF+programma. Het gaat om de oproep Limburg transitieregio, de oproep Leergoesting, de oproep Lokale Partnerschappen, de oproep sociale inclusie in Brussel, de oproep Inclusieve Werkvloeren, de oproepen Dienstverlening Detentie en Netwerkorganisaties Detentie en de oproep leerecosystemen. Met al deze oproepen en de bijhorende goedgekeurde projecten, is het nieuwe programma stevig uit de startblokken geschoten. Vanuit het RRF werd ook de oproep Competentiechecks gelanceerd en gingen de projecten van start. Ook vanuit het AMIF-programma werd een oproep gelanceerd in verband met de 4de pijler (inburgering).
- Bovenstaande oproepen kwamen tot stand op basis van input uit een groot aantal **evaluatiestudies**. Onder meer vanuit geleerde lessen op basis van de ervaring met de "Opleiding van de toekomst" werd ook een aanpak uitgewerkt voor Intersectorale Partnerschappen voor competentieversterking, gericht op de grote competentie-uitdagingen van de toekomst.
- Alle acties die met REACT-EU-middelen werden gefinancierd, liepen eind 2023 af. In 2023 ging het nog om de oproepen Stagebonus, REACT-EU maatregelen VDAB Werkgelegenheidsakkoord, Opleidingen van de toekomst, VDAB

---

⁴¹ Zie ook begroting: JB0-9JDBTAD-OW, JB0-1JDB2AD-IS, JB0-1JDB2AD-WT, JB0-1JDB4AD-WT, p.87 en volgende.

Intermediaire Instantie REACT EU, Opstart Gemeenschapdienst lokale besturen, REACT-EU maatregelen VDAB Oekraïne-crisis, REACT-EU Maatregelen DWSE Oekraïne-crisis en Technische Bijstand REACT EU. In het vierde kwartaal van 2023 werd de **evaluatie van REACT-EU** opgestart. De opdracht werd gegund aan IDEA Consult. Een eerste deelrapport voor de evaluatie van de oproep Opleidingen van de Toekomst wordt begin 2024 opgeleverd. Eind '24 zal de bredere evaluatie van de acties die met REACT-EU middelen worden gefinancierd, afgerond worden.

- Tenslotte werd in 2023 het **closure plan** uitgewerkt om het oude ESF-programma tijdig af te sluiten in 2024.

OD 12: De dienstverlening vanuit de overheid performant en klantgericht uitbouwen

We mikken op een gezonde, slanke, efficiënte en krachtige overheid die de hand reikt naar partners in de samenleving om problemen aan te pakken. We beogen daarbij een 'state of the art'-dienstverlening aan de burger, maximaal digitaal en met zo weinig mogelijk (papier) administratie. We grijpen het momentum aan om een digitale transformatie van de overheidsdienstverlening te realiseren. We hebben daarbij bijzondere aandacht voor de mensen die nog niet mee zijn met de digitale trein.

VDAB

- Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 voorzag in een uitbreiding van de rol van VDAB tot **centrale, data-gedreven en resultaatgerichte werkzaamheden en loopbaanregisseur** van het volledige activeringsbeleid. Het wijzigingsdecreet dat de nieuwe rollen van VDAB introduceert in het oprichtingsdecreet, werd in 2020 goedgekeurd. Via verdiepingsdecreten heeft VDAB stap voor stap voorzien in verdere concretisering en afbakening van deze regisseursrollen. In 2021 werd hierin een eerste belangrijke stap gezet met een eerste verdiepingsdecreet dat begin 2022 in werking is getreden. In 2023 heeft VDAB een **tweede verdiepingsdecreet** uitgewerkt. Dit wijzigingsdecreet concretiseert de nieuwe rol 'loopbaanregisseur' van VDAB en creëert zo verruimde mogelijkheden voor dataverzameling en data-uitwisseling met partners over de loopbaan van burgers. Daarnaast zijn er ook een aantal aanpassingen over het gebruik van persoonsgegevens en het elektronisch platform, om ook op die manier de mogelijkheden voor VDAB te verruimen om loopbaandata in te zetten. Het decreet werd op 20 maart 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.
- Om de ambitieuze opdrachten te kunnen aanpakken, doet VDAB als regisseur beroep op een breed **netwerk aan (gespecialiseerde) partners** om zo een maximale hefboomwerking te garanderen. De verruimde ambitie noodzaakt immers tot verschuivingen, afbakeningen en de bewuste afweging tussen wat VDAB zelf uitvoert en wat VDAB als regisseur opneemt. VDAB koos ervoor om het aandeel van taken in regie en samenwerking gaandeweg te versterken. Om dit mogelijk te maken werkte VDAB in 2023 verder aan de harmonisering van partnerbeheerprocessen en de digitalisering van het partnermanagement.

- Naar aanleiding van een audit van het Rekenhof over het uitbestedingsbeleid bij VDAB (auditrapport mei 2021), werd in juni 2021 een **actieplan 'VDAB als regisseur'** opgesteld. VDAB wil via een slagkrachtige en resultaatgerichte aanpak aantoonbare vooruitgang boeken met lopende en voorziene acties, en bijkomende acties opzetten van 2021 tot 2024. Het geheel aan acties, 21 in totaal, is gericht op een vijftal kritieke succesfactoren voor het toekomstige uitbestedingsbeleid:
  - een strategisch kader dat invulling geeft aan de regierollen toebedeeld vanuit de Vlaamse Regering;
  - een aanpak voor het plannen van uitbestedingen op middellange termijn;
  - het beheersbaar houden van het operationaliseren van het uitbestedingsbeleid;
  - een geïntegreerd data- en informatiebeheer voor opvolging;
  - het verzekeren van een klantgerichte en juridisch sluitende samenwerking met partnerorganisaties op alle niveaus.
 Tot op heden zijn 19 van de 21 acties binnen het actieplan uitgevoerd. In bijlage XII ('overzicht van de aanbevelingen van het Rekenhof') wordt een overzicht geboden van de realisaties in het voorbije jaar.

- In de loop van 2023 werd van start gegaan met een externe onderzoeksopdracht '**De rol van VDAB op de arbeidsmarkt van de toekomst**'. Het onderzoek kwam er op mijn vraag. De doelstelling van het onderzoek was om een antwoord te bieden op volgende vragen:
  - Wat is de toekomstige rol van VDAB in samenspel met andere actoren op de arbeidsmarkt en hoe kan een optimale dienstverlening geboden worden?
  - Wat is er prioritair binnen de kernopdrachten, wat mogen we van VDAB verwachten en welke scenario's kunnen worden ontwikkeld voor de kernopdracht?
  - Hoe kan VDAB zich optimaal organiseren om wendbaar en consistent in te spelen op de behoeften van de toekomstige arbeidsmarkt?
 In het voorjaar van 2024 werd het finale rapport opgeleverd, zodat VDAB met de aanbevelingen aan de slag kan gaan om de organisatie verder future proof te maken.

Departement WSE⁴²

Digitalisering

- Het Departement WSE investeerde ook in 2023 in de **digitalisering** van haar dienstverlening en een **datagedreven werking**. We zetten verdere stappen richting de consolidatie van het landschap en de modernisering van de toepassingen m.b.v. de Vlaamse bouwstenen. Naast de verdere uitbouw van bestaande toepassingen ontwikkelden we digitale loketten ter ondersteuning van **nieuwe maatregelen**, zoals de Jobbonus Plus voor zelfstandigen, Individueel Maatwerk en de nieuwe incentive kwalificerend werkpleklers. We breidden het uniek loket voor de single permit en het **WSE-loket**⁴³ ter verbetering van de dienstverlening naar onze doelgroepen uit en zorgen voor gepersonaliseerde rapporten en/of visualisaties. We bouwden verder aan een **CRM-systeem** dat de organisatie ondersteunt bij het beheren en stroomlijnen van klantencontacten en een breed scala aan actiegerichte

⁴² Zie ook begroting: onder JB0-1JAB2ZZ-WT, dat alle werkingskredieten van DWSE omvat, waaronder de IT-middelen, p.142 en volgende.

⁴³ Deze actie kadert binnen het RRF.

inzichten biedt. Tenslotte investeerden we in het delen en hergebruik van onze data via het **open data**-portaal en de website van Steunpunt Werk.

Samenvoeging beleidsdomeinen EWI, WSE en LV

- De **beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie, Werk en Sociale Economie en Landbouw en Visserij worden samengevoegd tot één economische cluster**. Eind 2022 bekrachtigde de Vlaamse Regering de fusie van de beleidsdomeinen met ingang op 1 januari 2024. Daarenboven besliste de Vlaamse Regering om de departementen EWI en WSE te fusioneren op 1 januari 2025.

Om de fusie in goede banen te leiden, werd in 2023 gestart met het leggen van de basis voor een degelijk transitieproces, in afstemming met het beleidsdomein EWI. In de voorbereiding wordt gekeken naar het legistieke, het organisatorische, het personeelsmatige en het communicatie-aspect. Met de opstart van de transitie vond in 2023 een eerste toenadering plaats voor wat betreft de algemene, ondersteunende diensten (financiën, IT, communicatie en personeel, planning en controle).

De **fusie van de beleidsdomeinen EWI, L&V en WSE werd op 1/1/2024 gerealiseerd**. In 2023 werd dit voorbereid, zowel begrotingstechnisch als legistiek en werd ook de transitieoefening richting een gefusioneerd Departement (vanaf 1/1/2025) opgestart.

Europees voorzitterschap en OESO Skills Summit

De voorbereidingen voor het **Belgisch voorzitterschap van de EU** kwamen in 2023 op kruissnelheid. Het Departement WSE zette zijn schouders onder verschillende conferenties (rond Sociale Economie, rond levenslang leren, ...). Er werd ook actief bijgedragen aan conferenties van andere beleidsdomeinen of overheden die tijdens het Belgisch voorzitterschap plaatsvinden. Zo werd een sessie uitgewerkt over de digibanken tijdens het event Digitale Inclusie van de POD Maatschappelijke Integratie (maart 2024) en kregen de hubs Circulair Werk(t) een plaats tijdens het evenement rond circulaire economie (april 2024).

In 2023 werden ook de nodige inhoudelijke en praktische voorbereidingen getroffen voor de **OESO Skills Summit**, die Vlaanderen begin 2024 samen met de andere gewesten en gemeenschappen organiseerde.

Asymmetrisch beleid

In het kader van de interrelatie tussen het federale en regionale niveau stond in 2023 de **asymmetrische samenwerking** op de agenda. In kader hiervan kwamen onder andere het dossier rond de alignering van de verschillende outplacementstelsels, de aangepaste beschikbaarheid en een voorstel van regelgeving rond vrijwilligerswerk op tafel van het interfederaal platform.

4.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

THEMA-OVERSCHRIJDEND, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	32.812	39.864	21.331	42.492	71.396	45.690
Toe-lagen IS	546	3.630	7.486	546	1.512	1.327
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	33.358	43.494	28.817	43.038	72.908	47.017

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'Thema-overschrijdend' bevinden zich zeven uitgavenartikelen.

Eén artikel heeft betrekking op de **ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid**. Het betreft hier voornamelijk onderzoeksactiviteiten. Een ander begrotingsartikel betreft een interne stroom naar de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Drie begrotingsartikelen hebben betrekking op de budgetten van het **Europees Sociaal Fonds (ESF)**: het WT-artikel, het artikel dat de middelen bevat die EU WSE uitbetaalt aan instanties die deel uitmaken van de consolidatiekring van de Vlaamse Overheid (de interne stromen) en tot slot het begrotingsfonds van ESF.

Met betrekking tot het **Asiel-, Migratie en Integratie Fonds (AMIF)** is er een apart begrotingsartikel dat de kredieten voor de Vlaamse cofinanciering voor projecten van het Fonds voor AMIF onder het OP 2021-2027 bevat.

Onder paragraaf 4.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Het decretaal budget bij BA 2023 bedroeg voor het ISE 'Thema-overschrijdend' 33.358 keuro VAK en 43.038 keuro VEK. Het jaarbudget lag echter hoger, nl. op 43.494 keuro VAK en 72.908 VEK. Dit zou in principe een toename betekenen met 10.136 keuro VAK en 29.870 keuro VEK.

Die toename lijkt vooral toe te schrijven aan de WT-artikels: een toename van

7.052 keuro VAK en 28.904 keuro VEK. We mogen daarbij echter niet uit het oog verliezen dat ook het begrotingsfonds van EU WSE deel uitmaakt van deze categorie, wat zorgt voor een ietwat vertekend beeld.

Voor de gewone WT-artikels: 'Ondersteuning tewerkstellingsbeleid' en het gewone AMIF-begrotingsartikel bedraagt de stijging immers respectievelijk 0 keuro VAK en 354 keuro VEK (JB0-1JDB2AA-WT) en 1.449 keuro VEK en 278 keuro VAK (JB0-1JDB2AH-WT).

Voor het gewone ESF-begrotingsartikel (JB0-1JDB2AD-WT) is er een stijging van 8.053 keuro VEK. De VEK-toename is het gevolg van enkele herverdelingen vanuit de middelen voor de aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden (JB0-1JDB2CH-WT) en van het Agentschap Binnenlands Bestuur (SJ0-1SFC2DA-WT). De herverdeling vanuit de middelen voor aanwervingsincentives dienden om een VEK-tekort op de gewone ESF/AMIF-projecten op te vangen, als gevolg van de toepassing van de realisatiegraad van 75% bij de raming van de VEK-kredieten bij begrotingsronde. Deze afgesproken benuttingsgraad lijkt niet langer van toepassing.

Daarnaast was er een trekking van VEK-middelen uit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR) voor de oproep E-leren (VV 128) en de actie Competentiechecks in Vlaamse ondernemingen (C2) (VV 018).

Langs VAK-zijde is er een daling van 3.084 keuro buiten begrotingsronde als gevolg van twee flexibele herverdelingen, samen goed voor 2.924 keuro, naar het IS-artikel van ESF (JB0-1JDB2AD-IS) en een herverdeling van 160 keuro naar het toelage-artikel van de SERV (JB0-1JDB2AY-IS).

De zogenaamde stijging op het begrotingsfonds (JB0-1JDB4AD-WT), zou dan 8.687 keuro VAK en 20.219 keuro VEK bedragen.

Alleen bevat kolom '1e BA' bij het begrotingsfonds het bedrag dat bij BO/BA 2023 geraamd werd aan uitgaven op het begrotingsfonds in 2023, terwijl kolom '1e BA-JR' de som bevat van het overgedragen saldo op het begrotingsfonds en de aangroei van het budget in het begrotingsfonds in 2023 ten gevolge van -aan het begrotingsfonds toegewezen- ontvangsten in 2023. De delta tussen beide bedragen kan men echter niet echt zien als een toename van het beschikbaar Budget.

De stijging met 3.084 keuro VAK en 1.046 keuro VEK op de IS-artikels voor enerzijds de uitbetaling van de toelages aan de SERV en anderzijds voor de uitbetalingen van ESF- of AMIF-subsidies (oude OP) aan organisaties die deel uitmaken van de Vlaamse consolidatiekring, is vooral toe te schrijven aan de middelen die via herverdeling buiten begrotingsronde werden toegevoegd aan het IS-artikel voor ESF/AMIF projecten.

Ook voor wat betreft de uitvoeringscijfers kolom 'BU' zorgt het begrotingsfonds voor een vertekend beeld. Bij een begrotingsfonds is het immers niet de bedoeling een realisatiegraad van 100% te halen, aangezien de kredieten kunnen overgedragen worden van het ene jaar naar het volgende jaar en dus kunnen cumuleren. Het is dus niet per se de bedoeling om in jaar X al het budget uit het begrotingsfonds op te maken.

Als we het begrotingsfonds buiten beschouwing laten, bedraagt de realisatiegraad voor wat betreft het VAK op deze ISE 115%. Voor het VEK bedraagt dit 95%. Dit is mogelijk omdat er anomalieën geboekt werden op het begrotingsartikel van EU WSE dat de interne stromen bevat (JB0-1JDB2AD-IS) en op het begrotingsartikel van AMIF (JB0-1JDB2AH-WT).

4.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

4.3.1.1 Ontvangsten

JB0-9JDBAAE-OW – ONTVANGSTEN ADMINISTRATIEVE GELDBOETEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel voorziet ontvangsten in het kader van de administratieve geldboeten. Het team Regulering en Administratieve Geldboeten legt – op basis van het Inspectiedecreet administratieve geldboeten – boetes op aan ondernemingen waar inbreuken vastgesteld werden op de Vlaamse regelgeving, maar waarvoor het openbaar ministerie heeft laten weten geen strafrechtelijke vervolging in te stellen (hoofdzakelijk economische migratie, dienstencheques, bemiddeling en taaldecreet).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	620	0	0
BU	1.008	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werden er vorderingen verwacht ten belope van 954 keuro. Op basis van het gemiddeld effectieve realisatiepercentage van de periode 2018-2020 werd een ontvangst geraamd van 620 keuro.

De uitvoering 2023 bedroeg 1.008 keuro en lag dus hoger dan de raming. De afwijking (+388 keuro) wordt vooral veroorzaakt door een verschillende interpretatie. Het uitvoeringscijfer houdt rekening met alle vorderingen terwijl er bij BA/BO 2023 geraamd werd welk bedrag aan vorderingen er kasmatig zou worden geïnd in 2023. In 2023 lag het aantal dossiers dat tot een administratieve geldboete leidde op hetzelfde niveau als in 2022. Het gemiddeld boetebedrag steeg wel doordat in een aantal dossiers uitzonderlijk hoge boetes opgelegd werden. Zo werd in het kader van een VOV-dossier een boete van 46 keuro uitgeschreven en leidden enkele samenhangende migratiedossiers omwille van het grote aantal betrokken werknemers tot een boete van in totaal 40 keuro.

De waardeverminderingen bedroegen -190 keuro en worden aangerekend op het begrotingsartikel JB0-9JDBAAE-WT. Deze worden niet begroot op het ontvangstenartikel (JB0-9JDBAAE-OW).

JB0-9JDBAAE-WT – ONTVANGSTEN ADMINISTRATIEVE GELDBOETEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt om waardeverminderingen op ontvangsten te boeken m.b.t. de administratieve geldboeten.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	-190	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zie ontvangstenartikel JB0-9JDBAAE-OW.

JB0-9JDBAAF-OW – ONTVANGSTEN MET BETREKKING TOT MAATREGELEN WERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de bedragen die het Departement WSE ontvangt als gevolg van de terugvorderingen die gebeuren voor diverse van haar beleidsmaatregelen. De redenen voor de terugvorderingen kunnen uiteenlopen. De rode draad is echter dat begunstigen onterecht een subsidie, premie ontvangen hebben of niet het juiste bedrag. De vorderingen hebben vooral betrekking op volgende maatregelen:

- de aanmoedigingspremies,
- het zorgkrediet,
- Vlaamse ondersteuningspremie
- Vlaams opleidingsverlof,
- DAC en GESCO's.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	755	0	0
BU	1.447	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werd een totale ontvangst begroot van 755 keuro. In realiteit liepen de ontvangsten op tot 1.447 keuro.

De gerealiseerde ontvangst voor de Vlaamse Ondersteuningspremie bedroeg 484 keuro en lag een eind lager dan in 2022 (885 keuro). Voor het Vlaams Opleidingsverlof bedroeg de werkelijke ontvangst 372 keuro (180 keuro in 2022), voor zorgkrediet 115 keuro (108 keuro in 2022) en voor aanmoedigingspremies inclusief landingsbanen 260 keuro (96 keuro in 2022).

Voor het overige werden nog kleine bedragen voor een totaal van 24 keuro teruggevorderd voor maatregelen als transitiepremie, jongerenbonus, jobbonusPLUS, DAC, GESCO en aanwervingsincentives voor langdurig werkzoekenden.

Naar aanleiding van de globale eindafrekening met betrekking tot de papieren opleidingscheques in het kader van het contract met Edenred (toen nog Accor) dat afliep op 31 augustus 2020 werd een éénmalige ontvangst gerealiseerd van 185 keuro. Deze ontvangst was niet voorzien in de begroting.

De waardeverminderingen bedroegen -52 keuro en worden aangerekend op het begrotingsartikel JB0-9JDBAAF-WT. Deze worden niet begroot op het ontvangstenartikel (JB0-9JDBAAF-OW).

JB0-9JDBAAF-WT – ONTVANGSTEN MET BETREKKING TOT MAATREGELEN WERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt om waardeverminderingen op ontvangsten te boeken m.b.t. de maatregelen werk.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	-52	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Zie ontvangstenartikel JB0-9JDBAAF-OW.

JB0-9JDBTAD-OW – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 11 'Het werkgelegenheidsbeleid versterken met ESF-middelen'. Het bevat de vorderingen aan Vlaamse cofinanciering bij tussentijdse of eindafrekening van projecten die plaatsvinden in het kader van het ESF-programma.

Dit begrotingsartikel spijst aan uitgavenzijde begrotingsartikel JB0-1JDB4AD-WT, het ESF-begrotingsfonds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	1.000	0
BU	0	51	0

Inhoudelijke toelichting:

Voor 2023 werden terugvorderingen geraamd ten belope van 1.000 keuro. Deze raming was gebaseerd op de realisaties van de vorige jaren (2019: 1.235 keuro, 2020: 627 keuro, 2021: 904 keuro, 2022: 296 keuro)

Voor 2023 bedroegen de effectieve vorderingen echter slechts 51 keuro.

De terugvorderingen aan Vlaamse Cofinanciering bij tussentijdse of eindafrekening is geen constant gegeven. Het ene jaar dient er meer teruggevorderd te worden dan het andere.

Aangezien er toch indicaties zijn van een neerwaartse tendens in de ontvangsten op dit begrotingsartikel, werd bij BO 2024 de geraamde ontvangst naar beneden bijgesteld tot 500 keuro.

Mogelijke oorzaken voor een lage ontvangst in 2023 zijn:

Voor de ESF-projecten wordt met veel tussentijdse rapporteringen gewerkt. Als er te veel voorschot werd uitbetaald, wordt het tegoed doorgeschoven naar de volgende rapportperiode (en wordt daarvoor minder volgend voorschot toegekend). Pas bij eindrapportering worden te veel betaalde middelen teruggevorderd. Deze eindrapporteringen zullen in 2024 behandeld worden. Het is dus mogelijk dat er in 2024 daardoor meer terugvorderingen zullen zijn.

Daarnaast worden er door tweedelijnscontrole door de Vlaamse Sociale Inspectie ook minder schrappingen vastgesteld dan een aantal jaar geleden, dit door verstrengde eerstelijnscontroles door Europa WSE. Ook hierdoor gebeuren er minder terugvorderingen. Bovendien geldt ook hier de werkwijze van het doorschuiven bij tussentijdse rapportering.

De waardeverminderingen bedroegen -107 keuro. Deze waardeverminderingen worden niet begroot.

JB0-9JDBTAD-WT – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt om waardeverminderingen op ontvangsten te boeken m.b.t. het Europees Sociaal Fonds.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	0	-107	0

Inhoudelijke toelichting:

Zie ontvangstenartikel JB0-9JDBTAD-OW.

4.3.1.2 Uitgaven

JB0-1JDB2AA-WT – ONDERSTEUNING TEWERKSTELLINGSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel, gelinkt aan de operationele doelstelling 10: 'Het werkgelegenheidsbeleid onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten en de uitvoering van de digibanken', omvat de kredieten voor

- het uitvoeren van studies en onderzoeken (o.m. het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma) m.i.v. de Vlaamse deelname aan de onderzoeksopdracht 'Vlaamse implementatie van de tweede cyclus (2018-2024) van PIAAC' (Programme for the International Assessment of Adult Competences),
- de financiering van het Steunpunt Werk (meerjarenprogramma 2021-2025) en het addendum bij de beheersovereenkomst van het Steunpunt voor de ontwikkeling van een geïntegreerd arbeidsmarktprojectiemodel op competentieniveau,
- en tot slot de deelname aan het LEED (Local Employment and Economic Development)-programma van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.312	1.312	1.226	1.665	2.019	1.947

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet voor 2023 bedraagt 1.312 keuro VAK en 1.665 keuro VEK.

Buiten de begrotingsronde nam het VEK-krediet toe met 354 keuro door een kredietherschikking (december) vanuit de middelen voor de ondersteuningsmaatregelen sociale economie en duurzaam en sociaal ondernemerschap (JB0-1JEB2GA-WT) Deze kredietherschikking had tot doel de vereffening van een aantal studies en onderzoeken in 2023 mogelijk te maken.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 1.226 keuro VAK of 93,4% van het beschikbare VAK-krediet. Het VAK-budget werd aangewend voor:

- Jaarlijkse vergoeding aan het Steunpunt Werk (750 keuro)
- Uitvoering van studieopdrachten en onderzoek (392 keuro)
  - o VIONA: O&O-opdracht De integrale kijk op bereikbaarheid toegepast op de Vlaamse arbeidsmarkt (Universiteit Antwerpen)(135 keuro)
  - o Strategische evaluatie en evaluatie van de sectorconvenants (Idea Consult)(160 keuro)
  - o Evaluatie van het kennisbeleid van het Departement Werk en Sociale Economie (95 keuro)
  - o Netwerk- en actoranalyse van het 'werkbaar werk'-actorenlandschap rond KMO's in Vlaanderen - verhoging (2 keuro)
- Vlaamse implementatie van de tweede cyclus van PIAAC (2018-2023)" - Luik dataverzameling (36 keuro)
- Kosten voor livestream Vlaams Arbeidsmarktcongres (25 keuro)
- Deelname aan het LEED-programma van de OESO (23 keuro)

De VEK-uitvoering bedraagt 1.947 keuro of 96,4% van het beschikbare VEK-krediet. Tegenover de 1.226 keuro die vastgelegd werd in 2023, vonden vereffeningen plaats ten belope van 843 keuro of 68,7%. De drie onderzoeken die vastgelegd werden in 2023 werden laat op het jaar vastgelegd, waardoor er quasi geen vereffening tegenover stond. 1.104 keuro werd vereffend op lopende engagementen uit voorgaande jaren.

JB0-1JDB2AD-IS – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 11 'Het werkgelegenheidsbeleid versterken met ESF-middelen'. Hierop worden de kredieten voorzien voor de Vlaamse cofinanciering, bestemd voor ESF-projecten waarvan de eindbegunstigden deel uitmaken van de Vlaamse consolidatiekring.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	2.924	6.792	0	806	679

Inhoudelijke toelichting:

Aangezien de partijen die intekenen op de oproepen pas doorheen het jaar bekend worden, is het bij begrotingsopmaak of begrotingsaanpassing nog niet geweten welk bedrag exact moet voorzien worden op begrotingsartikel JB0-1JDB2AD-IS. Bijgevolg staat zowel het VAK als VEK in de kolom 2de BA op 0. Zodra er in de loop van het jaar wel duidelijkheid is over de begunstigden, worden de corresponderende budgetten voorzien via kredietoverdrachten buiten begrotingsronde naar bovenstaand begrotingsartikel. De nodige middelen worden overgezet vanuit JB0-1JDB2AD-WT. We beroepen ons hierbij op de mogelijkheid van een flexibele herverdeling, zoals voorzien in het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 ter uitvoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.

In 2023 werden twee VAK-herverdelingen uitgevoerd. Een eerste herverdeling vond plaats in de maand juli ten belope van 391 keuro VAK voor verlengingen in het kader van de oproep Lokale Netwerkgorganisatie voor gevangenen.

Een tweede kredietherschikking ten belope van 2.533 keuro VAK vond plaats in de maand december voor:

- nog bijkomende verlengingen in het kader van de oproep Lokale Netwerkgorganisatie voor gevangenen (40 keuro)
- een nieuwe vastlegging voor het Agentschap Justitie en Handhaving dat het administratief promoterschap op zich nam voor het nieuwe project Lokale Netwerkgorganisatie voor gevangenen (herhaling) (1.506 keuro)
- de nieuwe oproep 'Limburgse inclusieve arbeidsmarkt' (987 keuro)

In de loop van 2023 werd een nieuw boekhoudschema uitgewerkt in overleg met het departement Financiën en begroting voor de vastlegging en vereffening van overheidsopdrachten gefinancierd met ESF-middelen en dit om tegemoet te komen aan de verscherpte vereisten van Europa. Als onderdeel van deze nieuwe boekingsmethodiek werd eind 2023 een anomalie geboekt op dit begrotingsartikel ten belope van 3.937 keuro voor de overheidsopdracht 'Leergoesting'. Het betreft hier een opdracht voor begeleiding van Vlaamse KMO's in het optimaliseren van leeractiviteiten en leerklimaat.

De herverdelingen en de anomalie waren samen goed voor 6.861 keuro VAK op dit begrotingsartikel, waarvan 6.792 keuro of 99% daadwerkelijk besteed werd.

Aan VEK-zijde vond er december 2023 één kredietherschikking plaats van 806 keuro. Deze kredietherschikking werd doorgevoerd met het oog op het budget dat op de overlopende rekening 2023 diende geplaatst te worden voor dit begrotingsartikel. Het benodigd bedrag werd genomen op de AWI-middelen JB0-1JDB2CH-WT. Op deze 806 keuro werd uiteindelijk 679 keuro uitgegeven (84%).

JB0-1JDB2AD-WT – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 11 'Het werkgelegenheidsbeleid versterken met Europese fondsen'. Via ESF-projecten willen we op een innovatieve manier uitdagingen op de arbeidsmarkt aanpakken. Daarnaast bevordert ESF ook het uitwisselen en leren over de grenzen heen via transnationale oproepen.

In 2023 gaf dit begrotingsartikel uitvoering aan het nieuwe ESF+ operationeel programma (OP) 2021-2027, door middel van Vlaamse cofinanciering. Dit nieuwe OP zal zich focussen op de volgende prioriteiten:

- het versterken van de toegang tot de arbeidsmarkt
- levenslang leren
- actieve inclusie
- werkbare jobs
- inclusief ondernemen en sociale innovatie

Het oude OP 2014-2021 liep in 2022 en 2023 samen met de uitvoering van het nieuwe OP 2021-2027. De projecten binnen het oude OP konden immers doorlopen tot eind 2023.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	20.598	17.514	17.469	27.114	35.167	33.425

Inhoudelijke toelichting:

Het bij BA 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 20.598 keuro VAK en 27.114 keuro VEK.

Er werden in de loop van 2023 verschillende herverdelingen buiten begrotingsronde doorgevoerd, waardoor het VAK afnam met 3.084 keuro en het VEK met 8.053 keuro toenam:

VAK

- o 2.924 keuro VAK werd via twee flexibele herverdelingen herschikt naar het IS-artikel van ESF (JB0-1JDB2AD-IS). Dit voor ESF-projecten waarvan de begunstigden deel uitmaken van de consolidatiekring Vlaamse Overheid. Zie ook inhoudelijke toelichting bij JB0-1JDB2AD-IS.
- o 160 keuro VAK werd herverdeeld naar het toelage-artikel van de SERV (JB0-1JDB2AY-IS). Deze middelen dienden enerzijds om (éénmalig) de loonkosteninflatie van de 3 intersectorale adviseurs in dienst van de SERV op te vangen voor 2023 (40 keuro) en anderzijds als projectsubsidie (120 keuro). Zie ook inhoudelijke toelichting bij JB0-1JDB2AY-IS.

VEK

- 160 keuro VEK werd herverdeeld naar het toelage-artikel van de SERV (JB0-1JDB2AY-IS). Uitleg zie hierboven.
- 140 keuro VEK werd overgezet naar dit begrotingsartikel vanuit het Agentschap Binnenlands Bestuur (SJ0-1SFC2DA-WT) met het oog op het co-financieren van aflopende projecten voor de AMIF-programmaperiode 2021-2027, waarvan de Europese middelen beheerd werden door EU WSE.
- naar aanleiding van de oefening overlopende rekening 2023 (overdrachtsperiode 2024), werd dit begrotingsartikel extra gespijsd met 3.080 keuro VEK, vanuit de AWI-middelen (JB0-1JDB2CH-WT). Het VEK-tekort dat zich voordeed op dit begrotingsartikel was toe te schrijven aan het feit dat -bij de raming van het benodigde vereffeningskrediet voor ESF tijdens begrotingsronde- een benuttingsgraad wordt toegepast van 75% (afpraak met de dienst begrotingszaken van het dept. F&B en het Rekenhof). In 2023 leek deze theoretische benuttingsgraad echter te laag ingeschat in vergelijking met de realiteit.

Relance

Het begrotingsartikel JB0-1JDB2AD-WT herbergt tot slot ook twee relancebasisallocaties: een basisallocatie voor VV128 Digitale Vaardigheden met, name de oproep E-leren en een basisallocatie voor VV018 waarbinnen de actie Competentiechecks in Vlaamse ondernemingen (C2) valt. Voor deze beide acties werden in 2023 de volgende middelen uit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR) opgevraagd via herverdelingen buiten begrotingsronde:

- 45 keuro VEK voor de VV128
- 4.948 keuro VEK voor de VV018

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 17.469 keuro VAK tegenover een beschikbaar budget van 17.514 keuro. Dit is bijna 100%. De bestedingsgraad voor wat betreft het VEK ligt iets lager: 33.425 keuro ten opzichte van een beschikbaar budget van 35.167 keuro. Dat komt neer op een bestedingsgraad van 95%.

JB0-1JDB4AD-WT – EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 11 'Het werkgelegenheidsbeleid versterken met ESF-middelen'. Het bevat het begrotingsfonds van ESF dat aan ontvangstenzijde gelinkt is aan de ontvangstenartikels JB0-9JDBTAD-OW en JB0-9JDBTAD-OI.

Op het ontvangstenartikel JB0-9JDBTAD-OW landen de terugvorderingen op de Vlaamse cofinanciering naar aanleiding van de tussentijdse of eindafrekening van ESF-projecten OP 2014-2020 en OP 2021-2027.

Daarnaast wordt dit begrotingsartikel gevoed vanuit ontvangstartikel JB0-9JDBTAD-OI, waarop de middelen staan die door het Departement van Werk en Sociale Economie teruggevorderd worden van het ESF-agentschap vzw. Het betreft hier opnieuw middelen die worden aangewend binnen het kader van het ESF+ OP 2021-2027.

Via dit begrotingsfonds kunnen de ontvangsten opnieuw worden ingezet binnen het operationeel programma 2021-2027.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	10.902	19.589	1.210	13.713	33.932	10.036

Inhoudelijke toelichting:

Bij BO/BA 2023 werd een opname van 10.902 keuro VAK en 13.713 keuro VEK uit het begrotingsfonds geraamd.

Het budget op dit begrotingsartikel bedroeg eind 2023 19.589 keuro VAK en 33.932 keuro VEK. Dit budget bestaat uit:

- 19.469 keuro VAK en 33.812 keuro VEK saldo-opbouw voorgaande jaren;
- 120 keuro VAK/VEK aan vorderingen die geïnd werden in 2023. Van dit bedrag aan vorderingen uit 2023 is 69 keuro (58%) toe te wijzen aan de vordering die gebeurde ten aanzien van het ESF-Agentschap vzw. Het resterend 51 keuro VAK/VEK bedrag komt van JB0-9JDBTAD-OW.

In realiteit lag de VAK- en VEK-uitgave veel lager dan geraamd. Ze bedroegen respectievelijk 1.210 keuro VAK en 10.036 keuro VEK. Aangezien het hier een begrotingsfonds betreft, kunnen de kredieten op dit begrotingsartikel overgedragen worden van jaar tot jaar en met andere woorden dus cumuleren. Het is hier dus niet de bedoeling om een realisatiegraad van 100% te bereiken.

Aangezien het fonds in 2023 gevoed werd met 120 keuro VAK/VEK, betekent de uitgave van 1.210 keuro VAK dat er aan VAK-zijde een intering plaatsvond op het saldo van het begrotingsfonds ten belope van 1.090 keuro. Het saldo aan VAK-zijde zakte daardoor tot 18.379 keuro.

Het begrotingsartikel JB0-1JDB4AD-WT wordt gebruikt voor vastleggingen die het beschikbare VAK krediet op het begrotingsartikel JB0-1JDB2AD-WT overschrijden. In 2023 ging het om de oproep '69 - Limburgse inclusieve arbeidsmarkt'. (looptijd 01/01/2024 - 31/12/2027).

De uitgaven aan VEK-zijde bedroegen 10.036 keuro, wat eveneens de 120 keuro waarmee het fonds gevoed werd in 2023 oversteeg. Ook aan VEK-zijde vond er dus een intering plaats, meer precies ten belope van 9.916 keuro. Hierdoor daalde het saldo aan VEK-zijde tot 23.896 keuro. De VEK-uitgaven in 2023 gebeurden in zeer beperkte mate voor oproepen die in 2023 opgestart werden. De vereffeningen betroffen hoofdzakelijk (10.177 keuro) vereffeningen op oproepen uit voorgaande jaren. Het ging o.a. om volgende oproepen: '510 - Lokale partnerschappen voor jongeren' en '523 - Duaal Leren Hoger Onderwijs - Volwassenenonderwijs bis'.

JBO-1JDB2AH-WT – AMIF 2021-2027

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 11 'Het werkgelegenheidsbeleid versterken met ESF-middelen'. Hierop worden de kredieten voor de Vlaamse cofinanciering, voor projecten van het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF) onder het OP 2021-2027 voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	0	1.449	1.426	0	278	282

Inhoudelijke toelichting:

Er werd noch VAK noch VEK voorzien op dit artikel bij BO/BA 2023, omdat de concrete kredietbehoefte pas duidelijk wordt in de loop van 2023 buiten begrotingsronde. Op dat moment voert het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) een herverdeling buiten begrotingsronde door. In het uitgavendecreet is een bepaling voorzien die dergelijke herverdeling over entiteit heen buiten begrotingsronde mogelijk maakt.

Er werd 1.449 keuro VAK en 278 keuro VEK herverdeeld vanuit het begrotingsartikel SJO-1SFC2DA-WT voor de oproep Regionale organisatienetwerken "participatie- en netwerktrajecten" - 4de pijler inburgering. Deze oproep richt zich exclusief naar lokale besturen of samenwerkingsverbanden tussen lokale besturen die in een van de 18 afgebakende regio's (Brussels Hoofdstedelijk Gewest, stad Antwerpen, stad Gent en de 15 Vlaamse referentieregio's) de leidende rol opnemen bij de opstart van een regionaal organisatienetwerk. Het participatie- en netwerktraject moet nieuwkomers in Vlaanderen de kans geven om hun sociaal netwerk te versterken en verbreden door bijvoorbeeld samen met een buddy op pad te gaan, zich in te zetten als vrijwilliger of een kennismakingsstage te doen in een organisatie of bedrijf.

De begrotingsuitvoering bedraagt 1.426 keuro VAK (98,4%) en 282 keuro VEK (101,4%). Om deze VEK-aanrekening mogelijk te maken, diende een kleine anomalie opgeladen te worden.

JBO-1JDB2AY-IS – SERV

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 8 'Transities en transformaties op de arbeidsmarkt ondersteunen.

Het gaat hier om toelages die uitbetaald wordt aan de SERV voor dienstverlening die zij verstrekken op vraag van het departement Werk en Sociale Economie.

Het begrotingsartikel van de SERV bevat in 2023 twee hoofduitgaven:

- De werkbaarheidsmonitor, een monitorinstrument voor de opvolging van de algemene en voor sommige sectoren sectorale werkbaarheid. De Stichting Innovatie en Arbeid (StIA) staat hierbij binnen de SERV zelf in voor de loonkosten van de onderzoekers en de logistieke ondersteuning. De bevraging vindt in principe om de drie jaar plaats.
- De inbedding van drie intersectorale adviseurs binnen de studiedienst van de SERV (zie ook bespreking begrotingsartikel JB0-1JDB2IB-WT).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	546	706	694	546	706	648

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 546 keuro VAK en VEK. Buiten begrotingsronde werd 160 keuro VAK en VEK toegevoegd aan het budget van de SERV vanuit het begrotingsartikel van ESF (JB0-1JDB2AD-WT). Hierdoor bedroeg het beschikbare budget 2023 706 keuro VAK/VEK.

De totale uitgaven bedragen 694 keuro VAK of 98,3% en 648 keuro VEK of 91,7% benutting.

In 2023 is er 255 keuro in VAK en 216 keuro VEK aangewend voor het financieren van de werkbaarheidsmonitor. De werkbaarheidsmonitor is een monitorinstrument voor de opvolging van de algemene en voor sommige sectoren sectorale werkbaarheid. StIA staat hierbij binnen de SERV zelf in voor de loonkosten van de onderzoekers en de logistieke ondersteuning.

Daarnaast werd er 261 keuro in VAK/VEK betoelaagd, voor het bekostigen van drie intersectorale adviseurs die werden tewerkgesteld bij de SERV (periode 1 juli 2023 tot 30 juni 2024) om de intersectorale werking tussen de sectoren met een sectorconvenant te bewerkstelligen.

In 2023 werd ook nog 130 keuro VEK vereffend voor de werking van de intersectorale adviseurs (periode 1 januari 2023 tot 30 juni 2023). Maar aangezien

in 2023 ook een terugvordering diende te gebeuren van 138 keuro VEK op middelen die de SERV in 2021/2022 ontvangen had voor de intersectorale adviseurs, geeft dit een nettoresultaat van -7 keuro VEK.

12 keuro VAK en VEK werd toegekend voor de organisatie van het event 'Werkbaar Werk' van 29 maart 2023.

6 keuro VAK en VEK werd vastgelegd en uitbetaald voor de website Stia

Tot slot werd eind 2023 een éénmalige compensatie van 160 keuro in VAK en VEK aan de SERV toegekend. 40 keuro werd aangewend om de loonkosteninflatie van de 3 intersectorale adviseurs in dienst van de SERV, op te vangen voor 2023. 120 keuro werd toegekend voor een projectsubsidie met als doel om de werking van de intersectorale adviseurs, die zijn aangesteld ter ondersteuning van de sectorconvenants 2023-2025, te versterken, opdat meer intersectorale projecten kunnen worden opgestart.

VI. BELEIDSVELD COMPETENTIES

1. ISE COMPETENTIES

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat' (zie hoger⁴⁴).

1.2 Operationele doelstellingen

OD 13: Een vraag- en toekomstgericht opleidingsaanbod garanderen voor iedereen

We faciliteren een toekomstgericht en kwaliteitsvol opleidingsaanbod met veel aandacht voor (basis)geletterdheid, taal, 21ste-eeuwse, loopbaan-, STEM- en digitale (basis)vaardigheden. Een goede aansluiting van de opleidingen op wat de arbeidsmarkt vraagt, en passend in het loopbaanperspectief van de burger, is van cruciaal belang om een hoge werkzaamheidsgraad te bereiken. Daarom brengen we vorming dicht bij het bedrijfsleven. Maar we zetten ook in op een transparant en overzichtelijk opleidingsaanbod en op het zichtbaar maken en valoriseren van verworven competenties.

Opleidingsaanbod VDAB

- In 2023 heeft VDAB ingezet op maatgerichte opleidingen met focus op **face-to-face-opleidingen en knelpuntberoepen** in lijn met het VESOC-Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'.
- In functie van de knelpuntberoepen in alle sectoren/clusters werkte VDAB ook in 2023 verder aan een competentieversterkend aanbod. Hieronder lichten we enkele sectoren uit waarrond specifieke afspraken gemaakt zijn.
  - o VDAB blijft in de toeleiding naar het opleidingsaanbod aandacht hebben voor de vele knelpunten in de **zorg- en welzijnssector**. Via communicatiecampagnes en nieuwe digitale infopakketten en beroepenfilms draagt VDAB bij aan een positieve beeldvorming rond de beroepen in zorg en welzijn, wordt het aanbod bekendgemaakt en ingezet op een gerichte matching. Het opleidingsaanbod werd verruimd met nieuwe knelpuntberoepen zoals ergotherapie en begeleider in de sociale economie.
  - o Verder is er bijzondere aandacht voor de tekorten in de **kinderopvang**, zowel voor baby's en peuters als in de buitenschoolse kinderopvang. Er werd in 2023 werk gemaakt van vertraagde opleidingen⁴⁵ met extra remediëring na afronding van de ESF-projecten i.s.m. de CVO's. VDAB maakt de brug met de openstaande vacatures door gericht jobevents in

⁴⁴ SD 2: Sterkere loopbanen binnen een stimulerend leerklimaat.

⁴⁵ Het normale opleidingstraject duurt 2 semesters. Het vertraagde traject met remediëring duurt 3 semesters. Cursisten krijgen zo meer tijd om de leerstof te verwerken en daarnaast krijgen ze ook extra remediëring zoals leren leren, ICT-vaardigheden,... om de slaagkansen te verhogen.

te zetten na of kort voor het afronden van opleidingen. Ook zet VDAB verder in op het gebruik van EVC om de toeleiding te verhogen. Er is regelmatige afstemming met de sector, onder meer in het kader van beeldvorming en het structureel instroomkanaal (#kiesvoordekinderopvang). VDAB werkt dan ook actief mee aan het sectorale initiatief Care-er dat inzet op zij-instroom en loopbaanpaden. Omgekeerd worden werkzoekende mensen vanuit het Care-er-platform toegeleid naar het aanbod van VDAB. T.a.v. individuele werkgevers in de zorg werd het ondersteunend aanbod verder op punt gezet en uitgerold.

- Voor de **bouwsector** stemt VDAB het competentieversterkend basisaanbod inhoudelijk af met het sectorfonds Constructiv vanuit het actieplan 'Constructiv-VDAB' dat reeds een eerste positieve evaluatie kreeg. Constructiv geeft input over basis- en gespecialiseerde competenties in modules, zodat opleidingen focussen op de basis, en specialisatie op maat van het bedrijf in het bedrijf kan plaatsvinden via werkplekieren. De sector zet maximaal in op mentorenwerking, zodat een werkzoekende maximaal begeleid wordt, ook op de (leer)werkplek.
- Met de **houtsector** heeft VDAB een actieplan dat over meerdere jaren loopt en jaarlijks wordt geëvalueerd via de RvB Woodwise en Clusteroverleg VDAB. De focus en prioriteiten van beide partijen worden middels dat actieplan maximaal gealigneerd. Gemeenschappelijk doel daarbij is eenduidige en herkenbare beroepsinformatie, opleidingsvormen- en inhoud, loopbaankansen en -paden zichtbaar maken t.a.v. de burger, over de statuten heen, waaronder werkzoekende en kwetsbare werknemers: beroepscompetentieprofielen worden in overleg opgemaakt, opleidingsplannen worden gedeeld gebruikt, 'keuzes qua opleidingsvorm en -kwaliteit worden besproken en samen uitgewerkt. Zo werd in 2023 een vrijstellingsbeleid competentieversterking uitgewerkt en zetten VDAB en Woodwise in op de ontwikkeling van online opleidingen die, gedragen door de onderwijskoepels, ingezet en mee vormgegeven worden voor onderwijs, trajecten voor werkzoekenden en kwetsbare werknemers naast sectorale bedrijfsopleidingstrajecten, met loopbaankansen naar (beroeps)kwalificatie van de lerenden.
- Voor de **industriesector** werkt VDAB bilateraal samen met de loopbaanfondsen mtech+ (technologie), Alimento (voeding), Cobot (textiel) en Co-Valent (chemie & life science). Daarnaast is het Industrie Forum opgericht als een strategisch partnerschap tussen de industrie en VDAB met als doel de optimalisatie van de VDAB-clusterwerking en in co-creatie met de federaties Agoria, Essenscia, Fedustria en Fevia de behoeften van de arbeidsmarkt aan te pakken.
- Ook ten aanzien van de vele knelpuntvacatures in het **onderwijs** heeft VDAB in 2023 bijkomende acties ondernomen. Zo werd versterkt ingezet op zij-instroom door toeleiding en ondersteuning van werkzoekenden naar de lerarenopleidingen. Hiervoor erkent VDAB in alle provincies verschillende leertrajecten van de lerarenopleidingen aan de hogescholen en universiteiten. Door extra in te zetten op bijkomende erkenning van opleidingen in alle provincies is de instroom van werkzoekenden (met VDAB-ondersteuning) in de lerarenopleidingen sinds 2019 intussen sterk toegenomen. Daarnaast blijft VDAB inzetten op de matching tussen vraag en aanbod in onderwijs en werd het digitale netwerkevent voor scholen en leerkrachten, 'De leraarskamer',

verder uitgebouwd. Als partner in de campagne 'Lesgeven is alles geven' blijft VDAB ook bijdragen aan een positieve beeldvorming rond onderwijs en het lerarenberoep.

- Aanvullend op het opleidingsaanbod in de opleidingscentra heeft VDAB in 2023 ook sterk geïnvesteerd in **mobiele infrastructuur** (bv. horeca-unit, techniektrailer, poetsmobiel, de mobiele units productietechnieken en onderhoudstechnieken en de zorgmobiel). De doelstelling hierbij is om samen met werkgevers en lokale stakeholders zo gericht mogelijk mensen te informeren, te oriënteren en op te leiden naar specifieke knelpuntberoepen.
- Verder werd de **knelpuntpremie** voor niet-beroepsactieven die een langdurige knelpuntopleiding volgen, ingevoerd in september 2023 in het kader van het VESOC-Werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee'. De doelgroep die beoogd wordt met deze financiële incentive, zijn werkzoekenden die geen enkele vorm van inkomen hebben, die in de afgelopen twee jaar niet minimum drie maanden gewerkt hebben of geen opleiding succesvol voltooid hebben onder de leerplicht, en die zich engageren om een knelpuntopleiding van minimum drie maanden te volgen. De premie wordt toegekend voor opleidingen die zijn gestart tussen 1 september 2023 en 31 oktober 2024. Nadien wordt een uitgebreide evaluatie voorzien om na te gaan in welke mate deze premie een succes was en of er eventuele bijstellingen nodig zijn.
- Het **model van de loopbaancampussen** (vroeger mastercampussen) kadert binnen een bredere vestigingsstrategie van VDAB die verder vorm krijgt en wordt bijgestuurd vanuit de inzichten verworven tijdens de coronaperiode en het hybride werken. Zo wordt digitaal gewerkt waar mogelijk, en face-to-face daar waar het een meerwaarde heeft. Daarnaast worden alle VDAB-gebouwen de komende jaren maximaal energieneutraal gemaakt. Bij de keuze van een nieuwe vestigingsplaats houden we maximaal rekening met de bereikbaarheid en de mobiliteit op basis van het STOP-principe, zodat VDAB ook voor fysieke dienstverlening makkelijk bereikbaar blijft voor de klanten. De loopbaancampus van VDAB biedt naast bemiddelingsactiviteiten ook opleidingskansen aan zowel werkzoekenden als werknemers, leerlingen en studenten, leerkrachten, bedrijven, sectoren en kennisinstellingen. De opleidingen vinden plaats binnen een moderne en didactisch uitgeruste infrastructuur die wordt gedeeld met diverse partners (Syntra, scholen, centra voor volwassenenonderwijs en sectoren). Het model van de loopbaancampussen laat toe het aanbod te verbreden én innovatieve leeromgevingen te creëren. Met de T2-campus in Genk werd het model van de loopbaancampus in de provincie Limburg al in de praktijk gebracht. VDAB voorziet in de komende jaren ook loopbaancampussen in de andere provincies. In 2023 werd het exploitatiekader uitgewerkt dat ervoor moet zorgen dat de samenwerking met partners in VDAB-loopbaancampussen op basis van goede afspraken kan verlopen.
- VDAB continueerde in 2023 de uitrol van het **Talenplan**:
  - o Zo werden bemiddelaars via opleiding intern versterkt en ondersteund om het taalniveau meer genuanceerd te kunnen inschatten. Ook het opleidingsaanbod om te communiceren in heldere taal werd verdergezet.
  - o VDAB heeft in samenwerking met zowel de sectorale clusters van VDAB, als met onderwijs en partners, ingezet op het uitbreiden van een maatgericht opleidingsaanbod voor anderstalige klanten. Op maat van het klantprofiel en de beroepsaspiratie zette VDAB diverse opleidingsvormen in (lineair, gecombineerd, geïntegreerd, etc.).

- In 2023 waren taalcoaching tijdens IBO en jobcoaching gecombineerd met taalcoaching succesvolle kernproducten. De dienstverlening 'Taaladvies bij Tewerkstelling' behoort sinds 2023 tot het kernaanbod van VDAB. Met deze dienstverlening zette VDAB in op een proactieve aanpak binnen de werkgeversdienstverlening.
  - Daarnaast zette VDAB verder in op de praktijkgerichte en de competentieversterkende implementatie van (ver)taaltechnologie tijdens bemiddeling en opleiding en op de werkvloer. VDAB werkte ook aan de uitbreiding van het aanbod rond digitale modules.
- Eind 2022 besliste de Vlaamse Regering tot de overheveling van middelen binnen het plan Vlaamse Veerkracht van het actieplan e-leren (VV128) naar het opleidingsoffensief arbeidsmarkt, deelactie verbreding online-leren (VV018). Hiermee werd gevolg gegeven aan de resultaten van het vooronderzoek naar de verdere **afstemming van vraag en aanbod inzake e-leren** en worden gedurende 3 jaar (2023 – 2025) extra middelen voorzien om het online leren te versterken.
- In 2023 is hiertoe een verkennende fase opgestart om de behoefte naar ontwikkeling van online leermodules in kaart te brengen, zowel intern binnen VDAB als extern naar potentiële partners. Ondertussen zijn er een 90-tal ontwikkelprojecten lopende in verschillende fases van aanvraag tot voltooiing en is de samenwerking gestart tussen VDAB en 35 partners.
- Een belangrijke doelstelling van dit project bestaat ook uit sensibilisering met betrekking tot online leren. Hiertoe werd gestart met de opmaak van een communicatieplan waarbij tevens de integratie van het Infopunt e-leren (zie verder) voorzien is.

Het opleidingsaanbod zichtbaar maken

- Om een heldere en transparante ontsluiting van het arbeidsmarktgerichte opleidingsaanbod te garanderen voor zowel werkzoekenden, burgers als werkgevers, investeert VDAB in de uitwerking van een digitaal opleidingsplatform als ondersteunende tool. De technische analyse van het **digitaal opleidingsplatform**⁴⁶ loopt nog tot en met 2024. Dit opleidingsplatform wil burgers via een aantrekkelijke en gebruiksvriendelijke website efficiënt toeleiden naar het passende opleidingsaanbod. Achterliggend zal een catalogus worden opgezet waarin het aanbod beheerd kan worden op basis van de behoeften van opleidingsverstrekkers.

(Verworven) competenties zichtbaar maken

- **Competent** vormt de standaardtaal voor beroepen en competenties op de arbeidsmarkt. In 2023 zette VDAB in op het up-to-date houden van de beroepen en competenties beschreven in Competent, waarbij de arbeidsmarkt gescand wordt op nieuwe ontwikkelingen. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan soft skills, green skills en digital skills.
- VDAB heeft in 2023 ook de wendbaarheid van Competent vergroot door, naast de sectorale input, verder in te zetten op het AI-driven maken ervan. Hierdoor kan VDAB sneller inspelen op vraag en aanbod vanuit de arbeidsmarkt en een proactieve dienstverlening bieden rond competentieversterking.

⁴⁶ Deze actie kadert binnen het RRF.

- Daarnaast werd in 2023 ook aandacht besteed aan een gebruiksvriendelijke ontsluiting van de data in Competent. Hiervoor werd input geleverd voor de ontwikkeling van toepassingen (binnen en buiten VDAB) die gebruik maken van de data in Competent, en werd een extra communicatie-laag bovenop Competent gebouwd om de gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid ervan te verhogen.

OD 14: De stap zetten naar een individuele leer- en loopbaanrekening

We bevorderen een cultuur van levenslang leren en stimuleren de leerbereidheid zodat burgers mee zijn met de verschillende transformaties die plaatsvinden en hun talenten maximaal ontplooiën en inzetten op de werkvloer.

Om een (individuele) leercultuur aan te moedigen, (financiële) drempels voor opleiding weg te werken en mensen via competentieversterking beter te beschermen tegen kwalificatieveroudering, werkten we aan een individuele leer- en loopbaanrekening, die vorm krijgt als een persoonsvolgend ontwikkelbudget.⁴⁷ We vertrekken in deze vanuit de rechten en de incentives die vandaag al bestaan om opleiding te volgen.

Naar een individuele leer- en loopbaanrekening

- In september 2023 werd de **Vlaamse leer- en loopbaanrekening** gelanceerd als een '**opleidingstegoed**', met een flankerende communicatiecampagne. De gepersonaliseerde portefeuille met Vlaamse opleidingsincentives (een digitale portefeuille op Mijn Burgerprofiel) geeft in één oogopslag heldere en gepersonaliseerde informatie over de Vlaamse opleidingsincentives waarop iemand recht heeft. Er werd onderzocht hoe dit opleidingstegoed stapsgewijs zou kunnen worden uitgebreid met andere opleidings- en loopbaanincentives – zoals de loopbaancheques bij VDAB en incentives van het beleidsdomein Onderwijs. De mogelijkheden hiertoe worden in 2024 verder bekeken. Intussen werd gestart met het verkennen van nieuwe pistes voor de leer- en loopbaanrekening, zoals 'opspaarbaarheid' en overdraagbaarheid over statuut. Deze pistes zullen in 2024 worden vertaald in een conceptnota voor de Vlaamse Regering. Verder bewaakten we de complementariteit van het project rond de 'individual learning account (ILA)' van de federale overheid met de Vlaamse initiatieven.

In uitvoering van de relancemaatregelen willen we werkenden met een **competentiecheck**⁴⁸ een breed toegankelijke digitale tool aanbieden om hen inzicht te geven in hun competenties. De tool maakt ook zichtbaar in welke mate de huidige competenties beantwoorden aan wat nodig is voor het huidige beroep, voor de beroepen uit de huidige sector en voor de beroepen over de arbeidsmarkt heen. VDAB lanceerde deze competentiecheck voor werkenden in 2023 (zie ook hoger⁴⁹).

Opleidingsincentives uitrollen

⁴⁷ Deze actie kadert binnen het RRF.

⁴⁸ Deze actie kadert binnen het RRF.

⁴⁹ OD 7 Loopbaantransities faciliteren en omkaderen - luik 'inzetten op loopbaanondersteuning'

- VDAB heeft de website '**Infopunt e-leren**' in 2023 verder uitgebreid met content voor opleidingsverstrekkers. Verder zijn er nieuwe modules ontwikkeld en vond een openingsevent plaats rond blended leren waarvoor meer dan 90 opleidingsverstrekkers ingeschreven waren.
- Als onderdeel van het vierde **jaarrapport Vlaamse opleidingsincentives** dat in mei 2024 verschijnt, zijn in 2023 door het Departement WSE een aantal onderzoeken opgestart. Het onderzoek naar het oneigenlijk gebruik van het Vlaams Opleidingsverlof door werknemers en werkgevers en werkplekcleren loopt nog.
- Het tijdelijk experiment met het **gemeenschappelijk initiatiefrecht**⁵⁰ binnen het Vlaams opleidingsverlof werd verlengd voor schooljaar 2023-2024, zodat ook tijdens dat schooljaar een werknemer maximum 125 uur afwezig mag zijn voor opleidingen die hij zelf kiest, en maximum 125 uur voor opleidingen op voorstel van de werkgever (verdubbeling van het contingent Vlaams opleidingsverlof).
- Met de **overheidsopdracht 'Leergoesting'** willen we de leergoesting van werknemers aanwakkeren en het leerrendement binnen ondernemingen verhogen. De dienstverlener zal in nauwe samenwerking met ESF Vlaanderen onder meer een online platform opzetten om ondernemingen te ondersteunen en een communicatiecampagne voeren om de leergoesting in Vlaanderen op de kaart te zetten. Daarnaast zal de dienstverlener ondernemingen begeleiden bij concrete leertrajecten van medewerkers, waarna de effecten daarvan op de leertransfer en de motivatie worden geëvalueerd. De resultaten kunnen hun beslag krijgen in een aangepast VTO-beleid (Vorming, Training, Onderwijs). De procedure voor de overheidsopdracht werd opgestart in 2023 en liep verder in het eerste kwartaal van 2024. De dienstverlening zal van start gaan in het tweede kwartaal van 2024.

OD 15: Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen

Voor een kennismaatschappij is een adaptief systeem van continu en levenslang leren onontbeerlijk. Met het Partnerschap Levenslang Leren werken we aan zo'n nieuw en toekomstbestendig leersysteem en aan een algemene mentaliteitsverandering rond levenslang leren, waarbij leven, leren en werken dynamisch op elkaar afgestemd zijn. We gaan op zoek naar innovatieve leermethoden die mensen in staat stellen om toekomstige veranderingen de baas te kunnen.

Leren op de werkvloer wordt een belangrijk principe doorheen de gehele loopbaan zowel voor leerlingen, werkzoekenden als werkenden, werknemers en ondernemers. We zetten actief in op duaal leren en werkplekcleren zodat mensen competenties kunnen verwerven in verschillende leeromgevingen en reële werkervaring opdoen in (studie)trajecten, in samenwerking met Onderwijs. We voorzien hiervoor de nodige incentives. We zetten in op mogelijkheden voor werkenden om zich te kwalificeren en ondersteunen de uitrol van de opportuniteiten van beroepskwalificerende opleidings- en EVC-trajecten.

---

⁵⁰ Zie ook begroting: JB0-1JFB2FB-WT, p.107.

Duaal leren

- Samen met mijn collega bevoegd voor Onderwijs zetten we in op **duaal leren als volwaardige leerweg** en op de geleidelijke uitfasering van het leren en werken. In samenwerking met het beleidsdomein Onderwijs versterken we duaal leren via gezamenlijke initiatieven, zowel op het niveau van het secundair als van het volwassenenonderwijs.
- In 2023 hebben we het **duaal leren** verder uitgerold, zowel in het secundair als in het volwassenenonderwijs. Samen met het beleidsdomein Onderwijs ondersteunde DWSE het gehele proces van de selectie – van opleidingen tot het opleidingsaanbod – met een specifieke focus op de werkplekcomponent. Mijn administratie ondersteunt het Vlaams Partnerschap Duaal Leren (via een gedeelde secretariaatsrol met het Departement Onderwijs en Vorming) en de sectorale partnerschappen duaal leren, met het oog op een versterking van het duaal leren op korte termijn. De flankerende ESF-projecten en overkoepelende lerende netwerken voor het secundair onderwijs en het volwassenen- en hoger onderwijs werden in 2023 afgerond met aanbevelingen die worden meegenomen in het verdere beleid. Een exploratieve bevraging van de sectoren brengt in 2024 de standpunten van werkpartners rond duaal leren in het hoger onderwijs samen. Via gerichte acties voor jongeren ondersteunde het Departement WSE de overgang naar de arbeidsmarkt, in samenwerking met VDAB.

Incentives voor kwalificerend werkplekleren

- Met de **premie kwalificerend werkplekleren**⁵¹ voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding biedt DWSE sinds september 2023 een incentive voor alternerende en duale opleidingen. Deze nieuwe premie vervangt de eerdere maatregelen mentorkorting, start- en stagebonus en de doelgroepvermindering voor deeltijds werkende jongeren uit het deeltijds beroepsonderwijs) en betekent zo een belangrijke vereenvoudiging.

Kwalificerend werkplekleren

- Op basis van de visie die we samen met het beleidsdomein Onderwijs ontwikkelden over de plaats van de beroepskwalificerende trajecten in het opleidingslandschap, versterkten we het beleid rond beroepskwalificerende trajecten. Sinds september 2023 is het mogelijk om **beroepskwalificerende trajecten op niveau van een deelkwalificatie** te certificeren. Daardoor zijn de mogelijkheden tot kwalificatie en tot het valideren van tussentijdse leersuccessen vergroot. Daarnaast lichtte de Vlaamse Sociale Inspectie de kwaliteit van de beroepskwalificerende trajecten buiten het onderwijs door, voor zover de trajecten sinds de opstart minstens een eerste keer volledig werden doorlopen.

Partnerschap Levenslang Leren

- Het Partnerschap Levenslang Leren, in 2020 **opgericht binnen de beleidsdomeinen Werk, Onderwijs en Economie**, bouwt aan een duurzamer, toekomstbestendig leersysteem om tot een lerende samenleving te

---

⁵¹ Zie ook begroting: JB0-1JFB2FE-WT, p.112.

komen. Het Partnerschap Levenslang Leren en haar leden namen ook in 2023 een actieve rol op bij het uitdragen van het actieplan Levenslang Leren en de ambities die daarin vervat zitten. In deze samenwerking bouwt het Partnerschap bruggen tussen de beleidsvelden Onderwijs en Werk door synergieën uit te werken en te bestendigen.

- In 2023 heeft het Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen⁵² samen met het Partnerschap Levenslang Leren het '**Actieplan Levenslang Leren**' verder geïmplementeerd. Via verdiepende werkgroepen gericht op ondersteuning en begeleiding van burgers en organisaties en rond governance werden kennis en ervaring uitgewisseld om de leercultuur in Vlaanderen te versterken. Op basis daarvan krijgt de korte-, middellange-, en langetermijnvisie op levenslang leren verder vorm.

Het Expertisecentrum heeft in 2023 sterk ingezet op mobilisering rond levenslang leren, met als concrete realisaties de lancering van de LLL-portaalwebsite en van het LLL-dashboard. Om bijkomende acties te initiëren om de zichtbaarheid van levenslang leren en de concrete vooruitgang op het terrein te versterken en om meer concrete stappen te kunnen nemen in samenwerking met actoren op het terrein maar ook om vele acties en initiatieven die al lopen op het terrein zichtbaar en overdraagbaar te maken en naar een hoger niveau te tillen werd een dienstverlener aangesteld om een concreet mobiliserend project vorm te geven én te realiseren, in samenwerking met het partnerschap levenslang leren en de actoren die instaan voor de uitvoering van het actieplan. Dit project zet in op drie sporen, die voorbereid werden in 2023 en lopen in 2024:

1. Connecteren: actoren bereiken en verbinden in functie van informatie- en kennisdeling, overdraagbaarheid en co-creatie (vooropgestelde output: bereik van minstens 1.000 unieke deelnemers)
2. Innoveren: innovatieve acties en initiatieven katalyseren die bijdragen tot een versnelde uitvoering van het Actieplan levenslang leren (voorgestelde output: minstens 15 co-creatieve trajecten die leiden tot innovatieve projectvoorstellen)
3. Inspireren: zichtbaar maken van bestaande initiatieven, praktijken en partners op het terrein, enthousiasmeren vanuit goede praktijken (vooropgestelde output: diverse communicatie-initiatieven, waaronder actiegerichte vertalingen van onderzoek, actiegerichte vertalingen van beleid, goede praktijken, interviews...)

Binnen vlaggenschip 1 van het Actieplan werden in 2023 ook heel wat onderzoeksopdrachten door het Expertisecentrum opgestart (brugfiguren laagdrempelige en gespreksmethodieken, de verdere uitwerking van het OESO segmentatieonderzoek in samenwerking met de OESO) en afgerond (uitbreiding van het LLL-dashboard, een werkveldanalyse en screening van de regelgeving levenslang leren). Het werkjaar werd op 12 december afgesloten met een inspiratiedag Levenslang Leren met als thema de groene en digitale transitie, en hoe levenslang leren er een krachtige drijfveer voor kan zijn.

Binnen al deze acties en initiatieven gaven we ook aandacht aan het Europees jaar van de vaardigheden (9 mei 2023-8 mei 2024), een initiatief vanuit de Europese Commissie om vaardigheden in de kijker te zetten en de mismatch tussen jobs en vaardigheden op de arbeidsmarkt aan te pakken, zeker in het kader van de groene en digitale transitie.

---

⁵² Zie ook begroting: JB0-1JFB2FC-WT, p.109.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

COMPETENTIES, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	78.512	78.512	79.638	77.341	77.506	78.433
Toe-lagen IS	186.161	188.626	188.537	186.161	195.901	195.812
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	264.673	267.138	268.175	263.502	273.407	274.245

Inhoudelijke toelichting:

Onder het Inhoudelijk Strukturelement 'Competenties' bevinden zich zes uitgavenartikelen: voor het Vlaams Opleidingsverlof, de Opleidingscheques en de Start-en stagebonus, voor het Expertisecentrum Levenslang Leren, voor de Mentorkortingen en twee nieuwe uitgavenartikelen voor de nieuwe maatregelen "Kwalificerend werkplekleren" en "Opleidingen in uitvoering van VIA - VIVO". Daarnaast bevat dit ISE ook één toelage-artikel voor VDAB.

Dit ISE 'Competenties' is het enige ISE onder het beleidsveld 'Competenties'. In paragraaf 1.3.1 worden alle bovenvermelde begrotingsartikels meer in detail besproken.

Het decretaal budget bij begrotingsaanpassing 2023 bedroeg voor het ISE 'Competenties' 264.673 keuro VAK en 263.502 keuro VEK. Dit budget evolueerde nog buiten begrotingsronde, voornamelijk als gevolg van herverdelingen naar het toelage-artikel van de VDAB (2.465 keuro VAK en 9.905 keuro VEK) zodat het uiteindelijke budget voor dit ISE 267.138 keuro VAK bedraagt en 273.407 keuro VEK. De herverdeling op het toelage artikel had o.a betrekking op het toekennen van index (442 keuro VAK/VEK), het voorzien in het flankerend beleid naar aanleiding van de invoering van de kilometerheffing (2.023 keuro VAK/VEK) en een herverdeling in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht (7.275 keuro VEK).

Er was met betrekking tot de maatregelen onder het ISE 'Competenties' een uitvoering in 2023 ten belope van 268.175 keuro VAK en 274.245 keuro VEK of 100,3% van het beschikbare krediet.

Deze lichte overbenutting kan verklaard worden door de stijgende uitgaven voor het Vlaams opleidingsverlof, waar 4.651 keuro VAK/VEK meer uitgegeven werd dan het beschikbare budget van 60.157 keuro VAK/VEK.

1.3.1. Departement WSE

1.3.1.1 Uitgavenartikelen

JBO-1JFB2FB-WT – BETAALD EDUCATIEF VERLOF + START-EN STAGEBONUS

Korte inhoud begrotingsartikel:

De middelen op dit begrotingsartikel kaderen in de operationele doelstelling OD 14 'De stap zetten naar een individuele leer- en loopbaanrekening', een doelstelling die kadert in een breder streven naar een cultuur van levenslang leren en het stimuleren van leerbereidheid. Op dit moment bevat dit begrotingsartikel middelen voor:

Start- en stagebonus

De start- en stagebonussen zijn premies voor respectievelijk jongeren (startbonus) en werkgevers (stagebonus). De startbonus richt zich tot jongeren in de deeltijdse leerplicht en die onderwijs met een beperkt leerplan volgen of een erkende vorming in het kader van de deeltijdse leerplicht. De stagebonus richt zich tot werkgevers die bovenstaande jongeren tewerkstellen of opleiden. De start- en stagebonus werd vanaf 1 september 2023 geïntegreerd in een nieuwe maatregel "Kwalificerend werkplekleren" en is bijgevolg met ingang van het schooljaar 2023-2024 stopgezet.

In het kader van het VO-brede project Vlaamse Veerkracht, is er het project VV018 'Oproepen opleiding; vraaggerichte stimuli werknemers; werkplek-leren; regionale partnerschappengericht op mobiliteit en transitie naar openstaande vacatures; duaal leren' waarbinnen de actie 'éénmalige verruiming en verhoging van de stagebonus' plaatsvond. Deze actie liep twee schooljaren: schooljaar 2021-2022 en schooljaar 2022-2023. Bij deze verruimde stagebonus hebben werkgevers die een stageplaats bieden aan een leerling die bij de eerste aanvraag ouder is dan 18 jaar recht op een stagebonus. Deze actie werd gefinancierd met REACT-EU middelen.

Vlaams Opleidingsverlof

Het Vlaams opleidingsverlof ondersteunt werknemers volgens het decreet van 12 oktober 2018 om werken en leren te combineren. Werknemers mogen op het werk afwezig zijn met behoud van loon om een opleiding te volgen. Na de opleiding kan de werkgever een forfaitair bedrag (21,30 euro per goedgekeurd opleidingsuur) terugbetaald krijgen als compensatie.

In het kader van de vele initiatieven om de opleidingsdeelname te stimuleren, werd het gemeenschappelijk initiatiefrecht geïntroduceerd. Voor het schooljaar 2021-2022 betrof het hier eveneens een actie binnen project VV018 van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'. Voor de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 wordt deze maatregel gecontinueerd, maar dan met reguliere middelen. Kenmerkend aan het gemeenschappelijk initiatiefrecht is dat ook de werkgever het initiatief kan nemen om de werknemer een opleiding te laten volgen die recht geeft op een tussenkomst vanuit het Vlaams opleidingsverlof.

Opleidingscheques

De opleidingscheques zijn een Vlaamse maatregel sinds 2003. Deze maatregel werd hervormd en afgestemd met de andere Vlaamse opleidingsincentives conform het VESOC-akkoord 'opleiding'. De maatregel werd vanaf 1 september 2019 overgeheveld van VDAB naar het Departement Werk en Sociale Economie.

De opleidingscheque kan door kort- en middengediplomeerden gebruikt worden om de helft van de directe kosten van arbeidsmarktgerichte opleidingen te betalen, tot een maximum van 250 euro.

Hooggeschoolde werknemers kunnen een opleidingscheque enkel aanvragen voor een loopbaangerichte opleiding die deel uitmaakt van het persoonlijk ontwikkelingsplan dat de werknemer opgesteld heeft naar aanleiding van zijn loopbaanbegeleiding bij een erkend loopbaancentrum.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	64.955	64.955	68.447	64.955	64.955	68.277

Inhoudelijke toelichting:

Bij begrotingsaanpassing 2023 werd op dit begrotingsartikel een decretaal budget ingeschreven van 64.955 keuro VAK en VEK. Daarna wijzigde het beschikbare krediet niet meer.

De kredieten voor VOV nemen verreweg het grootste aandeel in binnen dit budget, met name 60.157 keuro of 93%. Daarna volgen de opleidingscheques met een budget van 2.298 keuro of 4% van het totale budget. De start- en stagebonus is met een budget van 2.000 keuro goed voor 3%.

De globale realisatie op dit begrotingsartikel bedraagt 68.447 keuro VAK en 68.277 keuro VEK. Dit komt neer op 105%, zowel voor wat betreft het VAK- als het VEK krediet.

Voor de Start- en stagebonus komt de realisatiegraad uit op 66%. De realisatiegraad voor wat betreft de opleidingscheques komt in 2023 op 83% voor het VAK en 76% voor het VEK. Het verschil tussen de VAK en VEK realisatie bij de opleidingscheques is voornamelijk te wijten aan vastleggingen ten belope van 170 keuro voor Edenred, die sinds 1 september 2020 de opleidingscheques uitgeeft.

De realisatie op de relance-maatregel binnen VV018 'verruimde stagebonus' loopt in 2023 op tot 82% van de opgevraagde REACT-EU middelen.

Aan de indieners van VOV-dossiers wordt gevraagd aan te geven of het initiatief voor het volgen van de opleiding uitgaat van de werknemer of de werkgever. De uitgaven in het kader van dossiers waarvoor aangegeven wordt dat het initiatief uitgaat van de werkgever worden aangerekend op een afzonderlijk celkrediet zodat we de uitgaven die onder het gemeenschappelijk initiatiefrecht vallen kunnen

onderscheiden van de uitgaven voor 'gewone' VOV-dossiers. We vermoeden dat meerdere begunstigen onterecht hebben aangegeven dat het initiatief uitgaat van de werkgever of dat in heel wat 'gewone' VOV-dossiers in het verleden het initiatief ook reeds van de werkgever kwam. In ieder geval zien we een ruime overschrijding van het verwachte aandeel van dossiers 'gemeenschappelijk initiatiefrecht' in het totale aantal VOV-dossiers.

	Budget	%	2023		%	%	Overl. rekening	%
			VAK	VEK				
OC	2.298	4%	1.912	1.742	83%	76%	0	0
VOV	60.157	93%	64.808	64.808	108%	108%	38.298	59%
SSB	2.000	3%	1.317	1.317	66%	66%	478	36%
	64.455	100%	68.037	67.867	106%	105%	38.776	57%
Relance	500		410	410	82%	82%	286	70%
	64.955		68.447	68.277	105%	105%	39.062	57%

Overlopende rekening 2023

De aanrekeningen op 2023 omvatten een bedrag van 39.062 keuro dat op de overlopende rekening werd geplaatst. Er werd immers geraamd dat voor dit bedrag aan aanvragen in 2024 nog verwerkt zal worden voor prestaties die betrekking hebben op 2023 of voorgaande jaren.

Voor het Vlaams Opleidingsverlof werd een bedrag ten belope van 38.298 keuro op de overlopende rekening gezet. Daarvan heeft 177 keuro betrekking op schooljaar 2021-2022, 15.512 keuro op schooljaar 2022-2023 en 22.609 keuro op schooljaar 2023-2024.

Voor de start- en stagebonus werd 478 keuro op de overlopende rekening geplaatst. Dat bedrag heeft integraal betrekking op schooljaar 2022-2023.

Daarnaast werd in het kader van de relancemaatregel gemeenschappelijk initiatiefrecht VOV (schooljaar 2021-2022) nog eens 150 keuro op de overlopende rekening gezet. Voor de verruimde stagebonus, eveneens een relancemaatregel, werd 136 keuro op de overlopende rekening geplaatst voor het schooljaar 2022-2023.

Als gevolg van een stijgend aantal vragen om tussenkomst zijn de uitgaven voor het VOV in 2023 opgelopen tot 64.808 keuro VAK/VAK of 8% hoger dan het voorziene budget.

JBO-1JFB2FC-WT – EXPERTISECENTRUM INNOVATIEVE LEERWEGEN – LEVENSLANG LEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de structurele werkingskosten van het Partnerschap Levenslang Leren en de middelen voor de uitvoering van het actieplan 'Levenslang leren: Koers naar een Lerend Vlaanderen', zoals bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 17/12/2021. Met andere woorden zijn dit de recurrente middelen die

dienen om operationele doelstelling 15 te realiseren: 'Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen', meer bepaald het partnerschap levenslang leren. Het Partnerschap Levenslang Leren bouwt aan een duurzamer, toekomstbestendig leersysteem om tot een lerende samenleving te komen. Het Partnerschap bouwt ook bruggen tussen de beleidsvelden Onderwijs en Werk door synergieën uit te werken en te bestendigen.

Het Expertisecentrum Innovatieve Leerwegen staat in samenwerking met het departement Onderwijs en Vorming in voor de ondersteuning van het Partnerschap Levenslang Leren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	1.885	1.885	1.799	714	879	764

Inhoudelijke toelichting:

Het voorziene budget van 1.885 keuro VAK bij begrotingsaanpassing 2023 werd niet meer aangepast. In VEK werd 165 keuro gecompenseerd vanuit de maatregel 'aanwervingsincentives' (JB0-1JDB2CH-WT) met het oog op de vereffening van een aantal opdrachten in 2023.

2023 kende een uitvoering van 1.799 keuro of 95,4% VAK en 764 keuro VEK hetgeen overeenkomt met een benuttingsgraad van 86,9%.

In 2023 kwam het actieplan Levenslang leren, met 47 prioritaire acties, gegroepeerd in 7 vlaggenschepen, op kruissnelheid. Er werd een dienstverlener aangesteld om een concreet mobiliserend project vorm te geven én te realiseren (zie hoger⁵³). Dit in samenwerking met het partnerschap levenslang leren en de actoren die instaan voor de uitvoering van het actieplan. Voor dit mobiliserend project, dat loopt van 18 september 2023 tot 17 november 2025 werd **980 keuro** vastgelegd hetgeen kadert binnen vlaggenschip 2.

Binnen vlaggenschip 1 is het expertisecentrum gestart met de opdracht van 3 studies met name, 'Brugfiguren, LLL-dashboard en werkveld LLL' voor samen **371 keuro** in VAK die reeds in 2022 inhoudelijk voorbereid werden.

Eind 2023 werd een laatste onderzoek rond 'informeel leren op de werkvloer voor **168 keuro** aangegaan. Het hoofddoel van dit onderzoek is om inzichten te verwerven rond enerzijds de condities voor en uitkomsten van informeel leren voor organisaties en anderzijds de aanpassingen en hefboomen die organisaties kunnen implementeren om het leerklimaat en andere arbeids- en leercondities te bevorderen en zo de verschillende vormen van informeel leren te stimuleren.

De werkingskosten van de dienst bedroegen in 2023 **143 keuro**. Hierin zit de kost van 125 keuro voor de organisatie van de tweede inspiratiedag rond levenslang

⁵³ OD 15: Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen – Luik Partnerschap Levenslang Leren

leren die in het teken stond van de opkomende groene en digitale revoluties, en hoe levenslang leren hiervoor een krachtige drijfveer kan zijn. Op het programma stond een mix van keynotes, verdiepende sessies en netwerkmogelijkheden. Meer dan 30 sprekers uit binnen- en buitenland deelden hun inzichten, inspirerende praktijken en praktische tips.

Ten slotte werd **138 keuro** vastgelegd voor de samenwerking met de OESO en de verdere uitwerking van het OESO-segmentatie onderzoek.

De vereffeningen beperken zich in 2023 tot **764 keuro** VEK. De studies rond levenslang Leren en het Mobiliserend project lopen immers over verschillende begrotingsjaren waardoor de aanrekening van de vereffeningkredieten over eenzelfde looptijd wordt gespreid.

JB0-1JFB2FD-WT – MENTORKORTINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel draagt bij tot de realisatie van de operationele doelstelling OD 15 'Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen'.

Werkgevers kunnen de doelgroepkorting voor mentors krijgen als ze jongeren laten opleiden op de werkvloer door één of meerdere van hun werknemers die aan de voorwaarden voor mentor voldoen.

De maatregel mentorkortingen was in 2023 nog van kracht tot 30 juni. Vanaf 1 juli werd deze maatregel stopgezet en geheroriënteerd naar de nieuwe maatregel kwalificerend werkpleklers die op 1 september 2023 van start ging.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	4.689	4.689	3.947	4.689	4.689	3.947

Inhoudelijke toelichting:

Voor de mentorkortingen werd bij begrotingsaanpassing 2023 een decretaal budget voorzien van 4.689 keuro VAK en VEK voor de eerste twee kwartalen van 2023 die nog moesten gefinancierd worden. Er vonden geen herverdelingen van of naar dit begrotingsartikel plaats buiten begrotingsronde.

In ORAFIN werd voor 2023 een uitgave geboekt op dit begrotingsartikel van 3.947 keuro (waarvan +529 keuro afrekening 2022). De werkelijke uitgaven bleven dus 742 keuro of 16% onder het voorziene budget voor 2023. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat in het derde kwartaal van 2023 substantiële correcties werden geboekt voor een bedrag van -834 keuro. Het gaat hoofdzakelijk over correcties met betrekking tot 2021 die via de achterstallen geregistreerd werden. Met andere woorden betaalden we in 2021 te veel en werd dit in 2023 gecorrigeerd.

De inhoudingen voor de mentorkortingen gebeuren centraal en op aangeven van de RSZ.

JBO-1JFB2FE-WT – KWALIFICEREND WERKPLEKLEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden in het kader van de nieuwe maatregel kwalificerend werkplekleren die op 1 september 2023 in voege is gegaan. Deze maatregel geeft uitvoering aan operationele doelstelling 15: 'Levenslang leren stimuleren en nieuwe leerwegen verkennen'.

Deze nieuwe maatregel brengt 4 bestaande maatregelen samen en integreert ze:

- De start- en stagebonus
- De doelgroepvermindering voor de mentors
- De doelgroepvermindering voor leerlingen in een alternerende opleiding
- De doelgroepvermindering voor deeltijds werkende jongeren uit het beroepssecundair

De maatregel omvat enerzijds een premie kwalificerend werkplekleren voor ondernemingen die intensief werkplekleren in het kader van kwalificerende opleidingen faciliteren op hun werkvloer en daarvoor een opgeleide mentor aanstellen, als beloning voor hun engagement als leerwerkplek voor de opleidingen duaal/alternerend leren in het secundair onderwijs, graduaat verpleegkunde en duaal leren in het volwassenenonderwijs.

De premie kwalificerend werkplekleren voor de onderneming bedraagt per lerende:

- 600 euro als de lerende geen vergoeding van de onderneming ontvangt.
- 1.000 euro als de lerende wel een vergoeding van de onderneming ontvangt.

De premie wordt 1 keer per schooljaar uitbetaald. De onderneming kan de premie maximaal 3 keer ontvangen per lerende. Eerder ontvangen stagebonussen voor dezelfde leerling worden meegeteld.

Anderzijds wordt ook voorzien in een leerlingenpremie alternerende opleiding, gericht op leerlingen duaal/alternerend leren in het secundair onderwijs. Deze tegemoetkoming wil leerlingen stimuleren hun alternerende opleiding volledig af te werken. De doelgroep van deze nieuwe leerlingenpremie alternerende opleiding wordt niet afgebakend door een leeftijdsvoorwaarde. Zo kunnen alle alternerende leerlingen in aanmerking komen voor deze premie, ongeacht hun leeftijd bij aanvraag van de premie.

De leerlingenpremie alternerende opleiding bedraagt 500 euro. De premie wordt 1 keer per schooljaar uitbetaald. De leerling kan de premie maximaal 3 keer ontvangen. Eerder ontvangen startbonussen worden meegeteld.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU

Uitgaven	4.783	4.783	3.245	4.783	4.783	3.245
-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werd voor dit begrotingsartikel een budget voorzien van 4.783 keuro VAK en VEK. Er vonden geen herverdelingen van of naar dit begrotingsartikel plaats buiten begrotingsronde.

De uitvoering op dit begrotingsartikel in ORAFIN bedraagt 3.245 keuro VAK/VEK. Dat is 68% van het beschikbare VAK/VEK budget.

Het bedrag van 3.245 keuro betreft eigenlijk een raming. Kwalificerend werkplekklere startte op 1 september 2023, maar er werden in 2023 nog geen betalingen uitgevoerd in het kader van deze maatregel. De opleidingsverstrekker moet de overeenkomst alternerende of duale opleiding, inclusief de verklaring dat de leerling de premie wenst te ontvangen, indienen binnen de 3 maanden na de start van de overeenkomst.

Aangezien prestaties (en dus uitgaven) moeten aangerekend worden op het jaar waarop ze betrekking hebben, werden deze uitgaven geraamd en werden zij aangerekend op de begroting van 2023 via de overlopende rekening. Het gaat hier om betalingen van zowel de premie kwalificerend werkplekklere als de leerlingenpremie alternerende opleiding in het kader van overeenkomsten die betrekking hebben op schooljaar 2023-2024. In 2024 zal de nieuwe maatregel voor het eerst een volledig begrotingsjaar van kracht zijn. De uitgaven zullen de komende jaren verder oplopen.

JBO-1JFB2FF-WT – OPLEIDINGEN IN UITVOERING VAN VIA - VIVO

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Vlaams Intersectoraal Akkoord (VIA) en het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 bepaalden dat het opleidingsbeleid in de Social Profit-sector versterkt dient te worden via sectorinstellingen, waarbij het Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social Profit (VIVO vzw) met de sectorale coördinatie belast werd.

Voor deze actie werd een bedrag van 2.200 keuro uitgetrokken. Deze subsidie wordt door VIVO toegekend aan organisaties in de Social Profitsector. De financiering betreft het sectoraal opleidingsaanbod voor werkende werknemers. Hierbij ligt de focus op het versterken van de competenties van bestaande werknemers en het versterken van de kwaliteit van de organisaties, zodat werknemers in de sector langer aan de slag blijven.

De middelen mogen uitsluitend aangewend worden voor de kosten verbonden aan de werknemersopleidingen (factuurkosten opleidingen, logistieke kosten) met uitsluiting van de loon- en verplaatsingskosten van de werknemers.

10% van het maximale subsidiebedrag (220 keuro) wordt toegekend aan VIVO als forfaitaire organisatiekost.

Bij BO 2023 werden de middelen voor de uitbetaling van deze subsidie aan VIVO getransfereerd van VDAB naar DWSE, dit in het kader van het kerntakendebat van VDAB.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsopmaak voorziene budget voor deze subsidie bedroeg 2.200 keuro VAK/VEK. Dit bedrag werd, noch bij begrotingsaanpassing, noch buiten begrotingsronde, bijgestuurd.

De 2.200 keuro VAK/VEK werd volledig uitbetaald aan VIVO.

JBO-1JFB2FY-IS – VDAB

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat middelen die aangewend worden voor de uitvoering van de operationele doelstelling 13 'Een vraag- en toekomstgericht opleidingsaanbod garanderen voor iedereen'. Op dit begrotingsartikel worden middelen voorzien opdat VDAB haar kernopdracht kan uitvoeren. VDAB voorziet op dit begrotingsartikel, naast middelen voor de interne werking van haar provinciale afdelingen, ook nog middelen voor de maatregel IBO en andere vormen van werkplekleren, leertijd, financiële tegemoetkoming aan cursisten (kinderopvang, reiskosten) en subsidies aan derden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	186.161	188.626	188.537	186.161	195.901	195.812

Inhoudelijke toelichting:

Het bij begrotingsaanpassing 2023 decretaal toegekende krediet bedroeg 186.161 keuro VAK en VEK.

Dit bedrag werd buiten begrotingsronde verhoogd met 442 keuro in VAK en VEK. Deze middelen zijn afkomstig van een herverdeling uit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) om de budgettaire impact van de overschrijding van de spilindex te honoreren.

Daarnaast werd 2.023 keuro VAK/VEK vanuit de provisie kilometerheffing (MB0-1MHX2OB-PR) herverdeeld naar dit begrotingsartikel, in uitvoering van het flankerend beleid kilometerheffing.

Onder dit begrotingsartikel van VDAB situeren zich ook nog twee relancebasiallocaties voor twee projecten die kaderen binnen het VO-brede relanceplan 'Vlaamse Veerkracht'. Het gaat om VV128 – Digitale vaardigheden en om VV018 - Opleidings- en loopbaanoffensief. Voor deze 2 projecten werd respectievelijk 780 keuro VEK en 6.495 keuro VEK uit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR) herschikt naar dit begrotingsartikel.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 188.537 keuro VAK of quasi 100% van het beschikbare VAK-krediet en 195.812 keuro VEK of zo goed als 100% van het beschikbare VEK-krediet. Er is een lichte onderbenutting op dit begrotingsartikel die volledig kadert binnen de middelen onder federaal operatorschap.

1.3.2. Overige entiteiten onder gezag

1.3.2.1 Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Omschrijving

VDAB heeft haar kredieten onder ISE Competenties gebruikt om haar decretale opdrachten uit te voeren, met name voor iedere persoon op beroepsactieve leeftijd opleiding met het oog op een duurzame loopbaan te verzekeren, te organiseren en te bevorderen.

Om haar kernopdracht uit te voeren voorziet VDAB naast middelen voor de interne werking van haar provinciale afdelingen ook nog middelen voor de maatregel IBO en andere vormen van werkplekleren, financiële tegemoetkoming aan cursisten (kinderopvang, reiskosten) en subsidies aan derden. Daarnaast worden er ook investeringen voorzien in de opleidingscentra van VDAB.

Ontvangsten

De ontvangsten van het agentschap voor de ISE "competenties" omvatten eigen ontvangsten, ontvangsten uit Europese fondsen en ontvangsten vanuit de toelage van de Vlaamse overheid.

De toelage die VDAB ontvangt van de Vlaamse overheid voor de werking rond "competenties" bedraagt 195.651 keuro.

De eigen ontvangsten liggen 9.557 keuro lager dan begroot, waarbij de opbrengsten uit IBO (21.015 keuro voor 2023) 4.339 keuro lager zijn dan begroot. De arbeidsmarktsituatie in 2023 met een lage werkloosheidsgraad en hoog aantal vacatures in Vlaanderen heeft er toe geleid dat deze competentieversterkende maatregel van individuele beroepsopleiding minder werd opgestart, met minder opbrengsten en uitgaven op deze maatregel als gevolg.

De opbrengsten uit betaalde opleidingen bij werkgevers bedroeg 1.332 keuro hoger dan begroot.

In 2023 werd één vastgoedsité verkocht voor 1.650 keuro, terwijl er een totale opbrengst uit diverse verkopen vastgoed begroot was van 8.190 keuro.

De opbrengsten uit de Europese fondsen (ESF dossiers en REACT EU) zijn voor "Competentie" in totaal 46.585 keuro in 2023.

Uitgaven

De provinciale werkingskosten en de provinciale projectprogrammatie voor een totaal van 34.114 keuro ligt 7.200 keuro lager dan begroot. De vergoedingen aan cursisten ligt 5.300 keuro lager dan begroot (14.600 keuro) en de uitgaven voor IBO 5.400 keuro.

De investeringsuitgaven binnen de diverse bestaande en nieuwe competentiecentra bedroegen 7.800 keuro, waaronder investeringen in loopbaancampus Roeselare voor 4.149 keuro en investeringen in roerende goederen competentiecentra voor 3.716 keuro.

VII. BELEIDSVELD SOCIALE ECONOMIE

1. ISE ACTIVERING

1.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Meer mensen aan het werk' (zie hoger⁵⁴). Binnen het beleidsveld sociale economie gaat het in het bijzonder om personen met een arbeidsbeperking en een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

1.2 Operationele doelstellingen

OD 16: Individueel maatwerk invoeren

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Meer mensen aan het werk' (zie hoger⁵⁵). Binnen het beleidsveld sociale economie gaat het in het bijzonder om personen met een arbeidsbeperking en een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

- Op 3 juli 2023 is het **Individueel Maatwerk⁵⁶ in werking getreden**. Dit vroeg op regelgevend vlak in 2023 nog om een aantal ministeriële besluiten. Daarnaast ging veel aandacht naar de operationele vormgeving aan de hand van een implementatieplan. Daarin werd sterk ingezet op **communicatie**, met onder meer de sprekende campagne 'Pracht van een werkkraacht'. De betrokken doelgroepen werden helder en gericht **geïnformeerd en ondersteund**. Eind 2023 waren meer dan 80 organisaties erkend als begeleider individueel maatwerk en werd na de uitwerking van de procedure voor de bijzondere registratievoorwaarden met Federgon ook een aantal aanvragen van uitzendkantoren voorgelegd aan de commissie Sociale Economie. Slechts één uitzendkantoor ontving een bijzondere registratie, alle andere dossiers werden negatief beslist. Deze aanvragers ontvingen raadgevingen om een hernieuwde geslaagde registratie te kunnen indienen. De **IT-applicatie** was tijdig operationeel zodat werkgevers en zelfstandigen sinds 3 juli 2023 premies kunnen aanvragen en de evaluatie van de VOP sinds 1 april 2023 via individueel maatwerk kan verlopen. Voor scholen en sociale secretariaten werd de toegang tot de applicatie in september geregeld.
- Met de invoering van het Individueel Maatwerk werden **vier maatregelen (VOP, SINE, LDE en MWA) ondergebracht in de nieuwe maatregel**. Er kwam heel wat kijken bij het regelen van de nodige toegangen, registraties, data-uitwisseling, overgangsmaatregelen, ... wat ook een nauwe samenwerking vergde tussen het Departement WSE en VDAB en met de federale operatoren. Voor de LDE en de maatwerkafdelingen garandeerde mijn administratie een naadloze overgang. Zo zetten 966 LDE'ers hun traject verder in de maatregel Individueel Maatwerk, terwijl 739 LDE'ers kozen voor een verderzetting in de maatregel Collectief Maatwerk. 33 organisaties, die samen 27 LDE-trajecten uitvoerden, kozen ervoor om geen gebruik te maken van de overgangsmaatregel. Vanuit de maatwerkafdelingen werden 25 maatwerkers ingekanteld in het structurele contingent van Collectief Maatwerk, terwijl 88 maatwerkers hun werkondersteuning verderzetten in de maatregel Individueel

⁵⁴ SD 1 Meer mensen aan het werk

⁵⁵ SD 1 Meer mensen aan het werk

⁵⁶ Zie begroting: onder JB0-1JEB2HF-WT en JB0-1JEB2HG-WT, p.124 en volgende.

Maatwerk. Begin juli ontving iedere organisatie naargelang zijn keuze een voorschot volgens de maatregel Collectief Maatwerk of een tijdelijke vergoeding binnen de maatregel Individueel Maatwerk verankerd in een subsidiebesluit.

- De specifieke **overgang van de SINE-middelen van de LDE-organisaties naar het nieuwe beleidskader van de Aanvullende Lokale Diensten (ALD)** werd in overleg met alle stakeholders gerealiseerd op 26 mei 2023. De middelen die door het wegvallen van de klaverbladen Toerisme, Wonen en Leefmilieu geen bestemming meer kenden, werden in overleg met de betrokken actoren geheralloceerd en bij wijzigingsbesluit van 8 december toegekend aan een aantal nieuwe en reeds als begunstigde ingeschreven lokale besturen. De middelen voor het klaverblad Opgroeien en Thuiszorg werden via herverdelingsbesluit overgemaakt aan de betrokken administraties. Naar aanleiding van deze herverdeling ondertekende ik samen met mijn collega bevoegd voor Welzijn een protocol, dat de afspraken naar inzet van deze middelen verankert. Voor de lokale besturen van wie de werkingssubsidie meer dan 2500 euro lager lag dan de in 2022 ontvangen SINE-subsidies van de actoren in hun werkingsgebied, werd voor de duur van de overgangperiode een aanvullende subsidie toegekend om het behoud van de SINE-tewerkstelling te waarborgen. Dit besluit werd door de Vlaamse Regering op 8 december goedgekeurd.

OD 17: Collectief maatwerk versterken

Het Vlaamse sociale-economiebeleid is erop gericht om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt – met zowel een groot rendementsverlies als een grote begeleidingsnood – op maat te ondersteunen. Daarbij is het ook belangrijk dat we ervoor zorgen dat wie kan doorstromen, ook effectief doorstroomt naar een reguliere job of naar het NEC. Op die manier kunnen we blijvend inzetten op wie de grootste nood heeft aan begeleiding. Om doorstroom mogelijk te maken, zetten we in op een doelgerichtere, vlottere samenwerking tussen de reguliere en de sociale economie.

Vereenvoudiging

- In 2023 werd de laatste fase van de **gelijkschakeling van de verschillende RSZ-categorieën** op niveau van het sociale zekerheidsrecht van de maatwerkbedrijven gerealiseerd. Het Vlaamse beleidskader werd in lijn hiervan aangepast, waarbij het principe van een gelijk speelveld voor alle maatwerkbedrijven als leidraad gehanteerd werd.

Groeipad

- De 1.000 '**Klimaatjobs**' in de sociale economie (bijkomende tewerkstellingsplaatsen in het kader van de circulaire economie), waartoe ik mij i.k.v. van het Vlaams Energie- en Klimaatplan heb geëngageerd, werden in 2023 verder geactiveerd. Met de inzet van bijkomende middelen (vanuit de Transitiepremie) kon dit engagement binnen het beschikbare krediet volledig worden gerealiseerd. Op 1 oktober 2023 waren er gecumuleerd 927 VTE

geactiveerd.⁵⁷ In 2024 en 2025 volgen er nog activeringen met de middelen n.a.v. de stopzetting van de GESCO doelgroepvermindering en de uitdoof van de SINE+ zodat de 1000 klimaatjobs volledig gehaald zullen worden.

Monitoring

- In 2023 hebben we opnieuw ingezet op het monitoren van de sociale economie. Het jaarrapport sociale economie werd geüpdatet met de cijfers van 2022 en kan sinds 2023 geraadpleegd worden op het opendataplatform (<https://opendata.wse.vlaanderen.be>) en op socialeconomie.be (www.socialeconomie.be/nl/rapporteringstool-tableau). Daarnaast werd ook ingezet op de rapportering voor Individueel Maatwerk.

Optimalisatie regelgeving en beleidskader Collectief Maatwerk

- Mijn administratie onderwierp de **regelgeving en het beleidskader van Collectief Maatwerk** in 2023 aan een optimalisatie-oefening. Daarbij werden een aantal administratief-technische aanpassingen doorgevoerd, met het oog op meer administratieve eenvoud en een inhoudelijke optimalisatie, en werd het kader van Collectief Maatwerk verder afgestemd op dat van Individueel Maatwerk. Het evaluatieplan voor de maatregel collectief maatwerk werd opgemaakt en opgestart. Ook de doorstroomtrajecten werden onder de loep genomen. Dit regelgevend traject wordt in 2024 afgerond.
- We realiseerden een terugvalpositie voor personen die vanuit sociale economie doorstromen naar het normaal economisch circuit, zodat ze, indien nodig opnieuw als doelgroepwerknemer collectief maatwerk kunnen tewerkgesteld worden.

VIA VI

De sociale economie behoort tot het toepassingsgebied van het zesde Vlaams intersectoraal Akkoord van VIA VI-akkoord van 30 maart 2021 voor de social-/non-profitsectoren Met ingang van 2023 werden de in VIA VI gemaakte afspraken grotendeels verankerd in de structurele subsidieregulering. In samenspraak met de sociale partners worden, in afwachting van een volledige harmonisatie van de loon- en arbeidsvoorwaarden, de resterende middelen van de 1ste fase jaarlijks – zo ook voor 2023 – bezorgd aan de Fondsen voor bestaanszekerheid.

---

⁵⁷ In de eerste activeringsfase, die samen spoorde met de toekenning van het theoretisch contingent 'Klimaatjobs', waren naar aanleiding van de eerste fase van de harmonisering middelen beschikbaar ten bedrage van 7.880.886 euro voor de bijkomende tewerkstelling van circa 313 VTE doelgroepwerknemers. In deze eerste fase werden op 1 oktober 2022 275 VTE geactiveerd. In een tweede fase op 1 januari 2023 waren middelen beschikbaar ten bedrage van 1.827.000 euro voor een totaal van 68 VTE. In een derde fase op 1 oktober 2023 zijn er 584 VTE geactiveerd met de middelen die vrijkwamen uit de tweede fase van de harmonisering (10.702.000 euro). Om deze uitgave op kruissnelheid te financieren, werd er bij begrotingsopmaak 2024 5.872.000 euro gecompenseerd vanuit de Transitiepremie naar Collectief Maatwerk. De inzet van deze bijkomende middelen zorgde ervoor dat het door de minister afgesproken engagement binnen het beschikbaar krediet volledig kan worden gerealiseerd. Vanaf 1 oktober 2023 zijn er gecumuleerd 927 VTE geactiveerd . Op 1 januari volgen opnieuw 38 VTE , waarna door de volledige uitdoof van de Sine+ maatregel op 1 januari 2025 de creatie van 1000 VTE circulaire jobs volledig gerealiseerd zal zijn.

1.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE), MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	627.542	628.450	603.458	627.542	628.450	603.203
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	627.542	628.450	603.458	627.542	628.450	603.203

Inhoudelijke toelichting:

Onder het inhoudelijk structurelement (ISE) 'Activering (Sociale Economie)' bevinden zich zeven begrotingsartikelen: Collectief Maatwerk (CMW), Lokale Diensteneconomie (LDE), Arbeidsmatige Activiteiten, SINE, Doelgroepvermindering GESCO's sociale werkplaatsen, Individueel Maatwerk (IMW) en Individueel Maatwerk (loonpremie). Naar aanleiding van de inwerkingtreding op 1 juli 2023, van IMW en de overgangsbepalingen werden er twee nieuwe begrotingsartikelen aangemaakt, namelijk: Individueel Maatwerk (JB0-1JEB2HF-WT) en Individueel Maatwerk (loonpremie) (JB0-1JEB2HG-WT). Op het begrotingsartikel van LDE en SINE worden dan weer geen uitgaven meer aangerekend vanaf 2023, maar de basisallocaties die onder deze begrotingsartikelen thuishoorden werden ondergebracht onder de IMW-maatregel (JB0-1JEB2HF-WT). Onder paragraaf 1.3.1. worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken. Het decretaal toegekende budget bij begrotingsaanpassing 2023 bedraagt 627.542 keuro in VAK en VEK. Dit budget neemt toe tot 628.450 keuro in VAK en VEK omwille van toegekende index uit de indexprovisie ten belope van 1.438 keuro, gedeeltelijk gecompenseerd door een herverdeling naar het departement Welzijn voor de verdere financiering van het aanvullend lokaal dienstenaanbod binnen het Vlaams klaverblad Opgroeien en Gezinszorg voor 530 keuro in VAK en VEK. De begrotingsuitvoering 2023 bedraagt 603.458 keuro in VAK en 603.203 keuro in VEK. De benuttingsgraad ligt hiermee op 96% van het totale beschikbare krediet. De onderbenutting situeert zich binnen de maatregelen Collectief Maatwerk en Individueel Maatwerk.

1.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

1.3.1.1. Uitgavenartikelen

JBO-1JEB2HA-WT – COLLECTIEF MAATWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via de middelen ter beschikking op dit begrotingsartikel wordt er uitvoering gegeven aan operatonele doelstelling 17 'Collectief Maatwerk versterken'. De tewerkstellingsmaatregel 'Collectief Maatwerk' biedt werk en ondersteuningsmogelijkheden op maat aan mensen die omwille van persoonsgebonden factoren moeilijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt. Daarbij wordt er voldoende aandacht geschonken aan doorstroom zodat de plaatsen gaan naar mensen die de ondersteuning nodig hebben.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	537.344	538.713	526.727	537.344	538.713	526.778

Inhoudelijke toelichting:

Het decretale krediet voor Collectief Maatwerk bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023 537.344 keuro VAK/VEK. Later op het jaar 2023 werd er één herverdeling doorgevoerd, waardoor het beschikbare krediet toenam tot 538.713 keuro VAK/VEK. Er werd 1.369 keuro VAK/VEK vanuit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) herverdeeld om de meerkost bij de loonsubsidies naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in oktober 2023 op te vangen.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 526.727 keuro VAK en 526.778 keuro VEK of 98% van het beschikbare krediet. De VEK-uitvoering is 51 keuro hoger aangezien er nog enkele dossiers van de oproep 'investeren in kwaliteitsmanagement' werden afgerekend.

De gerapporteerde uitvoering op dit begrotingsartikel omvat een bedrag van 26.356 keuro VAK/VEK dat op de overlopende rekening werd geboekt. Het gaat onder andere om een raming van de volgende kostencomponenten: afrekening van het vierde kwartaal van 2023, de jaarafrekening,... Aangezien nog niet alle kosten met betrekking tot 2023 bij de jaarafsluiting van boekjaar 2023 zijn gekend, worden in onderstaande toelichting enkel trends/feiten van de eerste drie kwartalen van 2023 besproken.

In de eerste drie kwartalen van 2023 waren er meer VTE's tewerkgesteld. De toename in de tewerkstelling vanaf juli 2023 is te wijten aan de inkanteling van de LDE'ers binnen Collectief Maatwerk naar aanleiding van de start van Individueel Maatwerk (+739,06 VTE). In deze inkantelingsoperatie werden enkel ingevulde contingenten overgezet, wat maakt dat het aantal toegekende en het aantal tewerkgestelde VTE's met een gelijke waarde toenamen. In het globaal beeld leidt dit tot een hogere invullingsgraad.

Ondanks een hoge uitvoeringsgraad van 98%, zijn de gepresteerde uren in de eerste drie kwartalen van 2023 gedaald. De economische werkloosheid tijdens het eerste en tweede kwartaal van 2023 was hoger dan gemiddeld. In kwartaal 3 2023 was er een heropbloei zichtbaar.

Daarnaast waren de uitgaven die gefinancierd worden met de vrijgekomen middelen uit de 2de fase van de RSZ-harmonisatie (12.874 keuro) nog niet op kruissnelheid (onder andere het groeipad klimaatjobs dat kadert in het Vlaams Energie- en Klimaatplan). Mede door bovenstaande factoren, was er een onderbenutting van afgerond 12.000 keuro zichtbaar.

JBO-1JEB2HC-WT – ARBEIDSMATIGE ACTIVITEITEN IN DE SOCIALE ECONOMIE (AMA SE)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (AMA WSE), de opvolger van de maatregel arbeidszorg sinds 1 april 2021, is een vangnet voor mensen die om cognitieve, medische, psychische, psychologische of sociale redenen niet, nog niet of niet meer betaald aan de slag kunnen. Deze mensen voeren begeleide activiteiten uit op een werkvloer in de sociale economie, om zo de aansluiting met een werkcontext (opnieuw) te maken. AMA WSE-deelnemers behouden tijdens hun traject hun uitkering of leefloon. Ze maken kennis met gestructureerde arbeid in een realistische werkomgeving, maar zonder de druk van een betaalde baan en een arbeidscontract. Er wordt binnen AMA WSE maximaal ingezet op het activeren van de deelnemers in functie van doorstroom naar betaald werk, zodra de deelnemer hier klaar voor is.

De maatregel AMA ressorteert onder OD 17 'Collectief maatwerk versterken'. Dit lijkt vreemd maar is wel logisch omdat OD 17 erop gericht is om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt – met zowel een groot rendementsverlies als een grote begeleidingsnood – op maat te ondersteunen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.622	5.638	4.116	5.622	5.638	4.383

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet bij BA 2023 bedroeg 5.622 keuro VAK/VEK. Doorheen het jaar, werd een herverdeling doorgevoerd voor toekenning van de indexsprongen uit de indexprovisie ten bedrage van 16 keuro. Hierdoor was het jaarbudget 5.638 keuro in VAK/VEK

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 4.116 keuro VAK of 73% van het beschikbare VAK-krediet en 4.383 keuro VEK of 77,7% van het beschikbare VEK-krediet. Van de 1826 structureel voorzien trajecten werden er in 2023, 1390 effectief ingevuld.

Een reden voor lage benutting ligt in het feit dat de toeleiding door de VDAB niet optimaal verloopt en dat de arbeidsvraag- en het arbeidsaanbod moeilijk op elkaar afgestemd raken voor deze doelgroep. VDAB heeft vorig jaar de afspraken in het kader van hun inhouse overeenkomst verfijnd. Hierdoor zal de opvolging beter kunnen verlopen en zullen we meer gericht kunnen ingrijpen indien nodig. De toeleiding wordt opgevolgd door een werkgroep VDAB-DWSE-koepels.

Er worden acties voorzien om de toeleiding te verbeteren door onder meer de processen aan beide kanten te bekijken. Ook aan de kant van de maatwerkbedrijven en hun partners kunnen er drempels zijn om deelnemers te laten opstarten, vb door het type activiteiten dat aangeboden wordt, afwezigheid van begeleiders,... . Ook dit wordt naar de toekomst toe, mee opgenomen. Verder zal 2024 het eerste volledige jaar zijn waarin contingent wordt herverdeeld naar die organisatie die een efficiëntere toeleiding kunnen invullen. Zodoende zal de benuttingsgraad naar de toekomst toe verder stijgen.

JBO-1JEB2HE-WT – DOELGROEPVERMINDERING GESCO'S SOCIALE WERKPLAATSEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de kredieten van de doelgroepvermindering GESCO's maatwerkbedrijven ex-sociale werkplaatsen. De maatregel werd beheerd door de federale operator RSZ.

In de federale regelgeving bestond er geen uniform kader voor de maatwerkbedrijven. Op 1 januari 2023 is het federale wetgevingsinitiatief in werking getreden dat de regeling rond sociale zekerheidsbijdragen voor alle maatwerkbedrijven en alle personen met (erkende) arbeidsbeperking tewerkgesteld in een maatwerkbedrijf uniformiseert. In antwoord op de federale wijziging, wijzigde de Vlaamse Regering het besluit tot veralgemening van het stelsel van de gesubsidieerde contractuelen, om op die manier te zorgen voor een verdere harmonisering van de regelgeving voor maatwerkbedrijven. De wijziging, retroactief vanaf 1 januari, schrapt de regelgeving waarbij de doelgroepvermindering voor gesco's voor doelgroepwerknemers in de maatwerkbedrijven kan worden gebruikt. De tweede en laatste stap van de harmonisering werd met andere woorden in 2023 uitgevoerd. De eerste stap werd uitgevoerd in 2022.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	3.066	3.075	3.758	3.066	3.075	3.758

Inhoudelijke toelichting:

Het decreetaal toegekende krediet 2023 voor de GESCO's (doelgroepwerknemers) sociale werkplaatsen bedroeg 3.066 keuro VAK en VEK. Dit budget werd verhoogd met 9 keuro VAK en VEK vanuit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) om de meerkost bij de loonsubsidies naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in december 2023 op te vangen. Hierdoor bedroeg het beschikbare krediet 3.075 keuro VAK/VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 3.758 keuro in VAK en VEK of 122% van het beschikbare krediet. De uitgaven 2023 zoals terug te vinden in ORAFIN bevatten echter nog een stuk technische afrekening voor 2022 en voorgaande jaren. Wanneer we dat gedeelte buiten beschouwing laten, komen we tot een totale uitgave van 2.803 keuro of 91% van het beschikbare krediet.

JBO-1JEB2HF-WT – INDIVIDUEEL MAATWERK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Sinds 1 juli 2023 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022. Deze maatregel is rechtstreeks gekoppeld aan operationele doelstelling 16 'Individueel maatwerk invoeren'.

Individueel Maatwerk heeft als doelstelling alle werkgevers de mogelijkheid te geven om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen, maar ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking te ondersteunen. Werkgevers en zelfstandigen kunnen rekenen op een tijdelijke, maar verlengbare, financiële ondersteuning. Deze ondersteuning kan ook ingezet worden bij personen met gezondheidsproblemen bij de re-integratie na ziekte en voor een meer blijvende ondersteuning op de werkvloer van personen met een arbeidsbeperking.

Voor werkgevers zal de financiële ondersteuning bestaan uit een loonpremie en/of begeleidingspremie. De loonpremie komt tegemoet aan de mogelijke extra kosten of een lagere productiviteit (rendementsverlies) die de arbeidsbeperking met zich mee kan brengen. Het kan gaan om een aanpassing van het takenpakket, extra rustpauzes, ... De begeleidingspremie zorgt ervoor dat bedrijven kwalitatieve ondersteuning kunnen bieden op de werkvloer.

Er werd voor deze nieuwe maatregel sterk ingezet op communicatie om de betrokken doelgroepen maximaal te bereiken en hen te informeren en ondersteunen (bv. campagne 'Pracht van een werkkraft').

Dit begrotingsartikel omvat de kredieten die ter beschikking worden gesteld voor **de begeleidingspremie**. De middelen zijn afkomstig van een (gedeeltelijke) overheveling van de 4 maatregelen die inkantelen in deze nieuwe maatregel m.n. Lokale Diensteneconomie (LDE), de Sociale Inschakelingseconomie (SINE) en maatwerkafdelingen (MWA). De budgetten van de maatregel Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP), worden toegekend voor het gedeelte van de

loonpremie binnen de IMW-maatregel -dat onder het begrotingsartikel JB0-1JEB2HG-WT ressorteert.

Het voorziene budget bevat enerzijds de middelen bestemd voor de uitvoering van het nieuwe beleidskader voor individueel maatwerk, en anderzijds de middelen voor de uitvoering van de tijdelijke en noodzakelijke overgangsmatregelen zoals deze werden opgenomen in het decreet (en in het BVR). De maatregelen LDE, SINE en MWA werden geïntegreerd in dit begrotingsartikel rond maatregel 'individueel maatwerk', en voor elk van deze maatregelen werden er specifieke overgangsmatregelen voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	67.596	61.164	55.838	67.596	61.164	55.265

Inhoudelijke toelichting:

Vanaf 1 juli 2023 werd uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022. Hiertoe werden de budgetten van 3 maatregelen die inkantelden in Individueel Maatwerk samengevoegd onder dit begrotingsartikel. Het budget is samengesteld uit de budgetten van de Lokale diensteneconomie (LDE) de Sociale Inschakelingseconomie (SINE) en de overgangsbepalingen voor LDE, Individueel Maatwerk en maatwerkafdelingen (MWA) en bedroeg bij begrotingsaanpassing 2023, 67.596 keuro in VAK en VEK.

Na de begrotingsaanpassing 2023 werd een compensatie doorgevoerd van 5.907 keuro in VAK en VEK van dit begrotingsartikel naar het begrotingsartikel van de IMW-loonpremie, voor het ondervangen van de kost voortvloeiend uit een hogere raming van het aantal dossiers in individueel maatwerk met een loonpremie.

Daarnaast werd 530 keuro VAK en VEK herverdeeld naar het beleidsdomein Welzijn voor de verdere financiering van het aanvullend lokaal dienstenaanbod binnen het Vlaams klaverblad Opgroeien en Gezinszorg voor de periode van 1 juli 2023 tot en met 31 december 2023. Zodoende bedraagt voor 2023 het beschikbare budget in VAK en VEK 61.164 keuro.

Tenslotte werd het budget met 5 keuro verhoogd naar aanleiding van de herverdeling uit de centrale indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) voor de overschrijding in 2023 van de spilindex voor de overheidswedden en sociale uitkeringen. Het gaat enkel om een index die toegekend werd op de middelen voor de begeleidingspremie en de middelen voor de overgangsregeling voor de maatwerkafdelingen.

De begrotingsuitvoering bedraagt 55.838 keuro VAK of 91,3% en 55.265 keuro VEK of 90,4% van het beschikbare krediet. Hieronder geven we meer in detail weer welke uitgaven er in 2023 gebeurden op dit begrotingsartikel op zowel de vastleggingskredieten als de vereffeningskredieten.

Programma Omschrijving	Vastgelegd op 2023		totaal VAK 2023

HERINSCHAKELINGSUITKERING SINE RVA	18.235		18.235
LOKALE DIENSTENECONOMIE	16.180		16.180
BEGELEIDINGSPREMIE IMW	425		425
OVERGANGSBEPALING LDE	14.166		14.166
OVERGANGSBEPALING MAATWERKAFDELINGEN	326		326
RSZ-BIJDRAGEVERMINDERING SINE	6.506		6.506
totaal VAK 2023	55.838		55.838
Programma Omschrijving	geboekt 2023	Overlopende rekeningen	totaal VEK 2023
HERINSCHAKELINGSUITKERING SINE RVA	16.544	1.691	18.235
LOKALE DIENSTENECONOMIE	13.936	1.671	15.607
BEGELEIDINGSPREMIE IMW	-	425	425
OVERGANGSBEPALING LDE	14.166	-	14.166
OVERGANGSBEPALING MAATWERKAFDELINGEN	326	-	326
RSZ-BIJDRAGEVERMINDERING SINE	5.794	711	6.506
totaal VEK 2023	50.766	4.498	55.265

Begeleidingspremie (425 keuro VAK/VEK)

Voor 2023 gebeuren de afrekeningen voor het derde en vierde kwartaal in het voorjaar 2024. Voor 2023 werd een raming gemaakt uitgaande van 144 aanvragen, waarvan 61% werd ingeschaald met een hoge begeleidingsgraad. Rekening houdend met het maandelijks subsidiebedrag en het kwartaal waarin werd gestart, werd voor het totaal van de begeleidingspremie 425 keuro geboekt op de overlopende rekening 2023.

Inkanteling van LDE organisaties (16.180 keuro VAK 15.607 VEK)

Voor de maatregel LDE wordt voor de eerste 2 kwartalen van 2023, 13.936 keuro aangerekend in VAK en in VEK. Voor het derde en het vierde kwartaal is er nog een bijkomende compensatie in het kader van de VIA akkoorden 'VIA 4, 5 en 6' geboekt voor 1.671 keuro in VAK en VEK op de overlopende rekening 2023.

Bij de verdeling van de middelen conform het besluit van de Vlaamse regering van 26 mei 2023 ter ondersteuning van het aanvullend lokaal dienstenaanbod dreigen enkele lokale besturen minder middelen te ontvangen waardoor ze de

tewerkstelling de dato 30 juni 2023 niet zouden kunnen waarborgen. Om de tewerkstelling van de doelgroepmedewerkers niet in het gedrang te brengen werd in 2023 573 keuro vastgelegd voor het behoud van de tewerkstelling van de LDE-SINE werknemers tot op het ogenblik dat het aanvullend lokale dienstenaanbod ingang kent op 1 januari 2026.

Alles bij elkaar werden er dus uitgaven ten belope van 16.180 keuro VAK en 15.607 keuro in VEK geboekt.

Overgangsbepalingen LDE (14.166 keuro VAK/VEK)

De overgangsbepalingen LDE betreft de aanrekening van het geraamde subsidierecht voor het derde en vierde kwartaal 2023, voor die LDE organisaties die ervoor kozen om de lopende LDE trajecten te vervolledigen en niet stop te zetten. Aan LDE organisaties werd immers de keuze geboden hun werknemers en activiteiten eventueel in te kantelen in Collectief Maatwerk of in Individueel Maatwerk.

De overgangsbepalingen tot het einde van het jaar werden vastgelegd voor een bedrag van 8.968 keuro VAK en VEK.

De regelgeving IMW voorziet een kader voor aanvullende financiering ten aanzien van publieke en private lokale tewerkstellingsinitiatieven die personen met een arbeidsbeperking, zoals bepaald in het decreet, inschakelen en tewerkstellen met het oog op het aanbieden van aanvullende lokale/Vlaamse diensten. Voor 2023 werd in totaal een bedrag van 5.198 keuro VAK en VEK voorzien. Dit bedrag wordt tijdens een overgangsperiode, die loopt tot eind 2025, heraangewend met als doelstelling het bestaande aanvullende lokale dienstenaanbod te continueren.

Overgangsbepalingen Maatwerkafdelingen (326 keuro VAK en 326 VEK)

De maatwerkafdelingen werd de mogelijkheid geboden om de overstap te maken naar ofwel het kader van individueel maatwerk, ofwel het kader van collectief maatwerk. De trajecten waar gekozen werd om deze te laten doorlopen tot de einddatum of tot de persoon uit dienst gaat, vertegenwoordigen in 2023 een bedrag van 326 keuro VAK/VEK.

SINE maatregel (RVA: 18.235 keuro VAK/VEK en RSZ (6.506 keuro VAK/VEK)

De algemene regel voor SINE werknemers, die in het decreet staat verankerd, is dat zij kunnen blijven genieten van de SINE voordelen tot 2 jaar na de inwerkingtreding van de maatregel IMW. Het totale budget voor de SINE werknemers werd geboekt voor een bedrag van 24.741 keuro waarvan het aandeel van de RVA-premies 18.235 keuro bedraagt. De raming van de RSZ-kortingen werd geboekt voor een bedrag van 6.506 keuro. Deze berekeningen baseren zich op deze van de federale operatoren.

JB0-1JEB2HG-WT – IMW - LOONPREMIES

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanaf 1 juli 2023 werd uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022. Deze maatregel is rechtstreeks gekoppeld aan operationele doelstelling 16 'Individueel maatwerk invoeren'.

Individueel Maatwerk heeft als doelstelling alle werkgevers de mogelijkheid te geven om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen, maar ook zelfstandigen met een arbeidsbeperking te ondersteunen. Werkgevers en zelfstandigen kunnen rekenen op een tijdelijke, maar verlengbare, financiële ondersteuning. Deze ondersteuning kan ook ingezet worden bij personen met gezondheidsproblemen bij de re-integratie na ziekte en voor een meer blijvende ondersteuning op de werkvloer van persoon met een arbeidsbeperking.

Voor werkgevers zal de financiële ondersteuning bestaan uit een loonpremie en/of begeleidingspremie. De loonpremie komt tegemoet aan de mogelijke extra kosten of een lagere productiviteit (rendementsverlies) die de arbeidsbeperking met zich mee kan brengen. Het kan gaan om een aanpassing van het takenpakket, extra rustpauzes, ... De begeleidingspremie zorgt ervoor dat bedrijven kwalitatieve ondersteuning kunnen bieden op de werkvloer.

Dit nieuwe begrotingsartikel omvat de kredieten die ter beschikking worden gesteld voor de loonpremie en is een open-end maatregel. Dit begrotingsartikel bevat de middelen van het vroegere VOP-artikel, dat ook een open-end was maatregel was.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	13.914	19.860	13.019	13.914	19.860	13.019

Inhoudelijke toelichting:

Vanaf 1 juli 2023 werd uitvoering gegeven aan het nieuwe decreet maatwerk bij individuele Inschakeling van 14 januari 2022. Hiertoe werd het volledige budget van de Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) geraamd en werd een opsplitsing gemaakt tussen het gedeelte VOP'ers die naar IMW overgaan en het gedeelte VOP'ers die met hun lopend dossier onder de uitdovende maatregel VOP blijven.

Het oorspronkelijk geraamde bedrag voor 2023 bedroeg 120.417 keuro. Dit budget werd verdeeld tussen de bestaande maatregel VOP (JB0-1JDB2CB-WT) en de nieuwe maatregel IMW-loonpremie (JB0-1JEB2HG-WT) die op 1 juli 2023 is ingegaan en waarin VOP overgaat.

Het bij begrotingsaanpassing toegekende decretaal krediet uit deze verdeling bedraagt 13.914 keuro VAK/VEK. Na de begrotingsaanpassing nam het budget toe tot 19.860 keuro VAK/VEK. Een compensatie werd uitgevoerd van 5.907 keuro in VAK en VEK vanuit het begrotingsartikel van de IMW-begeleidingspremie (JB0-1JEB2HF-WT) voor het ondervangen van de kost voortvloeiend uit een hogere raming van het aantal dossiers in individueel maatwerk met een loonpremie. 39 keuro in VAK en VEK is afkomstig van een herverdeling uit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) om de budgettaire impact van de overschrijding van de spilindex te honoreren.

Gezien de maatregel nieuw is, werd er extra aandacht besteed aan de afrekeningen die per kwartaal gebeuren. Omwille van bijkomende vertragingen in de IT-verwerking van de aanvragen en rapportering daarrond zal het grootste deel van

de uitgaven pas geboekt worden in het voorjaar van 2024, zodoende dat voor 2023 een raming op de overlopende rekening 2023 werd voorzien. In 2024, het eerste volledige kalenderjaar dat de maatregel van toepassing is, wordt een adequatere en snellere boeking van de aanrekeningen verwacht.

Het bedrag in VAK en VEK dat op de overlopende rekening werd geboekt bedroeg 13.019 keuro. Dit is 65,5% van het voorziene budget. Uit de gerealiseerde cijfers blijkt dat de maatregel IMW minder snel op kruissnelheid kwam dan budgettair voorzien was, waardoor een te groot deel van het budget voor VOP werd overgeheveld naar deze maatregel.

2. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT

2.1 Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement

Het geheel van acties onder dit structurelement valt terug te brengen tot de overkoepelende doelstelling 'Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt' (zie hoger⁵⁸).

2.2 Operationele doelstellingen

OD 18: Sociaal ondernemerschap ondersteunen⁵⁹

We laten meer ruimte voor ondernemerschap in de sociale economie. We moedigen maatwerkbedrijven aan om zelf nieuwe activiteiten te ontplooiën en zich economisch te versterken.

We bouwen actief aan bruggen tussen ondernemers, maatwerkbedrijven en sociale ondernemers zodat meer bedrijven ondernemen met oog voor hun maatschappelijke impact.

We helpen ondernemingen om een meer duurzame weg in te slaan.

- Ter invulling van de ambities van de Vlaamse Regering om de Vlaamse samenleving te verduurzamen, startten we in 2023 met het regelgevende proces tot **actualisatie van het ondersteuningsdecreet**. Het vernieuwde decreet biedt een kader voor ondersteuning van de sociale economie en MVO in Vlaanderen, en – conform de afspraken bij de overgangsbepalingen van de regelgeving individueel maatwerk – een kader voor de aanvullende lokale diensten. In januari 2024 werd het ontwerpdecreet na advies de Raad van State definitief goedgekeurd.
- Met het collectieve ondersteuningsaanbod zetten we de ondersteuning richting startende en innoverende sociale ondernemers verder. Naast het reguliere en recurrente aanbod van subsidie-oproepen voor sociale economie (innovatie en oprichting van startende sociale ondernemers) werden in 2023 diverse eenmalige oproepen gelanceerd. De oproep investeringen in duurzame mobiliteit ondersteunt 87 maatwerkbedrijven in de omslag naar een duurzame en groene mobiliteit die bijdraagt aan de leefbaarheid en inzetbaarheid van de

⁵⁸ SD 3 Veerkrachtige ondernemingen in een toekomstbestendige arbeidsmarkt

⁵⁹ Zie ook begroting: JB0-1JEB2GA-WT, p.135.

doelgroepwerknemers (4.374 keuro). Binnen de oproep 'Proeftuinen in de sociale economie en zorg' zullen 44 partnerschappen naar een duurzame samenwerking toewerken waarbij de inzetbaarheid en tewerkstelling van doelgroepwerknemers in zorg- en welzijnsvoorzieningen beoogd wordt (1.258 keuro). De oproep 'Lokale Activeringspact' zal 92 (partnerschappen van) lokale besturen ondersteunen in de bijkomende activering van leefloongerechtigden (7.052 keuro). Tot slot werd eind 2023 een oproep naar investeringen in digitale transformatie in de sociale economie gelanceerd.

- Via sociaal ondernemerschap zoeken we vernieuwende antwoorden op nieuwe maatschappelijke uitdagingen. We ondersteunen daartoe sociale ondernemingen bij hun opstart en oprichting. 12 sociaal-circulaire hubs, verspreid over Vlaanderen opgezet binnen het programma 'Circulair Werk(t)', detecteren sociaal-circulaire opportuniteiten, en ondersteunen ondernemers om deze om te zetten naar actie. Dankzij de hub treffen de sociale en circulaire ondernemers, bedrijven, kennisinstellingen en financiers elkaar, verkennen ze concrete samenwerkingen en werken ze pilootprojecten uit. Op 3 jaar tijd werden meer dan 77 testtrajecten tussen circulaire en sociale economie opgezet, meer dan 150 ondernemingen begeleid, en meer dan 200 pilots opgestart. Gelet op de resultaten, en de relevantie om in te zetten op verbinding en circulair ondernemerschap, werd een verlengingsoproep gelanceerd voor een bijkomende ondersteuning tot 30 juni 2025.
- In het najaar van 2023 startte het begeleidingstraject StartSOON (i.s.m. Deloitte, Febecoop en Streetwize) voor startende sociale ondernemingen met de eerste sessies. De opdracht loopt ook in 2024, en wil pre-starters klaarstomen richting de opmaak van een ondernemingsplan.
- In het verlengde van de eerder uitgetekende communicatiestrategie werd in 2023 onder meer de website socialeconomie.be hernieuwd.
- Voorts werden ook andere nieuwe initiatieven opgestart of afgerond, zoals een studie naar de operationalisering van de definitie 'sociale onderneming', de toolbox over blended business models, of de evaluatie-opdracht van de regelgeving collectief maatwerk.
- In het kader van het Vlaamse relanceplan en de versterking van de loopbanen van kwetsbare werknemers, bieden we sociale economie-ondernemingen strategische investerings- en innovatiesteun, en opleidingssteun.⁶⁰ We versterken deze ondernemingen met aandacht voor werkbaarheid, wendbaarheid, welzijn en het menselijk potentieel in de organisatie. Via de oproep strategische transformatie en innovatie worden ondernemingen ondersteund in het conceptualiseren, ontwikkelen en uitrollen van strategische bedrijfstransformaties om optimaal en flexibel te kunnen reageren op markttenissen en samen te werken met de reguliere economie. Voor deze oproep werden 66 projecten eind 2021 goedgekeurd en gegund. De projecten gingen van start in januari 2022 en eindigden eind 2023. Daarnaast werd de gesloten oproep 'opleidingen' gelanceerd in 2021. Deze opleidings- en vormingsprogramma's in collectief maatwerk hebben een totaalbereik van 123 maatwerkbedrijven. Het gaat hier om een drie jaar durend geïntegreerd totaal opleidings- en vormingsprogramma, en de oproep loopt af eind 2024. Vooralsnog zijn er 73 ondernemingen bereikt via deze oproep.

---

⁶⁰ Deze acties kaderen binnen het RRF.

- Sinds 1 januari 2023 is de **uitgebreide regierol sociale economie en werk van kracht** (zie hoger⁶¹). Lokale regieverbanden konden tot 15 januari 2023 een aanvraag indienen in het kader van de open oproep naar de lokale besturen voor de ondersteuning van hun lokale regierol sociale economie en werk in de tweede helft (2023-2025) van de beleids- en beheerscyclus. 39 lokale regisseurs engageren zich in 2023 - 2025 tot onder meer het activeren van leefloongerechtigden en niet-beroepsactieven, in samenwerking met VDAB. We bereiken zo 261 steden en gemeenten, ofwel een dekkingsgraad van bijna 87% (261 op 300) van het aantal gemeenten in Vlaanderen (t.o.v. 80% in 2020), of een dekkingsgraad van 93,13 % van de bevolking (t.o.v. 89% in 2020). Het verzameldecreet (in beheer bij het Agentschap Binnenlands Bestuur) dat ervoor moet zorgen dat de regiegebieden sociale economie en werk zich enten op de 15 referentieregio's, werd inmiddels (februari 2024) definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Ook het ondersteuningsdecreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen bevat hieromtrent een bepaling. Nieuwe regieverbanden moesten zich tegen 1 januari 2023 afstemmen op de referentieregio's, bestaande verbanden hebben hiervoor tijd tot 1 januari 2026.
- Met onze MVO-activiteiten ondersteunen we bedrijven om **met MVO aan de slag te gaan rond hun maatschappelijke impact**. We zetten in op het begeleiden van organisaties tijdens hun verduurzamingstraject. Daartoe biedt MVO Vlaanderen workshops en ondersteuning bij het werken met de Sustatool. Met de Sustatool wordt meer en meer op maat ondersteund: op maat van startende ondernemingen, van de zorginstellingen ('Sustacare'), van de voedingsindustrie ('Sustafood') en van de bouwsector ('Sustabuild'). We voorzagen in 2023 ook sectorspecifieke workshops rond de sectorspecifieke Sustatools met name Sustacare, Sustabuild en Sustatool voor Cultuur, Jeugd en Media. De IT-afdeling binnen DWSE startte ook met de ontwikkeling van een nieuwe versie van de Sustatool, waarmee onder andere makkelijker op maat en sectorspecifiek zal kunnen worden gewerkt. In 2023 liep in samenwerking met VLAIO en het Departement Omgeving een opdracht rond de ontwikkeling van een duurzaamheidsscreening voor maatschappelijke impact van organisaties en/of projecten. Die opdracht loopt af eind mei 2024. Voorts zet DWSE vanuit het strategisch communicatieplan specifieke communicatie-acties voor MVO Vlaanderen op die zich toespitsen op mini-campagnes op LinkedIn, podcasts, etc. om het bereik van MVO Vlaanderen te vergroten en meer trafiek naar de website te genereren. We hebben daarbij nog meer ingezet op het betrekken van onze stakeholders (o.a. ook die binnen de Vlaamse Overheid). Daarnaast voorzagen we een uitbreiding van de opdracht rond het beheer en de content van het Digitaal Kenniscentrum MVO Vlaanderen om de contentmigratie van de oude mvovlaanderen.be website naar de nieuwe tot een goed einde te brengen. Met Koploper Live bleef MVO Vlaanderen inzetten op een aanbod van gratis workshops en masterclasses over MVO gericht naar intermediairs, o.a. enkele workshops en webinars gericht op de aankomende Europese regelgeving "Corporate Sustainability Reporting Directive" (CSRD).
- Het **Sociaal Investeringsfonds (SIFO)** werd opgericht in de schoot van de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Het beheer van dit fonds wordt geregeld via de samenwerkingsovereenkomst tussen PMV en het Vlaamse Gewest. Het fonds voorziet financiële middelen via de erkende sociale financiers

⁶¹ OD 2 Alle arbeidspotentieel benutten met een focus op kwetsbare groepen en niet-beroepsactieven
 - De samenwerking met de lokale besturen versterken

ten bate van sociale economiebedrijven in het Vlaams Gewest aan voordelige tarieven, onder de vorm van gunstige leningen. Omwille van het aflopen van de beheersovereenkomst werd in 2023 een nieuwe beheersovereenkomst voorbereid. De goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering wordt verwacht tegen de zomer van 2024.

- Het participatiefonds voor sociale economie **Trividend CV** kende een succesvol 2023, na de kapitaalsronde van 2022. Gelet op de operationele uitdagingen die met een toenemende investeringsportefeuille gepaard gaan, besliste de Vlaamse Regering in een gedeeltelijke verhoging van de jaarlijkse werkingssubsidie.

2.3 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE), MVG excl. DAB

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	18.134	25.024	21.061	18.262	35.819	28.039
Toe-lagen IS	0	0	0	0	0	0
Overige LE, PA, andere	5.000	5.000	0	5.000	5.000	0
Totaal	23.134	30.024	21.061	23.262	40.819	28.039

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'Duurzame Arbeidsmarkt (Sociale Economie)' bevinden zich langs uitgavenzijde twee begrotingsartikelen.

- Het begrotingsartikel dat de middelen bevat voor de ondersteuningsmaatregelen Sociale Economie en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (in uitvoering van het Ondersteuningsdecreet).
- Daarnaast een PA-artikel voor het verstrekken van leningen in het kader van investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen.

Onder paragraaf 2.3.1 worden deze begrotingsartikelen meer in detail besproken.

Het decretaal toegekende krediet 2023 voor ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie)' bedroeg 23.134 keuro VAK en 23.262 keuro VEK.

Er werden doorheen het jaar enkele herverdelingen doorgevoerd waardoor het beschikbare VAK-krediet toenam met 6.890 keuro en het beschikbare VEK-krediet met 17.557 keuro. Het beschikbare krediet voor 2023 bedroeg hierdoor 30.024 keuro VAK en 40.819 keuro VEK.

De belangrijkste herverdelingen hadden enerzijds betrekking op de VAK-financiering van de oproepen 'Digitale transformatieprojecten voor maatwerkbedrijven' (+5.000 keuro VAK) en 'Circulair Werk(t)' (+1.890 keuro VAK) en anderzijds op de VEK-financiering van de relanceprojecten 'Digibanken' (+12.322 keuro VEK) en 'Activering/verhogen van de werkzaamheidsgraad' (+5.589 keuro VEK).

Het grootste deel van het totaalbudget voor ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie), namelijk 83% VAK en 88% VEK, behoort toe aan het begrotingsartikel dat de middelen bevat voor de ondersteuningsmaatregelen sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

De totale uitvoering van de maatregelen onder het ISE 'Duurzame arbeidsmarkt (Sociale Economie)' bedroeg 21.061 keuro VAK of 70% van het beschikbare VAK-krediet en 28.039 keuro VEK of 69% van het beschikbare VEK-krediet.

De VAK- en VEK-onderbenutting (8.963 keuro VAK en resp. 12.780 keuro) is enerzijds vooral te wijten aan het PA-artikel, aangezien er in 2023 geen aanvragen voor leningen in het kader van investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen werden ontvangen. Anderzijds werd op 2 éénmalige subsidie-oproepen minder vastgelegd dan het voorziene budget.

Het beschikbare VEK-krediet werd eveneens onderbenut enerzijds omwille van het uitblijven van aanvragen voor leningen in het kader van investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen en anderzijds omwille van het feit dat er in 2023 niets meer vereffend werd op de 10.000 keuro die bij begrotingsaanpassing ontvangen werd voor de oproep Lokaal Activeringspact.

2.3.1. Departement WSE en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

2.3.1.1. Ontvangstenartikelen

JBO-9JEBAGA-OW – ONDERSTEUNINGSMAATREGELLEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de ontvangsten en vorderingen m.b.t. subsidies in het kader van ondersteuningsbeleid sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	131	0	0

BU	407	0	0
-----------	-----	---	---

Inhoudelijke toelichting:

Voor het begrotingsjaar 2023 werd er een ontvangst verwacht van 131 keuro afkomstig uit de oproepen 'Sociaal ondernemen – innovatie' en 'Sociaal ondernemen – oprichting'.

In realiteit werden er in 2023 ontvangsten geregistreerd ten belope van 407 keuro of 276 keuro meer dan begroot. Er was slechts één terugvordering uit de oproep 'Sociaal ondernemen – innovatie' ten belope van 11 keuro.

De hogere ontvangst is voornamelijk te verklaren door terugvorderingen van de subsidieoproep 'investeren in kwaliteitsmanagement' voor een bedrag van 239 keuro. Maatwerkbedrijven konden via deze oproep middelen ontvangen voor advies en begeleiding in hun traject naar het behalen van een kwaliteitslabel en bijhorende audit- en certificeringskosten.

Daarnaast waren er nog terugvorderingen van de tijdelijke aanpassingspremie die maatwerkbedrijven-en afdelingen ontvingen in het vierde kwartaal van 2020 om hen in staat te stellen extra kosten voor de noodzakelijke aanpassingen aan productieprocessen en dienstverlening als gevolg van de coronaveiligheidsmaatregelen te dragen. Het ging om een bedrag van afgerond 134 keuro.

Tot slot waren er nog andere ontvangsten van de maatregelen regierol lokale sociale economie (11 keuro), LDE (9 keuro) en de digibanken (3 keuro).

JBO-9JEBAGA-WT – ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel wordt gebruikt om waardeverminderingen op ontvangsten te boeken m.b.t. de subsidies in het kader van ondersteuningsbeleid sociale economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2023	AO	TO	LO
1e BA	0	0	0
BU	-5	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Er werd voor 5 keuro aan waardeverminderingen geboekt. Deze waardeverminderingen worden niet begroot.

2.3.1.2. Uitgavenartikelen

JBO-1JEB2GA-WT – ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

In uitvoering van het Ondersteuningsdecreet bevat dit begrotingsartikel de kredieten voor de ondersteuningsmaatregelen zoals ze in de verschillende hoofdstukken van het decreet worden omschreven. Voor enkele subsidies is het Meerwaardenbesluit van toepassing.

Regelgeving

- Decreet betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen van 17 februari 2012 (hierna "Ondersteuningsdecreet");
- Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaarde-economie (hierna: "Meerwaardenbesluit");
- Besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 2022 tot bepaling van de lokale regierol van gemeenten op het vlak van sociale economie en werk, vermeld in artikel 15 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2014 betreffende de algemene regels inzake ondersteuning van activiteitencoöperaties;
- Besluit van de Vlaamse Regering van 27 januari 2017 tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van de subsidie voor managementadvies, vermeld in artikel 12 van het decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- Vierde Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de social-/non-profitsectoren voor de periode 2011 tot 2015;

Dit begrotingsartikel is gelinkt aan de operationele doelstelling 18 'Sociaal ondernemerschap ondersteunen'.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	18.134	25.024	21.061	18.262	35.819	28.039

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet bij begrotingsaanpassing 2023 bedroeg 18.134 keuro VAK en 18.262 keuro VEK.

Doorheen 2023 werden enkele herverdelingen doorgevoerd waardoor het beschikbare krediet toenam met 6.890 keuro VAK en 17.557 keuro VEK:

- 6.890 keuro VAK werd herschikt vanuit JB0-1JDB2CH-WT (tewerkstellingsprogramma's en aanwervingscentives voor langdurig werkzoekenden) naar dit begrotingsartikel voor de financiering van de volgende twee oproepen: 'Digitale transformatieprojecten voor maatwerkbedrijven' (5.000 keuro) en 'Circulair Werk(t)' (1.890 keuro). Deze laatste oproep kadert binnen de prioriteit 'Circulaire economie' uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling.
- 17.911 keuro VEK werd toegevoegd vanuit de centrale relanceprovisie (CB0-1CBG2AH-PR). Enerzijds voor de financiering van het VV 127 project 'Digibanken', opgenomen binnen het overheid breed herstelplan 'Vlaamse Veerkracht' (12.322 keuro VEK). Anderzijds voor de uitvoering van het VV 016 'Activering/verhogen van de werkzaamheidsgraad', meer precies voor vereffeningen in het kader van de oproep 'opleidingssteun aan maatwerkbedrijven ingevolge Covid-19' en de oproep 'innovatie en strategische transformatie in de sociale economie' (5.589 keuro VEK).
- Tot slot werd 354 keuro VEK herverdeeld naar het begrotingsartikel dat de middelen bevat voor de ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid (JB0-1JDB2AA-WT) om de vereffening van een aantal studies en onderzoeken in 2023 mogelijk te maken.

De VAK-uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 21.061 keuro. De volgende beleidsinitiatieven werden gefinancierd:

- Regierol lokale sociale economie (10.052 keuro)
- Bedrijfs- product en procesinnovatie voor initiatieven sociale economie (5.141 keuro)
- Diverse initiatieven ter ondersteuning van de sociale economie (4.256 keuro)
- Overheidsopdrachten ter ondersteuning van de sociale economie (1.151 keuro)
- Dienstencontracten in het kader van maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen (327 keuro)
- Managementadvies (134 keuro)

Er is een VAK-onderbenutting van ongeveer 4 miljoen (84% t.o.v het beschikbare VAK-krediet). De onderbenutting bevindt zich op 2 componenten:

1. Er was voor de oproep Lokaal Activeringspact 10 miljoen euro voorzien, maar er werd uiteindelijk slechts voor 7 miljoen vastleggingen gedaan. Er is 3 miljoen budget minder aangevraagd dan er voorzien was.
2. Voor de oproep Digitale Transformatieprojecten was een budget van 5 miljoen euro voorzien. Op het einde van het jaar werd er op basis van de ingediende dossiers vastgelegd voor een bedrag van 4 miljoen.

Beide oproepen waren éénmalig en behoren niet tot de 'reguliere' middelen van het begrotingsartikel.

De VEK-uitvoering op dit begrotingsartikel bedraagt 28.039 keuro of 78% van het beschikbare VEK-krediet. De lagere VEK-uitvoeringsgraad (7.780 keuro VEK bleef onbenut), werd vooral veroorzaakt door de oproep Lokaal Activeringspact. Voor deze oproep werd bij begrotingsaanpassing 10.000 keuro VAK en VEK ontvangen, maar gezien de looptijd van deze eerste oproep werd hier niets meer op vereffend in 2023. Een klein deel van dit VEK-krediet (345 keuro) werd herverdeeld naar elders (zie boven) en daarnaast vond er vooral voor 'diverse initiatieven ter ondersteuning van de sociale economie', 'overheidsopdrachten ter ondersteuning van de SE' en 'regierol' vereffeningen plaats voor een bedrag dat hoger lag dan het beschikbare VEK-krediet op deze basisallocaties, waardoor er werd ingeteerd op het VEK-overschot van de oproep Lokaal Activeringspact.

JB0-1JEB2GB-PA – HET VERSTREKKEN VAN LENINGEN IN HET KADER VAN DE SOCIALE ECONOMIE EN HET DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het begrotingsjaar 2023 was er een krediet ter beschikking voor leningen in het kader van investeringen in hernieuwbare energie en energiebesparende maatregelen.

De kapitaalaflossingen van de leningen komen terecht op het begrotingsartikel JB0-9JEBAGB-OP. De renteontvangsten komen toe op het begrotingsartikel JB0-9JEBAGA-OW.

JB0-9JEBAGB-OP. De renteontvangsten komen toe op het begrotingsartikel JB0-9JEBAGA-OW.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2023	1e BA	1e BA-JR	BU	1e BA	1e BA-JR	BU
Uitgaven	5.000	5.000	0	5.000	5.000	0

Inhoudelijke toelichting:

Het decretale budget 2023 bedroeg 5.000 keuro VAK/VEK.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 0 keuro. Er werden geen aanvragen voor leningen ontvangen.

VIII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

1.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA JA - JB0 – DEPARTEMENT WSE

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	5.793	248	0	56.291	53.546
1e aanpassing BA-JR	5.793	248	0	60.924	61.066
BU	3.504	3.019	0	56.801	56.868

1.1.1. Ontvangstenartikelen

JB0-9JABAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat het principiële recht aan jaarontvangst door ESF van Europese middelen voor de technische bijstand (TB) voor het OP 2014-2020, REACT EU en AMIF. Daarnaast bevat dit artikel ook nog een boeking in het kader van het VO-brede Relanceproject, meer precies voor de actie 'Aanvullende Stagebonus' die gefinancierd werd met REACT EU-middelen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	5.793	0	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	5.793	0	0	0	0

BU	3.504	0	0	0	0
-----------	-------	---	---	---	---

Inhoudelijke toelichting:

Bij BA 2023 werd een principieel recht geraamd ten belope van 5.793 keuro. Het uiteindelijk principieel recht bedroeg echter 3.504 keuro.

Vorderingen:

- Technische bijstand ESF OP 2014-2020 2014-2020: 2.013 keuro
- Technische bijstand REACT EU: 527 keuro
- Technische bijstand AMIF 2014-2020: 165 keuro
- Aanvullende stagebonus: 708 keuro

Journalboekingen:

- Boeking met het oog op ESR neutraliteit 2023 voor de technische bijstand ESF 2014-2020, AMIF 2014-2020 en REACT EU: 1.286
- Boeking met het oog op ESR neutraliteit 2023 voor de technische bijstand ESF 2021-2027: 1.864 keuro
- Boeking met het oog op ESR neutraliteit 2023 voor de technische bijstand AMIF 2021-2027: 244 keuro
- Aanvullende stagebonus: -708 keuro
- Terugdraaien ESF TB 2022: -2.595 keuro

JB0-9JABTZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel gebeurt de terugbetaling van lonen van personeel dat naar andere overheden of agentschappen gedetacheerd werd. Ook de ontvangsten die voortvloeien uit de facturatie DAC komen hier toe. DWSE voert de loon- en sociale administratie uit voor de DAC-werkgevers. Werkgevers betalen op kwartaalbasis voor deze prestaties. Tot slot komen hier ook terugbetalingen toe die gerelateerd zijn aan werkingsuitgaven.

Dit begrotingsartikel spijst aan uitgavenzijde de begrotingsartikelen JB0-1JAB4ZZLO en JB0-1JAB4ZZ-WT.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	248	0	0	0
1e aanpassing BA-JR	0	248	0	0	0

BU	0	3.019	0	0	0
-----------	---	-------	---	---	---

Inhoudelijke toelichting:

Op dit begrotingsartikel werd voor 2023 een ontvangst geraamd van 248 keuro.

- De terugvordering van 75% van het loon van een personeelslid dat gedetacheerd is naar de vzw Epos, is goed voor 46 keuro.
- Departement WSE voert de loon- en sociale administratie uit voor de DAC-werkgevers. Werkgevers betalen op kwartaalbasis voor deze prestaties. Dit levert een geraamde jaarontvangst op van 200 keuro.
- Tot slot werden andere mogelijke ontvangsten ten belope van 2 keuro geraamd.

De reële ontvangsten bedroegen echter 3.019 keuro en hebben betrekking op volgende ontvangsten:

- 65 keuro voor terugvordering van 75% van het loon van een personeelslid dat gedetacheerd is naar de vzw Epos;
- 192 keuro aan facturen ten aanzien van DAC-werkgevers voor de loon- en sociale administratie die DWSE uitvoert voor deze werkgevers
- 19 keuro aan facturen voor rechtplegingsvergoedingen en administratieve geldboetes;
- 1 keuro terugvordering voor te veel betaalde onkosten;
- 2.385 keuro journaalboekingen met het oog op het ESR-neutraal stellen van de REACT-middelen voor onder meer de stagebonus, de versterking van de dienst Economische migratie, de aanpak van de Oekraïne-crisis;
- 13 keuro journaalboekingen met het oog op het ESR-neutraal stellen van de cofinanciering van de ESF Technische Bijstand ten behoeve van de werking van ESF in Vlaanderen voor de projecten PEnCIL, Dialog, Swissport;
- 98 keuro journaalboekingen met het oog op het ESR-neutraal stellen van de cofinanciering van het ESR-project PEnCIL;
- 246 keuro journaalboekingen met het oog op het ESR-neutraal stellen van de uitgaven in het kader van de Brexit Adjustment Reserve (BAR) de negatieve impact van de Brexit te mitigeren.

1.1.2. Uitgavenartikelen

JB0-1JAB2ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de lonen van de personeelsleden van het Departement WSE.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	27.956	27.956
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	29.458	29.458
BU	0	0	0	28.381	28.464

Inhoudelijke toelichting:

Bij begrotingsaanpassing 2023 bedroeg het decretaal toegekende krediet 27.956 keuro VAK/VEK. In de loop van 2023 steeg het budget verder tot 29.458 keuro. Dit is een stijging met 1.502 keuro VAK/VEK. Deze budgettoename is toe te schrijven aan volgende zaken:

- Naar aanleiding van de overschrijding van de spilindex in 2023 werd er 77 keuro vanuit de indexprovisie (CB0-1CBG2AB-PR) herverdeeld naar de loonkredieten om de meerkost bij de lonen op te vangen.
- Daarnaast werd in het kader van de uitvoering van het sectoraal akkoord 2020-2022 408 keuro naar de loonkredieten herverdeeld.
- Voor het EU-voorzitterschap kwam er 253 keuro toe op dit begrotingsartikel, afkomstig uit centrale provisies.
- Tenslotte werden de loonkredieten verhoogd met 764 keuro voor de financiering van 11 VTE aan bijkomend personeel dat werd aangeworven in het kader van de uitvoering van het zero tolerance beleid inzake arbeidsmigratie.

De uitvoering op dit begrotingsartikel bedroeg 28.381 keuro VAK of 96,3% van het beschikbare VAK-krediet en 28.464 keuro VEK of 96,6% van het beschikbare VEK-krediet. De onderbenutting met 1.077 keuro VAK is o.a toe te schrijven aan wervingen van uit dienst getreden personeelsleden (=vervangingen) of nieuwe personeelsleden (tijdelijke projecten en zero tolerance beleid inzake arbeidsmigratie) die minder snel doorgingen dan voorzien.

De VAK-VEK-discrepancie in de uitvoering werd hoofdzakelijk teweeggebracht door de aanrekening van de functioneringstoelages m.b.t. prestaties 2023 op het VAK-krediet 2023 en de VEK-aanrekening van de functioneringstoelage m.b.t. prestaties 2022 op het VEK-krediet van 2023. De VAK-aanrekening van de functioneringstoelage m.b.t. prestaties 2022 gebeurde reeds, conform VCO, in 2022.

JB0-1JAB4ZZ-LO - LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit fonds werd opgericht via de bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2012, hoofdstuk 3.

Dit begrotingsartikel laat toe de loonmiddelen, extern teruggevorderd via het ontvangstenartikel JB0-9JABTZZ-OW, opnieuw in te zetten voor uitbetaling van wedden.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	297	297
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.667	1.667
BU	0	0	0	90	90

Inhoudelijke toelichting:

De bij BO/BA 2023 ingeschreven verwachte uitgaven voor lonen in 2023 bedroegen 297 keuro. Het betreft hier de lonen van enkele personeelsleden die ingezet worden voor de voorbereiding, implementatie, monitoring, evaluatie, communicatie, het administratief beheer en de controle van de REACT-EU acties. De besteding op het begrotingsfonds bedroeg uiteindelijk 90 keuro i.p.v. 297 keuro. Dit is 207 keuro minder dan initieel verwacht werd.

Bij de aanvang van 2023 bedroeg het overgedragen saldo in het begrotingsfonds 1.584 keuro. In de loop van 2023 kwamen er ontvangsten binnen ten belope van 83 keuro. Daardoor liep het budget in het begrotingsfonds in 2023 op tot 1.667 keuro. De 83 keuro bestond uit teruggevorderde loonmiddelen afkomstig van ontvangstenartikel JB0-9JABTZZ-WT. Aangezien de aangroei 83 keuro bedroeg en de uitgave 90 keuro, was er sprake van slechts een beperkte intering en bleef het saldo in het fonds in 2023 in globo stabiel.

JB0-1JAB2ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de werkingskredieten van het departement: de algemene werkingskosten, de uitgaven voor communicatie en IT-diensten en – investeringen, de schadevergoedingen en overige investeringen.

De meeste uitgaven op dit begrotingsartikel keren jaarlijks terug en omvatten aankopen van materiaal en diensten die een optimale werking van het departement moeten garanderen.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
------	----	----	----	-----	-----

1e aanpassing BA	0	0	0	28.000	25.255
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	28.334	28.476
BU	0	0	0	28.311	28.295

Inhoudelijke toelichting:

Het decretaal toegekende krediet voor werkingskosten bedroeg bij BA 2023 28.000 keuro VAK en 25.255 keuro VEK. In de loop van 2023 groeide het budget aan met 334 keuro VAK en 3.221 keuro VEK tot 28.334 keuro VAK en 28.476 keuro VEK. Deze stijgingen kunnen als volgt geduid worden:

- In het kader van het Europees Voorzitterschap werd 238 keuro VAK en 175 keuro VEK uit de hiervoor voorziene centrale budgetten herverdeeld voor onder meer de aanwending van allerhande werkingskosten in het kader van het organiseren van conferenties, events, en het maken van de hiermee gepaard gaande kosten waaronder communicatie-, transport- en logistieke kosten;
- 96 keuro aan werkingskosten VAK en VEK werden herverdeeld uit de provisie van het departement voor de uitvoering van het zero-tolerance beleid rond arbeidsmigratie naar aanleiding van het Borealis-dossier;
- Tot slot werd in het kader van het VO-brede herstelplan 'Vlaamse veerkracht', 2.950 keuro VEK herverdeeld vanuit de centrale relanceprovisie naar de relance-basisallocatie voor de verschillende digitaliseringsprojecten van DWSE die kaderen binnen VV128 'Digitale vaardigheden' voor de uitvoering van dit project.

Dit begrotingsartikel kende in 2023 een uitvoering van 28.311 keuro VAK of 99,9% van het beschikbare VAK-krediet en 28.295 keuro VEK of 99,4% van het beschikbare VEK-krediet.

JB0-1JAB4ZZ-WT - WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit fonds werd opgericht via het decreet houdende de bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2012, Hoofdstuk 3. Dit begrotingsartikel laat toe de middelen, extern teruggevorderd via het ontvangstenartikel JB0-9JABTZZ-OW, opnieuw in te zetten voor de werking van het departement.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
------	-----------	-----------	-----------	------------	------------

1e aanpassing BA	0	0	0	38	38
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.465	1.465
BU	0	0	0	19	19

Inhoudelijke toelichting:

De bij BO/BA 2023 ingeschreven verwachte uitgaven op dit begrotingsartikel bedroegen 38 keuro. Meer precies 36 keuro voor de Dynam Reg overeenkomst en 2 keuro voor andere uitgaven.

De besteding op het begrotingsfonds bedroeg uiteindelijk 19 keuro i.p.v. 38 keuro. Dit is 19 keuro minder dan initieel verwacht werd. De voorziene uitgave voor Dynam Reg ging uiteindelijk niet door op dit begrotingsartikel, maar wel op begrotingsartikel JB0-1JAB2ZZ-WT. Op dit begrotingsartikel vond wel een uitgave plaats ten belope van 19 keuro voor EPOS - Europese programma's voor onderwijs opleiding en samenwerking.

Bij de aanvang van 2023 bedroeg het overgedragen saldo in het begrotingsfonds 1.239 keuro. In de loop van 2023 kwamen er ontvangsten binnen ten belope van 226 keuro. Daardoor liep het budget in het begrotingsfonds in 2023 op tot 1.465 keuro. Aangezien de aangroei 226 keuro bedroeg en de uitgave 19 keuro, was er sprake van een aangroei van het begrotingsfonds in 2023 met 207 keuro.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

2.1 Budgettair kader voor het begrotingsjaar

PROGRAMMA JB - JB0 – DEPARTEMENT WSE

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	7.054	7.300
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	6.194	6.440
BU	0	0	0	0	0

Dit programma bevat 2 begrotingsartikels: de provisie 'maatregelen voor de ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid' en de 'competitiviteitsprovisie'. Er zit geen uitvoering op deze begrotingsartikels, aangezien het niet is toegestaan om uitgaven aan te rekenen op begrotingsartikelen met een ESR-aggregatieniveau PR. Integendeel is het de bedoeling dat onverdeelde kredieten zoveel mogelijk herverdeeld worden over economisch verdeelde artikelen binnen de begroting. Het totale budget over de twee provisies heen daalde in 2022 met 860 keuro VAK/VEK. Zie de bespreking hieronder voor meer uitleg

JBO-1JBB2AB-PR - PROVISIE MAATREGELLEN VOOR DE ONDERSTEUNING VAN HET WERKGELEGENHEIDSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

De kredieten op dit begrotingsartikel worden ingezet om maatregelen op te zetten voor de ondersteuning van het tewerkstellingsbeleid.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	2.033	3.561
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	1.173	2.701
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

860 keuro VAK en VEK-middelen werden herschikt en toegevoegd aan de loonkredieten en de werkingskredieten van het departement WSE om tegemoet te komen aan de kredietbehoefte die in 2023 binnen het departement ontstond omwille van de uitvoering van het zero-tolerance beleid arbeidsmigratie n.a.v. het Borealis-dossier. Om misbruiken inzake economische migratie te voorkomen en op te sporen dienen de Vlaamse Sociale Inspectie, de dienst Economische Migratie en de dienst Administratieve Geldboeten te worden versterkt. De totale kredietbehoefte in VAK en VEK werd als volgt opgedeeld:

- 764 keuro VAK/VEK aan loonkredieten,
- 39 keuro VAK/VEK aan werkingskredieten-ICT
- 57 keuro VAK/VEK aan andere werkingskredieten.

JBO-1JBB2AC-PR - COMPETITIVITEITSPROVISIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

In het kader van de Vlaamse bijdrage voor het 'Pact voor competitiviteit en werkgelegenheid' werd in een provisie voorzien.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)

2023	AO	TO	LO	VAK	VEK
1e aanpassing BA	0	0	0	5.021	3.739
1e aanpassing BA-JR	0	0	0	5.021	3.739
BU	0	0	0	0	0

Inhoudelijke toelichting:

Na de begrotingsaanpassing werden geen herverdelingen van of naar deze provisie uitgevoerd waardoor het beschikbare budget op 5.021 keuro VAK en 3.739 keuro VEK behouden bleef.

IX. LIJST MET AFKORTINGEN

ADG: Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
AHOVOKS: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
AI: Artificiële Intelligentie
AgII: Agentschap Integratie en Inburgering
AHAD: Alle Hens Aan Dek
AHOVOKS: Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
BBT: Beleids- en Begrotingstoelichting
BTOM: Bijzondere Tewerkstellingsondersteunende maatregelen
CBS: Centraal Bureau voor de Statistiek
DAB: Diensten van algemeen belang
DG HAN: Directoraat-Generaal voor Personen met een Handicap
DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken
(D)WSE: (Departement) Werk en Sociale Economie
EaSI: EU Programme for Employment and Social Innovation (EaSI)
EVC: Erkennen van competenties
EWI: Economie, Wetenschap en Innovatie
ESCO: European Skills, Competences, Qualifications and Occupations
ESF: Europees Sociaal Fonds
e-VA: elektronische validatie/aanmelding
FOD SZ: Federale overheidsdienst Sociale Zekerheid
GBO: Geïntegreerd Breed Onthaal
GIP: Grensinfopunt
GLOW: Groeien en Leren op de Werkvloer
GOB: Gespecialiseerde opleidings-, begeleidings- en bemiddelingsdienst
GTB: Gespecialiseerd Team Bemiddeling
IBO: Individuele Beroepsopleiding
ICF: International Classification of Functioning, Disability and Health
IT: integratietegemoetkoming voor personen met een handicap
IVT: inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap
JOP: jaarlijks ondernemingsplan
kmo: Kleine en middelgrote ondernemingen
LDE: Lokale Diensteneconomie
LEED: Local Employment and Economic Development
MMPPS: Medische, mentale, psychische, psychiatrische en/of sociale problematiek
MVO: Maatschappelijk verantwoord ondernemen
NARIC: National Academic Recognition Information Centre
NEC: Normaal Economisch Circuit
NEET: Not in Employment, Education or Training
OCMW: Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
OD: Operationele doelstelling
OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIAAC: Programme for the International Assessment of Adult Competences
PLL: Partnerschap Levenslang Leren
PMV: Participatiemaatschappij Vlaanderen
POP: persoonlijk ontwikkelingsplan
REACT-EU: Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe
RRF: Recovery and Resilience Facility
RIZIV: Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
SCOPE: Strategische competentieprognoses voor erkende organisaties
SDG: Sustainable development goals
SE: Sociale economie
SERV: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

SIFO: Sociaal Investeringsfonds
SINE: Sociale Inschakelingseconomie
STEM: Science, technology, engineering, and mathematics
StIA: Stichting Innovatie en Arbeid
SWT: stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag
TWE: Traject tijdelijke werkervaring
UWV: Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAPA: Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC: Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VIONA: Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarkttrappering
VLAIO: Agentschap Innoveren & Ondernemen
VOP: Vlaamse Ondersteuningspremie
VOV: Vlaams Opleidingsverlof
VTO: Vorming, Training, Onderwijs
VVSG: Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten
WCAG: Web Content Accessibility Guidelines
WVG: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

X. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

1. Departement Werk en Sociale Economie

1. Decreten

Decreet van 17 februari 2023 over de sectorconvenants en de intersectorale convenants in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid

Decreet van 3 maart 2023 over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring

Decreet van 14 juli 2023 tot wijziging van het decreet van 23 december 2022 over de premie kwalificerend werkplekklere voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding

Decreet van 20 oktober 2023 tot wijziging van artikel 5 van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus, wat betreft de verhoging van de jobbonus met een vast bedrag voor het refertejaar 2022 en de invoering van een algemene delegatie aan de Vlaamse Regering om te voorzien in vaste verhogingen van de jobbonus vanaf het refertejaar 2023

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004, het decreet van 22 december 2017 houdende een premie om de transitie van werkzoekenden naar ondernemerschap te stimuleren en het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van de toezichts- en handhabingsbepalingen in het beleidsdomein Werk en Sociale Economie

Decreet van 27 oktober 2023 tot wijziging van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004, het decreet van 22 december 2017 houdende een premie om de transitie van werkzoekenden naar ondernemerschap te stimuleren en het decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling

2. Besluiten Vlaamse Regering

Besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2018 tot vastlegging van structuuronderdelen duaal en standaardtrajecten in het secundair onderwijs, wat betreft een uitbreiding van de standaardtrajecten, vanaf schooljaar 2023-2024

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 februari 2023 tot wijziging van artikel 89 en 95 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot uitvoering van het decreet van 14 januari 2022 over maatwerk bij individuele inschakeling

Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2023 tot wijziging van artikel 14 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 2021 tot vaststelling van de regels voor de toekenning van projectfinanciering voor digibanken

Besluit van de Vlaamse Regering van 3 maart 2023 tot wijziging van de regelgeving over de indeling van studiegebieden in opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs, de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van het secundair volwassenenonderwijs voor de studiegebieden administratie, auto, Europese hoofdtalen, lichaamsverzorging, maritieme diensten, mechanica-elektriciteit en ruwbouw

Besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 tot goedkeuring van de programmatie van duale structuuronderdelen in opleidingsvorm 3 in het buitengewoon secundair onderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering van 24 maart 2023 tot goedkeuring van de programmatie van niet-duale en duale structuuronderdelen in opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2023 tot goedkeuring van de programmatie van opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs en van duale structuuronderdelen in het gewoon voltijds secundair onderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques, wat betreft de digitalisering

Besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2023 tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van het Hoofdstuk 7 van Titel IV van de programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen

Besluit van de Vlaamse Regering van 26 mei 2023 tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 april 2012 tot erkenning van de beroepskwalificatie residentieel elektrotechnisch installateur

Besluit van de Vlaamse Regering van 2 juni 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juli 2022 tot uitvoering van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus, wat betreft de aanpassing van de loongrenzen en het minimumbedrag van de jobbonus

Besluit van de Vlaamse Regering van 2 juni 2023 tot goedkeuring van curriculumdossiers voor het secundair onderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering 9 juni 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 31 maart 2023 tot goedkeuring van de programmatie van opleidingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs en van duale structuuronderdelen in het gewoon voltijds secundair onderwijs

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2023 tot erkenning van de beroepskwalificatie crossmedia assistent in digitale vormgeving

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2023 tot erkenning van de beroepskwalificatie zwembadredder

Besluit van de Vlaamse Regering van 9 juni 2023 tot erkenning van de beroepskwalificatie dentaaltechnisch helper

Besluit van de Vlaamse Regering 23 juni 2023 tot wijziging van artikel 1 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 1993 tot veralgemening van het stelsel van gesubsidieerde contractuelen

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot uitvoering van het decreet van 23 december 2022 over de premie kwalificerend werkplekieren voor ondernemingen en de leerlingenpremie alternerende opleiding en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers - van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding en het Kwaliteitstoezichtbesluit voor de Beleidsvelden Werkgelegenheid en Professionele Vorming van 19 juli 2019

Besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2018 tot vastlegging van structuuronderdelen duaal en standaardtrajecten in het secundair onderwijs, wat betreft een uitbreiding van de standaardtrajecten

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot wijziging van artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juli 2022 tot uitvoering van het decreet van 20 mei 2022 tot regeling van de toekenning van een jobbonus

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot wijziging van de regelgeving over de indeling van de leer- en studiegebieden in opleidingen van het volwassenenonderwijs, de studiebekrachtiging, de organisatie van het opleidingsaanbod en de modulaire structuur van de basiseducatie voor het leergebied Nederlands tweede taal en het secundair volwassenenonderwijs voor de studiegebieden algemene personenzorg, horeca, huishoudhulp, ICT-technieken, lichaamsverzorging, logistiek en verkoop, mechanica-elektriciteit en meubelmakerij

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot bepaling van tijdelijke afwijkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming van de werknemers - van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot erkenning van de beroepskwalificatie installateur energiemanagementsystemen

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot erkenning van de beroepskwalificatie assistent-opticien

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 tot uitvoering van het decreet van 12 juli 2013 betreffende maatwerk bij collectieve inschakeling

Besluit van de Vlaamse Regering 8 september 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2018 tot uitvoering van afdeling 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van voortdurende vorming

van de werknemers - van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en tot wijziging van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding, wat betreft de optimalisatie van het operationele proces

Besluit van de Vlaamse Regering van 15 september 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, wat betreft de oprichting van het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie, Landbouw en Sociale Economie

Besluit van de Vlaamse Regering van 22 september 2023 tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering betreffende de structuur, organisatie en financiering van het leerplichtonderwijs en betreffende onderwijsinfrastructuur en onderwijsinspectie

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2023 tot wijziging van artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 26 juli 2016 tot toekenning van onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet

Besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 oktober 2018 tot vastlegging van structuuronderdelen dual en standaardtrajecten in het secundair onderwijs, wat betreft een aanpassing van de standaardtrajecten

Besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 2023 tot wijziging van artikel 8 van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques

2. VDAB

1. Decreten

Decreet van 21 april 2023 tot toeleiding van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne naar (beroeps)opleidingen en naar de arbeidsmarkt via de verplichte inschrijving bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

Decreet van 15 december 2023 tot wijziging van het Wijk-werkendecreet van 7 juli 2017, wat betreft de uitgifte van de wijk-werkcheques

2. Besluiten Vlaamse Regering

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding en het besluit van de Vlaamse Regering van 29 september 2017 betreffende wijk-werken, wat betreft de verhoging van de kilometervergoeding en de afschaffing van de vergoeding voor verre verplaatsing

Besluit van de Vlaamse Regering van 8 september 2023 tot regeling van de leerjobs

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2013 betreffende de loopbaanbegeleiding

Besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding, wat betreft de invoering van een knelpuntpremie voor niet-beroepsactieven

Besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2023 tot overdracht van personeelsleden van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding aan het Agentschap Overheidspersoneel in het kader van de uitbreiding van de gemeenschappelijke HR-dienstverlening

XI. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE RESOLUTIES EN MOTIES VAN HET VLAAMS PARLEMENT'

Voorstel van resolutie over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs
1601 (2022-2023) NR. 1
Aangenomen in plenaire vergadering van 1 maart 2023

Het SWT-stelsel is een federaal stelsel waar VDAB geen impact op heeft. Werkzoekenden met SWT vormen een kleine en krimpende groep van oudere werkzoekenden. Hun impact op de totale cijfers is uiterst beperkt. Een aandachtspunt blijft een correcte communicatie van rechten en plichten die horen bij het SWT stelsel. De betrokkene blijft immers aangepast beschikbaar, wat impliceert dat er moet worden ingegaan op een passend aanbod vanuit VDAB. VDAB levert inspanningen om zo vroeg mogelijk in een herstructureringsstraject correct en transparant te communiceren over de verplichtingen die horen bij het SWT-stelsel.

In uitvoering van het VESOC-werkgelegenheidsakkoord 'Iedereen nodig, iedereen mee', organiseerde VDAB samen met DWSE en de SERV in oktober 2023 twee ronde tafels 60+. Aan de ronde tafel bogen werkgevers en oudere werknemers en werkzoekenden zich vanuit verschillende perspectieven over de diverse aspecten van het arbeidsmarktbeleid ten aanzien van 60-plussers. In navolging van deze ronde tafels zullen de sociale partners aan de slag gaan met de ideeën die werden aangereikt.

Voorstel van resolutie over de kansen voor de werkgelegenheidsconferentie met de Federale Regering en sociale partners om een werkzaamheidsgraad van 80 procent te behalen
van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Alessia Claes, Loes Vandromme en Philippe Muyters
234 (2019-2020) NR. 1
Aangenomen in plenaire vergadering van 14 juli 2021

Voor een stand van zaken aangaande deze resolutie kan ik zowel verwijzen naar mijn antwoord inzake het 'Voorstel van resolutie over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis' hieronder als naar mijn antwoorden op de schriftelijke vragen 244, 316 en 725.

Voorstel van resolutie over de uitbreiding van de loopbaancheques voor niet-actieven

van Philippe Muyters, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Axel Ronse, Kurt Vanryckeghem en Alessia Claes
533 (2020-2021) NR. 1

Aangenomen in plenaire vergadering van 27 januari 2021

Eind 2022 werd door VDAB een subsidieoproep 'loopbaanbegeleiding voor niet-beroepsactieven' gelanceerd waarbinnen minimum 100 loopbaanbegeleidingen door 10 gemandateerde loopbaancentra worden aangeboden vanaf maart 2023, voor een periode van één jaar.

Binnen dit proefproject kunnen niet-beroepsactieven van dezelfde dienstverlening van de loopbaancentra gebruik maken als de burgers die momenteel recht hebben op loopbaancheques. Het proefproject zal in het voorjaar van 2024 geëvalueerd worden.

Voorstel van resolutie over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector

van Caroline Gennez, Axel Ronse, Tom Ongena, Robrecht Bothuyne en Imade Annouri
348 (2019-2020) nr. 1

Aangenomen in plenaire vergadering van 8 juli 2020

1° een permanent overleg te organiseren met de dienstenchequesector om een beleid op maat van de betrokken bedrijven en werknemers mogelijk te maken;

Mijn kabinet voorziet reeds regelmatig overlegmomenten met alle betrokken werknemers- en werkgeversorganisaties om verschillende beleidsthema's en hangende kwesties met betrekking tot het dienstenchequesysteem te bespreken. Daarnaast vinden ook vaak bilaterale gesprekken plaats waar mogelijke beleidspistes met de verschillende sociale partners verder worden afgetoetst om nadien tot een gedragen voorstel te komen.

Verder voorziet het Departement WSE ook op regelmatige basis overlegmomenten met Pluxee en de werkgeversorganisaties waarbij deze laatste input en feedback kunnen geven bij de operationele uitvoering van het dienstenchequesysteem.

2° in een permanente monitoring van de financiële leefbaarheid van de dienstencheque ondernemingen te voorzien op basis van een periodieke actualisatie van de studie 'Financiële analyse van de dienstenchequebedrijven';

Eind 2020 werd een permanent monitoringsysteem opgezet binnen de administratie, op basis van de gegevens uit de jaarrekeningen van de dienstencheque-ondernemingen en de gegevens beschikbaar bij de uitgiftemaatschappij. Op deze manier kunnen de meest recente evoluties op de voet gevolgd worden en kan er een duidelijk beeld gevormd worden van de huidige situatie. De analyses worden telkens geactualiseerd op basis van de meest recente gegevens van de jaarrekeningen. Ook de komende jaren zal de financiële

leefbaarheid op die manier gemonitord worden en zullen de resultaten gepubliceerd worden in de studie "Financiële analyse van de dienstenchequebedrijven".

Verder werd in 2021 een prognosemodel ontwikkeld dat ons in staat moet stellen om de evolutie van de rendabiliteit van de dienstencheque-ondernemingen naar de toekomst toe in kaart te brengen en de impact van potentiële beleidsbeslissingen te simuleren.

3° Volledige indexering van de inruilwaarde van dienstencheques bij bereiken van sociaal akkoord

In juni 2022 werd er een sociaal akkoord bereikt tussen werkgevers- en werknemersorganisaties in het paritair subcomité voor de erkende ondernemingen die buurtwerken of -diensten leveren.

Als gevolg daarvan werd door de Vlaamse Regering beslist om de inruilwaarde van een dienstencheque bij overschrijding van de spilindex volledig te laten indexeren in plaats van gedeeltelijk. Deze maatregel ging in werking vanaf juli 2022. Voor de maanden januari tot en met juni 2022 werd de inruilwaarde verhoogd met terugwerkende kracht. Tot slot werd vanaf 1 juli 2022 het indexeringsmechanisme structureel aangepast. Daar waar de totale inruilwaarde van de dienstencheques na de overschrijding van de spilindex slechts gedeeltelijk werd geïndexeerd (73%), wordt die sinds 1/7/2022 bij een overschrijding van de spilindex volledig (100%) geïndexeerd.

Deze maatregel moet meer financiële ademruimte bieden aan de dienstencheque-ondernemingen en de koopkracht van dienstencheque-werknemers bevorderen.

4° toekennen onderbenutting dienstencheques als tijdelijke verhoogde inruilwaarde voor prestaties van oktober en november 2023.

Door de Vlaamse Regering werd in de Septemberverklaring van 2023 beslist om de onderbenutting van 50 miljoen euro te investeren in de sector aan de hand van een tijdelijke verhoging van de inruilwaarde.

In december 2023 besloot de Vlaamse Regering om de overheidstegemoetkoming tijdelijk te verhogen met 3,20 euro voor geleverde dienstenchequeprestaties in de maanden oktober en november 2023. Minstens 20% van deze bijkomende subsidie was bedoeld om de koopkracht van de dienstenchequewerknemers te versterken.

De eerste uitbetaling werd uitgevoerd eind februari 2024. De tweede uitbetaling zal plaatsvinden in mei 2024.

5° in overleg te gaan met de sector, onder meer in kader van een af te sluiten sectorconvenant, om de inspanningen te versterken met betrekking tot:

- a) *het omkaderend personeel, afgestemd op het aantal dienstenchequewerknemers, rekening houdend met de specifieke bedrijfsrealiteit en omgevingsfactoren;*

Op 5 maart 2021 werd de sectorconvenant dienstencheques goedgekeurd voor de periode 2021-2022. In dit convenant is er veel aandacht voor het omkaderend personeel. De inspanningen waartoe de sector zich engageert, richten zich op competentie-ontwikkeling op het vlak van personeelsondersteuning, psychosociale ondersteuning en de algemene vaardigheden die nodig zijn voor de job van consultant.

De onderhandelingen voor de volgende generatie sectorconvenants zijn momenteel lopende.

- b) *de sectorale opleidingsstrategie voor de dienstenchequewerknemers, met het oog op een kwalitatief opleidingsaanbod op maat van en voor alle betrokkenen;*

In de sectorconvenant (2021-2022) gaat de sector verschillende verbintenissen aan rond de opleiding van de huishoudhulpen. Men zet ten eerste in op het kenbaar maken van de verschillende bestaande opleidingsvormen. Daarnaast wordt er verder gewerkt aan een breed aanbod van opleidingen. Het gaat onder andere om opleidingen rond werkbaar werk, mobiele opleidingen aan scholen en opleidingen gericht op starters. Ook het inzetten op levenslang leren is een belangrijk deel van het engagement. De onderhandelingen voor de volgende generatie sectorconvenants zijn momenteel lopende.

- c) *de uitwerking van een kader om werkpleklers in de dienstenchequesector te onderzoeken;*

Het departement heeft in 2021 de verschillende mogelijkheden tot werkpleklers binnen het stelsel van de dienstencheques onderzocht, zoals ook afgesproken binnen de recentste sectorconvenant. Met een decreetwijziging hebben we ervoor gezorgd dat een dienstenchequewerknemer sinds eind 2022 werkzoekenden en werknemers kan begeleiden in het kader van een opleiding op de werkvloer waardoor we tegemoetkomen aan de problemen in de sector met betrekking tot de instroom en retentie van werknemers.

- d) *het versterken van de instroom van werknemers in de sector, met bijzondere aandacht voor werkzoekenden in Vlaanderen op grote afstand tot de arbeidsmarkt;*

Voor 2020 werd voor VDAB een budget van 2 miljoen euro vrijgemaakt, specifiek voor coaching voor de dienstenchequebedrijven. Als gevolg van onderbenutting door de coronacrisis werd daarvan nog +/- 1 miljoen euro overgedragen naar 2021. In 2021 werd ook een stuk van de middelen gebruikt vanuit het relanceplan 'Alle hens aan dek', namelijk door die partners job- en taalcoaching die de aan hen toegewezen eenheden binnen de voorziene middelen al gerealiseerd hadden in 2020 en in de loop van 2021. De middelen die beschikbaar gemaakt waren voor job- en taalcoaching door de dienstenchequesector zijn afgelopen eind juni 2022.

Dit betekent uiteraard niet dat dienstencheque ondernemingen geen job- en taalcoaching meer konden aanvragen voor hun startende werknemers. Vanaf juli 2022 hebben zij terug beroep gedaan op de job- en taalcoaching vanuit de VIA middelen. Vanaf 2023 is ook de subsidiëring VIA job- en taalcoaching gestopt en is een nieuwe uitbesteding jobcoaching gegund welke opgestart is vanaf 2023. Nu nog kan dus een dienstencheque onderneming een jobcoaching al dan niet met taalcoaching aanvragen binnen deze nieuwe tender jobcoaching.

- e) *het verbeteren van de loonvoorwaarden, het verhogen van de werkbaarheid van de job, aandacht voor preventie van ziekteverzuim en verzekeren van veilige arbeidsomstandigheden, inclusief sensibilisering rond het gebruik van medisch verantwoorde en kwaliteitsvolle huishoudproducten;*

Welzijn op het werk en het vastleggen van loonvoorwaarden, wat deel uitmaakt van het sociaal overleg, zijn federale bevoegdheidsmateries. Via de sectorconvenant wordt er wel ingezet op werkbaar werk, deels via opleiding maar ook via het verderzetten van de werking van het werkbaarheidsfonds. Zo vernieuwt de sector onder meer de werkbaarheidsscan (actie in het addendum 2023 bij het Sectorconvenant 2021-2022)..

- f) *het bestaande Werkbaarheidsfonds kan in dit kader verder initiatieven nemen en uitrollen, bijvoorbeeld door in te spelen op ESF-oproepen.*

Er wordt reeds de nodige aandacht besteed aan de werkbaarheid van de job. Zo werden in 2020 drie ESF-oproepen gelanceerd in de dienstencheque- en gezinszorgsector om de werkbaarheid in de sector te versterken, nl. rond opleidingen, een lerend netwerk, en een werkbaarheidsscan en werkbaarheidsconsulent:

- ESF-oproep 505 Werkbaar werk - Opleidingen in de dienstencheque- en gezinszorgsector: De opleidingsprojecten van de individuele bedrijven zijn afgelopen. Het opleidingsproject van Sectoraal Vormingsfonds Dienstencheques – Vorm DC is sinds 31/12/2023 eveneens afgelopen.
- ESF-oproep 504 Werkbaar werk – werkbaarheidsscan en -consulent in de dienstenchequesector:
  - Het project van Vorm DC voor het werkbaarheidsscan en de werkbaarheidsconsulent liep af op 31/10/2022. De scan wordt nu gratis ter beschikking gesteld door Vorm DC. De blueprint voor de werkbaarheidsconsulent werd uitgewerkt.
  - Het project van Zorggezind liep af op 31/12/2022. De knipperlichtmeter werd geüpdatet en de blueprint voor de werkbaarheidsconsulent werd uitgewerkt.
- ESF-oproep 506 Werkbaar werk - Lerend netwerk: zie punt 6.

6° expertise ter beschikking te stellen en lerende netwerken binnen de dienstenchequesector op te zetten; de sector aan te sporen om op basis van de gemaakte analyses en goede praktijkvoorbeelden creatief na te denken om slimme samenwerkingen aan te gaan en op zoek te gaan naar mogelijkheden om efficiënter te werken en zo extra financiële zuurstof te genereren;

Het sectoraal vormingsfonds van de dienstenchequesector, het opleidingsinstituut voor de social profit en de werkgeverskoepel en de syndicale organisaties van de erkende dienstencheque-ondernemingen uit de gezinszorg kregen via een ESF-oproep de kans om in een lerend netwerk een visie en beleidsaanbevelingen uit te werken rond werkbaarheid in de dienstenchequesector. De doelstelling van zo'n netwerk is om scherp te stellen hoe de sector op duurzame wijze ondersteund kan worden om de werkbaarheid van hun werknemers op lange termijn te verzekeren en te verhogen.

Binnen deze oproep liep 1 project. De paritaire comités 322.01 en 318.02 trachten, door middel van een Lerend Netwerk met werkgevers- en werknemersafgevaardigden, een visie en beleidsaanbevelingen te ontwikkelen met betrekking tot werkbaar werk in de dienstenchequesector, met de bedoeling om deze visie beter te verankeren, zodat dit effectief kan leiden tot een verbetering van de kwaliteit en het welzijn van de betrokken werknemers. Dit project liep af op 31/10/2022. Het eindverslag werd opgemaakt in de vorm van een brochure die door alle partners kan worden gebruikt bij het bespreekbaar maken van werkbaar werk. Daarnaast krijgt het eindverslag een plaats op de website van VIVO en Vorm DC en wordt het verspreid via hun nieuwskanalen (nieuwsbrief en sociale media).

7° te onderzoeken of en hoe in de publieke sector een slimme schaalvergroting de rendabiliteit kan versterken;

Het is in de eerste plaats aan de lokale besturen zelf – want daarover gaat het als we over de publieke sector dienstencheques spreken – om een dergelijke strategie uit te werken. Als subsidiërende overheid willen we de organisatie van de ondernemingen zo vrij mogelijk laten en hier zelf geen beperkingen opleggen. Een aantal gemeenten hebben hiertoe al initiatieven genomen door hun dienstenchequebedrijven onder te brengen in de zorgbedrijven die de werking van verschillende gemeentes kunnen samenbrengen.

8° de praktische, financiële en arbeidsrechtelijke haalbaarheid van teamwerk in de vorm van wijkteams of duowerk te onderzoeken;

Een juridische analyse bevestigde dat het huidige dienstenchequesysteem de ondernemingen niet belet om dienstenchequewerknemers in duo bij de gebruiker te laten poetsen. Een rondvraag bij de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties leert ons echter dat deze werkwijze op weinig bijval kan rekenen en in de praktijk weinig wordt toegepast.

Een dienstenchequewerknemer gaat gemiddeld 3 à 4 uren (per week of om de 2 weken) poetsen bij een gebruiker. Indien men 2 werknemers samen laat poetsen bij één en dezelfde gebruiker, zal de prestatie worden geleverd op 2 uren. Hoe kleiner de duur van een prestatie bij een gebruiker, hoe meer klanten de erkende onderneming zal moeten voorzien voor de werknemer om zijn uurrooster te vullen. Dit zorgt voor extra administratieve lasten en genereert bijkomende kosten (o.a. verplaatsingskosten).

Verder moet, vanuit de federale reglementering, elke aangevragen arbeidsprestatie minimum 3 uur bedragen. Als men in duo bij een gebruiker aan de slag gaat, zal men vaak maar 2 uren aaneensluitend kunnen werken waardoor men niet altijd aan die specifieke arbeidsvoorwaarde zal kunnen voldoen.

9° Invoeren van vereenvoudigd en gedigitaliseerd dienstenchequesysteem om zo kosten te besparen en de gebruiksvriendelijkheid van het systeem te versterken.

Reeds geruime tijd loopt een traject om te onderzoeken op welke manier we het Vlaams dienstenchequesysteem meer toekomstbestendig kunnen maken. Een meer toekomstbestendig systeem vertaalt zich op verschillende vlakken, o.a. een verbeterde digitalisering, efficiëntere beheerssystemen en gebruiksvriendelijke en innovatieve (klanten)oplossingen, en dit zowel voor de betrokken ondernemingen, werknemers en gebruikers, als voor de Vlaamse Overheid.

Na een eerste gedetailleerde technische analyse van de processen, alsook de uitwerking van 5 alternatieve toekomstscenario's in 2017 werd in 2020 binnen het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten (PIO) een nieuwe overheidsopdracht gelanceerd voor het uitwerken van een flexibel servicemodel voor dienstencheque-activiteiten.

In 2021 werd een voorstel aangereikt door DWSE voor een haalbaar nieuw toekomstmodel, gebaseerd op de input van de verschillende studies, maar met het oog op het oplossen van de knelpunten in het huidige dienstenchequemodel.

In 2021-2022 werd er een nieuw toekomstmodel uitgewerkt waar digitalisering centraal staat. In het toekomstmodel zijn er een aantal zaken veranderd ten opzichte van het huidige model die de rendabiliteit dienen te bevorderen. Zo zal de papieren dienstencheque verdwijnen en blijft enkel het proces van de elektronische dienstencheque bestaan. Er zullen echter wel nog alternatieve kanalen worden voorzien voor de minder digitaal vaardige gebruikers. Zo zal het ook steeds voor hen mogelijk zijn om zelfstandig hun dienstencheques te kunnen beheren. Voor gebruikers die meer ondersteuning nodig hebben, voorzien we een vereenvoudigd volmachtensysteem. Zo garanderen we de gebruiksvriendelijkheid voor alle gebruikers. Dat er enkel achterliggend nog een elektronische procedure is, zorgt voor een vereenvoudigd proces voor de dienstencheque-ondernemingen. Daarnaast zal zowel voor de facturatie als voor de subsidiëring de subsidiewaarde van een dienstencheque afhankelijk zijn van het moment van prestatie van de dienst en niet langer van het moment van aankoop van de dienstencheque. Op deze manier verdwijnen de na-ijlende effecten voor de ondernemingen.

Dit model zal inwerkingtreden vanaf 2025.

10° in overleg te gaan met de federale overheid en de andere deelstaten over de dienstenschequesector en de financiering ervan.

De verdeling van de geldstromen van de federale overheid naar de deelstaten naar aanleiding van de 6e staatshervorming, en aldus de financiering van het stelsel van de dienstencheques, is verankerd in de financieringswet.

De gewesten zouden in theorie de handen in elkaar kunnen slaan en kunnen samenwerken om de kostprijs van de operationele uitvoering van het dienstenchequesysteem te drukken door bijvoorbeeld een gezamenlijke overheidsopdracht voor de uitgifte van de dienstencheques uit te schrijven. Dit is in de praktijk echter niet haalbaar.

De regionalisering van het stelsel van de dienstencheques heeft er juist voor gezorgd dat de gewesten hun eigen accenten kunnen leggen, op vlak van zowel prijszetting, beleid als operationele opvolging. Een mogelijke samenwerking zou betekenen dat de deelstaten zich op elk niveau op elkaar zouden moeten afstemmen en er weinig tot geen bewegingsruimte is om een eigen regionaal beleid uit te stippelen.

Voorstel van resolutie over een Vlaams sociaal-economisch relanceplan na de coronacrisis

*van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Andries Gryffroy
352 (2019-2020) nr. 1*

Aangenomen in de plenaire vergadering van 10 juni 2020.

Dit voorstel van resolutie omvat veel aspecten van het beleid op vlak van werk en sociale economie, en is dus thema-overschrijdend binnen de BBT-structuur.

Deze resolutie kwam er naar aanleiding van de interfederale werkgelegenheidsconferentie van 7/8 september 2021. Ter voorbereiding daarvan heeft de Vlaamse regering de conceptnota 'Elk talent telt' goedgekeurd. Hierin worden 29 voorstellen gedaan die ook met de sociale partners in het kader van de SERV werden afgetoetst.

In opvolging van deze werkgelegenheidsconferentie werd er een IMC knelpuntberoepen georganiseerd. De Vlaamse regering heeft in het kader daarvan 19 concrete voorstellen geformuleerd. Deze werden op 12 december 2021 bekrachtigd door het VESOC.

In uitvoering hiervan werd er beslist tot de oprichting van het interfederaal platform knelpuntberoepen waarin de regio's en de federale overheid concrete afspraken hieromtrent kunnen maken op een asymmetrische wijze.

Ik heb hierover op periodieke wijze reeds een stand van zaken gegeven ten aanzien van de Commissie Economie, Werk, Sociale economie, Wetenschap en Innovatie evenals in de plenaire vergadering in het Vlaams Parlement.

Momenteel wordt binnen het interfederaal platform concreet gewerkt rond een aantal topics vanuit deze resolutie. Dit heeft ook al geleid tot een aantal realisaties.

Een aantal Vlaamse prioritaire dossiers zijn hierbij ondertussen behandeld of nog in behandeling binnen het interfederaal platform.

Het dossier rond de snelle inschrijving en activering van tijdelijk werklozen werd afgerond en nieuwe regelgeving is intussen van kracht. De betreffende aanpassing van de federale regelgeving rond tijdelijke werkloosheid is in voege sinds 1/09/2022. VDAB sensibiliseert hierbij op continue wijze de tijdelijk werklozen om hun competenties te verbeteren, te versterken eventueel zelfs uit te breiden.

Voor 2 dossiers werd een regelgevend initiatief opgestart door het federale niveau na advies van het interfederaal platform;

- concreet lag er een voorstel van regelgeving rond vrijwilligerswerk op tafel. De sociale partners gaven hierover evenwel een negatief advies en ook de gewesten zelf zijn niet onverdeeld positief over dit voorstel. De Hoge Raad voor vrijwilligerswerk gaf in 2^e lezing wel een positief advies. Het is nu dus wachten op een nieuw voorstel van de federale minister terzake.
- concreet voor het dossier rond beschikbaarheid lag een voorstel van aanpassing regelgeving op tafel waarop Vlaanderen opmerkingen heeft geformuleerd maar ook de sociale partners hebben recent hierover hun vragen en bedenkingen geformuleerd. Finaal werd beslist om dit voorstel opnieuw interfederaal te bekijken, rekening houdend met de gegeven opmerkingen.

Voor het dossier outplacement hebben de regio's samen met het federale niveau een voorstel van aligering uitgeschreven tussen de verschillende outplacementstelsels. Inmiddels is men op federaal niveau bereid om het voorstel voor te leggen aan de sociale partners. Verder heeft het IFP een advies geformuleerd om ook een verplichte inschrijving te voorzien voor werknemers die hun opzegtermijn volledig moeten presteren. Hierdoor kunnen we deze doelgroep meer proactief benaderen in functie van een snelle inschakeling op arbeidsmarkt én in functie van een inschakeling in de transitietrajecten.

Het Interfederaal platform heeft ondertussen ook geadviseerd m.b.t. het interregionaal samenwerkingswerkingsakkoord 2005.

Rond deze laatste 2 dossiers is op dit moment nog geen nieuw federaal wetgevend initiatief opgestart.

Het interfederaal platform heeft daarnaast eind 2023 de opdracht gekregen een advies te formuleren rond de problematiek van de "niet-toeleidbaren". Vanuit de PES werd de vraag geopperd of het niet beter is voor deze doelgroep van moeilijk plaatsbare doelgroep richting arbeidsmarkt niet een ander en beter statuut te voorzien dan hetgeen ze nu hebben binnen de werkloosheid. Inmiddels werd een

werkgroep in de schoot van het IFP opgestart. De werkgroep, bestaande uit de PES, de RVA en FOD WASO, FOD Sociale zekerheid, en DG HAN, zullen trachten tegen eind april een voorstel van advies klaar te hebben.

Op de interministeriële conferentie van 21 maart 2022 was afgesproken om de regionale overheidsdiensten te consulteren bij de uitwerking van een aantal beleidsintenties uit de federale arbeidsdeal. Zo zijn door de volledige schrapping van art. 130ter in het KB werkloosheid, de drempels inzake cumul "volgen opleiding/stage met behoud van werkloosheidsuitkering" ondertussen verdwenen. De federale regering heeft ook maatregelen genomen om het ontslagrecht meer activerend te maken. Krachtens een federale wetgeving ikv transitietrajecten kan de werknemer, mits akkoord van de huidige werkgever, en binnen een omschreven kader, beslissen om tijdens de opzegperiode aan de slag te gaan bij een nieuwe werkgever-gebruiker met het oog op definitieve aanwerving. Een uitzendkantoor of VDAB kan de rol van bemiddelaar opnemen. Deze nieuwe regelgeving trad in werking op 1/1/2023. Federgon heeft aangegeven dat de deelnemende uitzendkantoren hierbij de rol van bemiddelaar zullen opnemen. VDAB van zijn kant zal op verschillende momenten en gedurende de periode van inschrijving als werkzoekende de beoogde doelgroep informeren en sensibiliseren en geïnteresseerd potentieel verwijzen naar de portaalsite van Federgon. De samenwerking Federgon-VDAB is geoperationaliseerd vanaf januari 2024.

Er wordt dus wel degelijk al een zekere vooruitgang geboekt op het vlak van de concrete invulling van een asymmetrisch arbeidsmarktbeleid.

Waar daarnaast ondertussen ook reeds effectief een doorbraak is op het vlak van asymmetrisch arbeidsmarktbeleid op interministerieel niveau, is met name in het kader van de re-integratie van langdurig zieken. Samen met de federale minister van Sociale Zaken is er een protocolakkoord ondertekend over de re-integratie van langdurig zieken. Zo hebben RIZIV en VDAB op 21 december 2022 hun raamovereenkomst vernieuwd, zodat personen die erkend zijn als arbeidsongeschikt en die vrijwillig stappen naar werk willen zetten, kunnen begeleid worden. Voor 2023 ligt de doelstelling op 10.000 personen, en op 12.000 personen in 2024. Naast de aantallen trajecten worden ook inspanningen geleverd om deze trajecten sneller op te starten, waardoor de resultaten op vlak van werk hoger kunnen zijn. VDAB streeft ernaar om de uitstroom naar werk stapsgewijs te verhogen van 30% naar 40%.

Ook inzake de harmonisering van de RSZ-stelsels bij de beschutte en sociale werkplaatsen zijn concrete resultaten behaald, waarbij na de eerder al gerealiseerde harmonisering op ondernemingsniveau in een eerste fase, ondertussen ook de tweede fase, met name de harmonisering op vlak van de doelgroepwerknemers gerealiseerd is.

Met de federale minister van Armoedebestrijding wordt momenteel bekeken hoe we vanuit Vlaanderen betrokken kunnen worden bij de opvolging van de wijziging aan de regelgeving. Vanaf 1 januari 2024 besloot de federale regering om de combinatie van een inkomensvervangende tegemoetkoming met arbeidsinkomsten te vergemakkelijken voor wie terug aan de slag gaat na minstens twee jaar inactiviteit. Op deze manier wordt een drempel weggewerkt voor deze doelgroep, waar we vanuit de dienstverlening van VDAB en partners op kunnen inspelen. Deze wijziging aan de federale regelgeving komt in de plaats van het eerdere voornemen om een experiment/pilootproject op te zetten om personen met een inkomensvervangende tegemoetkoming die dit wensen te begeleiden en te bemiddelen naar betaald werk.

Uiteraard zal de minister blijven aan de kar trekken om binnen het bestaande institutionele kader nog bijkomende juridische of operationele mogelijkheden te creëren op federaal niveau ten behoeve van het activeringsbeleid in Vlaanderen. De concrete vragen in deze resolutie blijven daarbij voor haar richtinggevend.

XII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE AANBEVELINGEN VAN HET REKENHOF'

Aanbeveling 1: Uitbestedingsbeleid van de VDAB -Efficiëntie en effectiviteit ISE activering

ISE Competenties

Naar aanleiding van de audit van het Rekenhof over het uitbestedingsbeleid bij VDAB (auditrapport mei 2021), werd in juni 2021 een actieplan 'VDAB als regisseur' opgesteld. VDAB wil via een slagkrachtige en resultaatgerichte aanpak aantoonbare vooruitgang boeken met lopende en voorziene acties, en bijkomende acties opzetten van 2021 tot 2024. Het geheel aan acties, 21 in totaal, is gericht op een vijftal kritieke succesfactoren voor het toekomstige uitbestedingsbeleid:

- een strategisch kader dat invulling geeft aan de regierollen toebedeeld vanuit de Vlaamse Regering;
- een aanpak voor het plannen van uitbestedingen op middellange termijn;
- het beheersbaar houden van het operationaliseren van het uitbestedingsbeleid;
- een geïntegreerd data- en informatiebeheer voor opvolging;
- het verzekeren van een klantgerichte en juridisch sluitende samenwerking met partnerorganisaties op alle niveaus.

Tot op heden zijn 19 van de 21 acties binnen het actieplan uitgevoerd.

In 2023 werden onderstaande acties gerealiseerd:

- Verdiepingsdecreten: De opdracht van VDAB werd bij de start van de huidige legislatuur verruimd naar data, loopbaan – en activeringsregisseur. Deze rollen worden verder uitgeklaard en decretaal verankerd.
- Project domeinanalyse: Dit project is gericht op het verruimen en stroomlijnen van de cijfermatige input (volumes, resultaten, mensen en middelen, predicties per subcluster, etc.) voor de sectorale ondernemingsplannen. Hiertoe werd de tool 'Clustercompas' ontwikkeld.
- Evaluatie financieringsmechanismen: Analyse van de capaciteitsvereisten voor verschillende financieringsmechanismen met als einddoel het in kaart brengen van de kostprijs van de verschillende sourcing opties.
- Compliancy management: Opzetten van nieuwe maatregelen om ervoor te zorgen dat de organisatie werkt in overeenstemming met wet- en regelgeving. Bijkomend het opzetten van een compliancy managementcultuur en structurele inbedding van dit alles in de organisatie.

Aanbeveling 2: Individuele beroepsopleiding in de onderneming: effectiviteit van de maatregel

ISE Competenties

In 2023 is VDAB gestart met een oefening om de aantrekkelijkheid van het IBO-instrument te verhogen. Gezien de waarde die de sociale partners hechten aan het instrument gebeurt deze oefening binnen de schoot van de raad van bestuur van VDAB.

Een eerste element dat wordt onderzocht is het financiële stelsel van IBO en welke optimalisaties hier mogelijk zijn om het instrument aantrekkelijker te maken voor de kandidaat cursist. Finaal werd ook reeds gekeken naar een futureproof

financieringsmodel van het instrument. Deze gesprekken zullen verder lopen in 2024.

Om de effectiviteit van het instrument te verhogen werd gekeken naar welke uitbreidingen van mandatering er mogelijk zijn wat betreft partners.

Binnen de projectmatige vacaturewerking werd vacaturegericht opleiden naar voren geschoven als belangrijke oplossing voor de opleidingsnoden van werkgevers met knelpuntvacatures. Combinaties van opleiding, opleidingsstage en als sluitstuk van IBO werden hierbij gestimuleerd.

Om de kwaliteit van het IBO-instrument te verhogen werd intern ingezet op een uitgebreide analyse van alle stopzettingdossiers in Vlaanderen met terugkoppeling naar de teams zodat er actiegericht kan worden bijgestuurd.

Finaal werd ook het intern en extern online en fysiek opleidings- en ondersteuningsaanbod herbekeken, zodoende de medewerkers verder te bekwamen in het kwalitatief opstarten, opvolgen en beëindigen van IBO..

**XIII. BIJLAGE 'OVERZICHT VAN DE ARRESTEN VAN HET
GRONDWETTELIJK HOF EN VAN HET HOF VAN JUSTITIE'**

nvt